

ՊՈՒՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ք Ի Թ Ա Պ Ը

Դրիգորիոս սուրբ Լուսաւորիչ Հայրըմբղն էմբղն
ոէն ախրընատագ օլան նազլինի , վէ պիղիմ Հայոց
աղբըն նէ սէպէպաւն բրիատոնէական Հաւատընա
կէլիպ Լուսաւորիչ օլմասընը պէյան խտէր :

Տ Պ Ա Գ Ր Ե Ա Լ

Տ Ա Յ Ր Ա Պ Ա Տ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Ս Ր Բ Ո Յ Է Ջ Մ Ի Ա Ճ Ի
Տ , Ն Ե Ր Ս Է Ս Ի Ս Ր Բ Ա Ջ Ն Ա Կ Ա Տ Ա Ր Կ Ա Թ Ո Ւ Ղ Ի
Կ Ո Ս Ի Ա Մ Ե Ն Ա Յ Ն Հ Ա Յ Ո Յ

Ի Պ Ա Տ Ր Ի Ա Ր Գ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Ս Ր Բ Ո Յ Է Ր Ո Ւ Ս Ս Ղ Ի Մ Ի
Տ , Կ Ի Ր Ա Կ Ո Ս Ի Ս Ր Բ Ա Ջ Ա Ն Ա Ր Բ Ե Պ Ի Ս Կ Ո Պ Ո Ս Ի

Ի Պ Ա Տ Ր Ի Ա Ր Գ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Կ Ո Տ Ա Ն Դ Ն Ո Ւ Պ Օ Լ Ս Ի
Տ Ե Ա Ռ Ն Յ Ա Կ Ո Ւ Յ Ա Յ Ա Ջ Գ Ա Ս Է Ր Ս Ր Բ Ա Ջ Ա
Ա Ր Բ Ե Պ Ի Ս Կ Ո Պ Ո Ս Ի

Ի Կ Ո Ս Տ Ա Ն Դ Ն Ո Ւ Պ Օ Լ Ս Ի

Յ Օ Ր Թ Ա Գ Ի Ի Ղ

Ի Տ Պ Ա Ր Ա Ն Ի Պ Օ Ղ Ո Ս Ի Ա Ր Ա Պ Ե Ա Ն Ա Պ Ո Ւ Չ Ե Ի Յ Ի Ր

104

Քրիստոնէայ եղբայրաբնակաց , վէ սուրբ Նուսաւորիչին սէվկիւլի օղուլարնա , պու ազիզ գիրքին սէպէպի մալիւմ օլունա :

Ամաստունլար տէմիշլէրքի պատմութիւնքի թաղարը կէչմիշ զամանլարն այնասը տըր . զէրէ նիճէ՝ քի այնայեա պագտըղմըզ զամանն իւղիւմիւզ պիղէ կեօրիւնիւր , օնճուլայրն՝ նէ զամանքի՝ պատմութիւն գիրքլէրինի օքուրուզ , կէչմիշ զամանլարտա օլան իշլէրի կեօղիւմիւզ իլէ կեօրմիւշ կիպի օլուրուզ :

Վէ նիճէ քի պիր քիշի քէնտի վարմատըղը ուզագ սէմթլէրին նագլինի իշիթսէ՝ զահմէթսիղճէ վարմը կիպի օլուր , օնուն կիպի պիղտէ էվմէլքի զամանլարն նագլինի իշիթմէկ իլէ՝ օլ զամանն ատամլարնտան գալմը կիպի օլուրուզ : Լաքին պատմութիւն տէտիւ կիմիզ՝ չօք թիւրլիւ օլուր . քիմի լազըմլը , քիմի լազըմսըզ . քիմի փէք լազըմլը , քիմի հիւ լազըմսըզ :

Իմտի պիղ՝ լազըմսըզլարը կէրի գօյուպ , լազըմլըլարը տայրմա տիյնէսէք կէրէք , խօսսա քի ճանա ֆայտալը օլանլարը , վէ պիւղիւմ միլլէթիմիզէ շիմտիքի հալտա՝ էն լազըմլը օլան սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչին ազիզ

389-2

332-42

38805-67

Պատմութիւնը տըր , վէ ճիւմէմիզէ պիլմէք
 ճայիզ տիր : Չէրէ նիճէ քի պիր քիմսէ քէն
 տի պապաորնը՝ նէշէքիլ քիշի օլտուզունու
 պիլմէսէ , չօք ճահիլլէք տիր :

Օնճուլային պիր քրիստոնէայ՝ քէնտի միլ
 լէթի հաւաաքա նէ շէքիլ կէլմիշ , վէ սէպէպ
 քիմ օլմուշ տէյի պիլմիշ օլմասա , քէնտինէ
 չօք էքսիքլէք տիր : Չէրէ նէգասար պիլմէզ
 օլսապ , պու շէքիլ շէյլէրի պիլսէք կէրէք տիր :
 Չէրէ դատաստան կիւնիւնտէ՝ օրէնքիմիզէ
 կէրէք օլան , վէ պու միսիլլի շէյլէր պիզտէն
 սօրուլա կէրէք տիր , վէ նիշին էօյրէնմէալին
 տէյի գաղէպ օլսա կէրէք տիր :

Վէ տէկիլ քի սալթ պիլմէլիյիզ , քէնտի
 միզ պիլտիքտէն սօղըա՝ էլիմիզտէն կէլտիկի
 գասար՝ գայրը պիլմէզլէրէտէ պիլտիրմէք
 պօյնումուզա պօրճ տըր :

Հօշ հէփիմիզ պիլլերիզ՝ քի պիզիմ հաւատ
 քրմըզա սէպէպ՝ երանելի սուրբ Գրիգոր Լու
 սաւորիչ տիր . լաքինն օ ազիզ նէ շէքիլ քիմսէ
 խտի , վէ նէ՛ շէքիլ քիմսէտէն տօղտու , վէ
 նէրէտէ էհեա օլտու , վէ պու միլլէթին հա
 ւաաքա կէլմէսինէ՝ նէ տէյնի էզիյէթլէր շէք
 տի , նէ՛ շէքիլ գործքու վարդար , վէ նէրէտէ
 վրիճանէլ օլտու , վէ սահա պու միսիլլի շէյ-

էր սօրու լոռ քսա , չօղումուղ կէրէկի կիւ
սի պիլէմէյիզ :

Պու սէպէպտէն օլ ազիզ Հայրապետին
Պատմութիւնունու՝ պու էտնա գուլունուզ ,
Լուսաւորչի օլան եղբայրարմա եազմագ
միւրատ իյլէտիմ : Աէ էկէր շինաիյէտէք եա
զըմամբըմը արը՝ քի շինաի սէն եազաճագսըն
տէրսէնիզ , էվէտ՝ եազըմը արը , եազըմը
օլմասա , պիզ նէրէտէն եազմը օլուրուզ :
Լաքին իրի գիրքէրտէ , վէ նէչէ գայրը
պատմութիւնլար արասընտա օլմադըլա , հէր
քիմսէ պուլուպ օքույեամազ , վէ պուլունուպ
օքունաստա , աճամըլար վէ օգումագ պիլմէ
յէնկէր աղնայեամազլար :

Աէ հէմ օլուր քի պազը շէյի պիր գիրք
տէ , վէ պազը շէյի գայրը պիր գիրքտէ պու
լունուր : Օ՛լ գիրքէրիմիզտէն ձէմ էտիպ
պիր քիւչիւք գիրքճիյէզ տիւզտիւմ , քի կիւ
նասըլը ճանըմա պիր ողորմիա չբարըլա :

Աէ օլիմէլիյիզ՝ քի թիւրքճէնին պազը
սեօզլէրի պիզիմ եազըմըլա կիւճճէ կէլիր .
նիճէ քի էօլտիւրտիւ տէմէք , թիւրլիւ տէ
մէք , իւչ տէմէք , եէտի տէմէք , վէ տասա
պունլար կիպիլէր :

Իմաի ճայիզ տիր՝ քի օքումուղումուզ

դաման , պու շէքիլ օլանլարը , վէ վուրարագ-
օքունաճագ եէրլէրի , պիր հօշճա պէլլիլէ-
յիսլ՝ լազըմընա կեօրէ թիւքիլարի սեօյլէշմէք
կիսլի իշլէթսէք կէրէք , քի ուսլուպսուզ օ-
քունուպ , աղնանը շը պօզուլմայեա :

Վէ տայըմա ալլահըն լութֆ ուքէրէմին-
աէ , վէ սուրբ Լուսաւորիչին կեօսթէրտիկի
սուրբ հաւատքա՝ մազպուլ ամէլլէր իլէ
պէհրէմէնա օլասընըզ , ամին :

Պաշասար ճի-ճէնին՝ այագ իի-լապի -
պի-լպի պի ավիլլէրէպպի՝ իշպի- խիլապի :

ՆԱՍԱՆՈՐԻՆ ԳՐԻԳՈՐԻ	ՈՍ,
ԸՆԴ ՄԵՂ ՄԻՋՆՈՐԴ ԿԱՆ ԿԵՐ ԲԵՐԻԱ	ՄԱՍ Է

Ա՛ռ-բ Գրեգոր Լ՝սասորիչին վէ երա-
նելի Հայրապետի՛ն ՊապՏո-նի-նո- արը:
Հէր ի՛նն ա՛ռ-բ Լ՝սասորիչ իւէ , վէ
ա՛ռ-բ հա-սաքը իւէ Տո-հապետի՛ն վարլա-
պիյնէսին:

Ա՛ռբ Գրիգոր Լուսաւորիչուն էւլ
վիւճէ՝ Հայոց ազգըն կռաւաշտըդ զա-
մանընտա խոսրով առլը պիր Թագաւոր
վարըտը. վէ Արտաշիր առլը աճէմ Թա-
գաւորու իլէ պօղուք օլուպ, ծն երլ զա-
տար ազիմ սէփերլէր իյլէտիւ

Վ ի Արտաշիր գայէթ իլէ զապուն
գալլայ՝ հալլմ նիճէ օլուր տէյլ՝ գա-

առաջին թիւը խտեր խտիւ 1) է պու ֆիքիր-
լէրտէ իքէն , պիր կիւն նէ դատար պէյ-
լէրի վաշալարը վար ըսա՝ ճէմ էտիպ ,
հէր քիմ պու իշէ պիր չարէ պուլուրսա ,
քէնտինի ճիւմլէ էյեալէթիմէ հեօքիւմ
տար խտէյիմ տէտիւ :

()' Լ տէմ ուլու քիշիլէրտէն՝ Անակ
ատը պիր քիմսէ այեաղա տուրուպ ,
վատիշահըմ հիջ էլէմ չէքմէ , պէն վա-
րայըմ օնու պիր տիւղէն իլէ էօլտիւրէյիմ
տէյի ճէվապ իյլէտի :

Արտաշիր պու ճէվապը իշիթտիքտէ՝
ազ պուչուք թէսէլլի օլուպ , էյինտի կեօ
րէյիմ սէնի նիճէ մուգայէթ օլուրսուն
տէյի՝ Անակը դայրեթէ դօտու :

()' տա գալգտը Աճէմ մէմլէքէթին-
տէն ճիւմլէ նէսնէլէրի իլէ Հայոց սէմ-
թինէ կէլիպ , քէնտի խրսըմը օլան խոս-
լով թագաւորուն եանընա տախիլ օլ-
տու . վէ Արտաշիրտէն իւզ չէվիլիպ՝
գաչկըն կէլովիմ տէյի ինանտըրտը :

()' տա տիլլինէ ալտանըպ՝ ազլիմ ըրա :

յէթէր իյլէտի . վէ տայրմա պիլէսինճէ
մուհապպէթէր էտիպ , եանընտան այըր-
մադ ըտը : Գըշ էյեամը պու հալ իւզըէ
կէչիպ , եադ դափուլարը աչըլըպ պահար
կիւնլէրի կէլինճէք , խոսրով պիր կիւն
աւլա՝ չըքըպ , Անակ ըլա պիլէ կէզինիր ի-
քէն , մուհապպէթ արասընտա՝ Անակըն
Արտաշիրէ էթտիկի իգըար ֆիքրինէ կէլ-
տի . վէ սաաթ պու սաաթ տըր տէյիպ՝
թադաւորու պիր թէնհայէ սափըթտը .
վէ պիլէսինճէ մուհապպէթտէ իքէն՝
դաֆիլէն խանչէրի դարնընա սօքտու , վէ
քէնտի դաչտը :

1) է խոսրով եէրէ եըքըլըպ՝ օլ սա-
աթ հէլադ օլտու . լաքին տահա ճանը
պէտէնինտէ իքէն՝ Անակըն հալքընտան
քիմսէ եաշաթմայասընըզ տէյի վիէք սէս
իլէ հայքըրտը :

() Ը տէմ թադաւորուն հալքը իշի-
տիպ , Անակըն արտընճա տիւշտիւլէր .
վէ Արտաշատ քեօիրիւսիւնտէն դաչըպ
կէչէր իքէն՝ իքի եանընտան դուշատըպ ,

Անակը վէ պիլէսինճէ՝ օլան ճիւմէ հալ-
քընը սույեա տեօքիւպ՝ հէլագ էթտի-
լէր։ Ս) է կէլիպ ազիմ աղլամագլարըա
թագաւորու դալորըպ մէզարա դօտուք
տան սօղրա , Անակըն դալան հալքընը
հէփ գըլըճտան կէչիտիլէր։

(՝) Լ միւսիւպէտ արասընտա , Անակըն
պիր քիւչիւք մագսըմընը՝ կէլմիշ թայ-
եասը անասընըն դուճաղընտան գալմըշ ,
վէ պիր կիզլի եէրէ սագլայեա դօմուշ։
Ս) է պիր դաչ կիւնտէն սօղրա օլ թայ-
եասը օլան դատըն քիշի՝ քէնտի էրի իլէ
ալտըլար մագսըմը Գայսէրի շէհրինէ դաչ
տըլար։ Ս) է օլ մագսըմը սուրը աւա-
ղանտա մկըրտել էտիպ՝ ալլահըն քէրա-
մէթի իլէ ատընը Գրիգոր տէտիտիլէր ,
քի Հօտմ տիլինճէ՝ Օյեանըգ տէմէք
տիր , նիճէ քի ճանըլա տայըմա օյեանըգ
գալտը։

Ս) է պաղը պատմութիւնտա եաղըմըշ
քի , Գայսէրիյէ կիթտիքլէրինտէ՝ եօլտա
պիր աղաճ տիպլինէ էնիպ օթուրմուշ ի-

քէն , աղաճըն իւսթիւնէ գումրու մի-
սալի պիր գուշ կէլիս՝ Գուր Գուր տէյի
սէս չքարտը։ Վէ թայեասը գուլագ վու-
րուպ , պու գուշուն սէսի թէքին տէյիլ
տիր , ինշալահ վարապ մաքսըմը մկրտել
էթմէկէ լայրդ օլուրսագ , ատընը Գրի-
գոր գոյեալըմ տէտի . վէ նէշէքիլ տէտի
խէ , ալահն իղնի իլէ էօյլէճէ օլտու։

Իմտի ֆիքր օլունուր՝ քի օ գուշճու-
ղագ հրէշտակ ըմըշ , քի օ աղիղ մաքսըմըն
օլաճաղընա կեօրէ անտ պէյեան իյլէտի։
1) է օլ աղիղ Գրիգոր թէմամ եէտի եա-
շընա կիրտիքտէ՝ օքումաղա վէրիս , քը-
րիստոնէական թալիմի իլէ քեամիլ էթ-
տիլէր։

1) է տիւնեալըդ վաղթի կէլտիքտէ ,
Մարիամ ատը պիր գըղ կեօրիւպ , քը-
րիստոնէական օրէնքի իւզըէ պըսակ էթ-
տիլէր . վէ էօյլէճէ ալահա մագպուլ ա-
մէլէր իլէ պիր զաման կէչնիս պի իղնիլ
լահ՝ իքի էվլատը օլմուշ տըր . պիրինին
ատը Վրթանէս , վէ պիրինին Արիստագէս։

1) Է պուճուռ պուրաճըդտա ալըդօ-
յուպ, կէլէլիմ քի օլ Արտաշիր տէնիլէն
Պարսից Թագաւորու՝ Խոսրովուն ֆէֆ-
թինի իշիթտիքտէ, տիւնեալէրճէ շաղ
օլտու. վէ հարպիճէ ասքէրինի ճէմ է-
տիպ՝ կէլտի Հայոց մէմէքէթինի զապդ
իյլէտի, վէ Խոսրովուն սինսիլէսինի հէփ
դըլճտան կէջիրտի:

1) Է օլ դէլալէթ արասընտա՝ Խոսրու-
վուն պիր քիւջիւք օղլունու վէ պիր դը-
ղընը՝ պիր դաջ քիշի ալըպ, օնլարտա
Գայսէրիյէ գաջտըլար: ()ղանըն ատը
Տրդատ, վէ դըղըն Խոսրովիդուխտ տէ-
նիլմիշ. վէ Տրդատ քեամիլ իկիտ օլուպ՝
Գայսէրի վաշասը Լէկիանէնին եանընտա
պէօլիւքպաշը իտի:

1) Է սուրբ Գրիգոր պիր զամանտան
սօղրա, քէնտի վէ Տրդատ՝ քիմին օղուլ-
լարը օլտուղունա վոլգուֆ օլուպ, վէ
կէջէն էհալլարը հէփ աղնատըդտան
սօղրա՝ տիւնեա եօլունտան էլ չէքիպ,
օլ Մարիամ ատըլ գատըն էհլինի կուսա-

Նայ վանքընա եօլատը . վէ քէնտի վար-
տը Տրդատըն եանընա խզմէթքեար օլ-
տոն , օ ֆիքր իլէ՝ քի պապասընըն էթ-
տիքլէրինի էօտէմիշ օլա : } աքին պու ֆի-
քիր կէնտինտէ կիզլի խտի , դէրէ քէն-
տինին քիմ օլտուղունու ասլա հիչ քիմ-
սէյէ տույուլմատը :

Վ է քիւջիւք օղլու Սրիատագէս՝ Նի-
կիմաքոս ատըլ պիր սուրբ ճգնաւոր ըլա
անապատա կիտիպ՝ ճգնաւոր օլտու . վէ
Վրթանէս օնտա դալըպ՝ տիւնեա եօլու-
նա կիրմիշ տիր :

()՝ Ը զամանլարտա Վիւրճիւսթան սէմ
թինտէն Հրէ ատըլ պիր թագաւորուն՝
Հռովմ թագաւորու Դիտկղէտիանոս իլէ
էտապլէթի օլուպ , ճէնկի վար ըտը : Վիւ
կիւն խապէր սալտը՝ քի նիչին նաֆիլէ
ասքէրիմիզլի գըլար եօղ խտէրիզ , պիզ
իքիմիզ եալընըզ տօքուշալըմ , եա սէն
ալթ օլուրտուն , եա պէն :

Վիտկղէտիանոս պու ճէվապը իշիթ-

տիքտէ՝ գայեթ իլէ գօրդու կէտի քէն-
տինէ . գէրէ օլ Հըջէ պիր զօւլու քիմ-
սէ խմիշ , վէ Դիոկղէտիանոս զայիֆ պէ-
տէն : ()՝ Լ զաման Դիոկղէտիանոս՝ նէ-
գատար ուլու քիմսէլէրի վար ըսա՝ կէլ-
սինլէր տէյի ֆէրման իյլէտի :

Վ է լիկիանէս տախի՝ չիւնքի պէօյիւք
քիմսէ խտի , թէտարիք կեօրիւպ՝ եօլա
բէվան օլտու . վէ վարըպ Հռօմայեա Դի-
ոկղէտիանոսուն թահտընա եաքըն օլ-
տուքտա , կէճէ վաքտը օլուպ՝ պիլէսինճէ
օլան ասքէրին աթլարընա եէյէճէք պու-
լունմատը : Վ է պաղտըլար քի գալէնին
իջ եանընտան չօք օթլուք երդմըշլար
ըտը . վէ քիմսէ եօքարը չըքմաղա գա-
տըր օլմայըպ , Տրդատ հէմէն գալէյէ սա-
լըլըպ՝ եօքարը չըքտը . վէ օթլուղու իջ
եանընտան ալըպ՝ տիշ եանընա աթար
ըտը : Վ է օլուր ըտը քի օթլուք պէքճի-
լէրինտէն , վէ օրատա պուլունան պէ-
կիրլէրտէն վէ գաթըրլարտան՝ պաղտը-
նը կեօղէթմէյիպ՝ օթլուք տէմէթլէրի :

իլէ տըշարը աթարըտը:

Վ է սապահ օլուպ թագաւորա պու-
լուշտուքտա , վէ թագաւոր պիր դաչ
կիւնտէն սողլա՝ հէփ ճիւմէ կէլէն պէյ-
լէրինէ՝ Հրէնին ճէվապընը սեօլէյիպ ,
պէն պիր զայիֆ քիմսէյիմ՝ օնա նիճէ
գարշը կէլէպիլիլիմ , նէ տէրսինիզ տէյի
սօրտու:

(Օ) Լ տէմ Ղիկիանոս այեաղա՝ տու-
րուպ , պէնիմ էֆէնտիմ սիզ հիւ էլէմ
իւզըէ օլմայընը տէտի . պէնիմ իլէ պիլէ
Հայոց թագաւորունտան գալմա Տրդատ
ատը պիր քիմսէ վար տըր , քի դուվիւ-
թի տիլ իլէ թապիր օլունմազ: Վ է տիւն
կէճէքի էթտիլինի՝ վէ նէչէ տահա գայ-
րը իշլէրինի նագլ իյլէտի: Իմտի օնու՝
սէնին քիտվէթինէ թէպտիլ էտիպ՝ Հըր-
չէյէ գարշը կեօնտէրէլիմ տէտի:

Պու ճէվապ՝ թագաւորա վէ ճիւմէ ,
այեանլարընա մագպուլ կէլիպ , Տրդատը
թագաւորուն կիյիմի իլէ փիւր սիլահ տօ-
նաթտըլար . վէ Հրչէյէ խապէր տալտը-

լար՝ քի տէտիկին սեօղ պիղէտէ մադուլ
կէլտի , եարըն վագթընա հազըր օլէ Վ է
էրթէտի կիւն սասանհայըն Տրդատ՝ Դի-
տիղէտիանոս գըյաֆէթինտէ Հրջէյէ
գարշը չքտը . վէ օ սաաթ պաղլայըպ
Հրջէյի՝ թագաւորուն էօյիւնէ տիքէ
գօտու :

()Ն տէմ թագաւոր տիւնեալարճա
շաղ օլուպ՝ Տրդատ նէ թիւրլիւ բայէթ
իտէճէկինի պիլմէղ իտի . վէ ազիմ փէշ-
քէշէր վէրտիքտէն սօղրա , չիւն տույ-
տու՝ քի խոսրով թագաւորուն օղու ի-
միշ՝ պաշընա թաճ գօյուպ՝ ազիմ ապքէր
վէրտի , քի վարա պապասընըն մէմէքէ-
թինի զապղ իյէյէ :

Վ է Տրդատ գալգըպ օրատան Հայոց
սէմթինէ կէլիպ , վէ աճէմ Ապքէրինի
տաղըտըպ , քէնտի մէմէքէթինի զապղ
իյէտիքտէն սօղրա , գալգտը Էրզին-
կեան սէմթինէ կէլտի . քի օնտա Անա-
հիտ ստը պիր կուռք վարըտը , օնա
գուրպանլար քէսիպ շիւքիւրլէր իյէյէ :

զէրէ օ տէօվէթի քէնտինէ՝ կուռքլա-
րին հիւրմէթինտէն սանրը ըտը։ Ս է օլ
Անահիտ տէտիքլէրի կուռք՝ գայրը
կուռքլարտան նամտար ըմը , վէ ամրէթ
քիւմէթինտէ իմիշ։

Ս-րէ Գրէգոր-ն հաւաքը պէյան օլ-
հաւը ԳԼԸ։

Ս է Տրդատ վարդապ զինարէթինէ
թէքմիլ իյլէտիքաէն սողրա , պիր մէհրա
երտէ չատրը վուրուպ օթուրտու։ Ս է
մէճլիս գուրուպ՝ քէյֆ ու շաղ օլտուր-
տա , Գրիգորու էօյիւնէ չաղըրըպ պու-
յուրտու քի՝ վարդապ աղաճ ու ճլարրնտան
նաղիք կիւղէլ ֆիլիալէր քէօիւպ , օլ Անա
հիտ նամտար կուռքա վէշկէշ վէրիւպ՝ օ-
նա սէճտէ իյլէ։

() Լ տէմ Գրիգոր ճէվապ էթտի , քէ

Ճիւմլէ ալէմի եարատան ալլահտան զայ-
րը՝ պէն քիմսէյի սէճտէ իթմէմ զէ Է-
տէմէմ:

Տրդատ պու ճէվապը իշիթտիքտէ՝
դայէթ իլէ տառքլուպ , սէն պիր դարիպ
քիմսէ իքէն՝ կէլտին եանըմա եանաշ-
տին , շիմտի նիճէ ֆէլմանըմա դարշը
դոյեարսըն տէտի , վէ օ կիւն հափա իյ-
լէտի : Վ է էրթէսի կիւն սապահլայըն
էօյիւնէ կէթիրտի՝ սէն պու դատար զա-
ման տրը՝ քի տօղըուլուք իւզըէ խըզմէ-
թիմտէսին , վէ պէն տէ սէնտէն հօշուտ
օլուպ՝ սանա չօք էյլիքլէր իթմէք նիլ-
թինտէ իտիմ , նիչին շինտի սեօզիւնտէն
սաշրա չքարսըն տէտի:

Վրիգոր ճէվապ վէրտի , քի ալլահըն
Էմլի տիր՝ դուլ օլան քիշի քէնտի աղա-
սընա միւթի օլա , նիճէքի պէն սանա
շինտիյէտէք միւթի օլուպ՝ սեօզիւնտէն
տաշրա չքմատըմ , նիճէքի սէն քէնտին
իգլաթ էյլէտին : Վ արին ալլահա լայրդ

օլան, իզգէթի՝ եարատըմըն օլան շէյ՛
էթմէք քիւֆիւր տիր:

Տրդատ ճէվապ մէրտի , էյ Գրիգոր՝
պու Անահիտ փութ՝ քի ճիւմէ էյեա-
լէթիմիդին շանը շեօհրէթի՝ շէնի շէն-
լիյի տիր , սէն էկէր պունա մէ տահա
դայրը կուռքլարըմըղա սէճտէ էթմէզ
խէն , պիլմիշ օլ քի էտէճէկիմ էյլիքլէր
մուգապէլէսինէ՝ սէնի թիւրլիւյ թիւր-
լիւյ իսկէնճէլէր իլէ հէլադ էթսէմ կէ-
րէք տիր:

Վրիգոր տէտի , ալլահըն միւպարէք
իսմի շէրիֆի իչին՝ հէր նէ ճէֆա էտէ-
ճէք իսէն՝ հազըրըմ: Օ էրէ չիւնքի ին-
սանըմ , ալլահըմը թանըսան կէրէք , քի
օնտան դայրըսընա սէճտէ էթմէք օլմազ:
Վ է հէր քիմ՝ քի սէնին կիպի ֆէրա-
սէթտէն տիւշմիւշլէր տիր , մէ ալլահընը
թանըմսընա փութլարա թափարլար ,
հայվանտան ալլաք տրլար . մէ տահա
պունուն կիպի չօք սեօզլէր սեօլէտի:

ԼՎԷԼԻ ՀԱՐՀԱՐԱՆՔԸ ՊԸՐԷ

Տրդատն օլ տեմ գայեթ խրչմա կելիւ ,
 Թէզ գալտրընն տէտի . վէն օ սասթ դու
 Թուպ էլէրինի արտընա պաղլատըլար :
 Վէ պույուլաուէ՝ քի աղղնա պիր գալն
 օտուէն կէջիրիւէր , վէ իքի ուճունտան
 իւի իլէ կէմ կիպի էնքսէսինտէն պաղլա-
 տըլար . վէ պիր աղըր Թուզ գայեսար
 ալքասընա գօտուլար , վէ կեօքսիւնէ
 եաւլաշա կիպի՝ եաւսօտ քէլիւթին կիպի՝
 պիր շէյ կէջիրիւ պըքըշտըրտըլար . վէ օ-
 լասընտան իւի կէջիրիւ , պիր իւքսէք եէր-
 տէն աստըլար . վէ եէտի կիւն էօյլէճէ
 ասըլը գալտըքտան սօլըա , Տրդատ Ֆէր-
 ման էթտի՝ քի էնտիրիւ էօյիւնէ կէթիր-
 տիլէր : Վէ ճէվապ էթտի՝ կեօքսիւն
 մի պէյէնմէտիյին կուոքլար՝ սանա նէ՝
 ճէզպէր էթտիլէր . սէն պիղի հայլան-
 լարա պէնկզէթտին , Օնուն իչին ալահը-
 մըզ սէնին աղքանա եիւք վէրիւ , հայ-
 վան կիպի աղղընա կէմ գօտուլար . վէ

ինուտընա գալի գալըրսան , տանա տա-
հա զիյատէ իսկէնձէ վէրէճէք տիրլէր :

Վրիգոր ճէվապ վէրտի , (խէթասընա
թէօլպէ) սէնին ալահ տէտկին կուռքլա
րըն՝ քիմի ալթընտան , քիմի կիւմիւշ-
տէն , քիմի թուճտան , քիմի թաշտան
եափըմըշ տըր , նիճէ ութանմայրպ օն-
լարա ալահ տէրսին . վէ նիճէ տէրսին՝
քի օնլար տանա իսկէնձէ վէրտիլէր . օն-
լարըն նէ ֆիքրի վար , նէ ճէվապը . հէ փ
օ իսկէնձէլէր պանա սէնտէն տիր . օն-
լարըն խապէրի եօք տըր : Վ է օլ թուզ
գայասընը՝ քի արքամա վէրտին , ումու-
տում վար ալահըմտան՝ քի քէնտի միւ-
պարէք թուզու իլէ՝ պէնիմ կիւնանըլա
թուզսուզ գալան ճանըմա լէզզէթ վէ-
րէ , վէ պէնի քէնտի արքայութիւնունա
լայրգ իյլէյէ : ()՝ քի՝ սէնճիլէյին ապի
գուլարընը՝ կիւնահ եիւքլէրինի ալթա-
սընա վէրիպ , ճիհէննէմէ կեօնտէրսէ
կէրէք տիր :

Իսիմի շարժարանքը պըր:

Ս Է օլտեմ կինե ֆերման իյէտի ,
 քի պաշ աշաղը պիր այեաղընտան աստը-
 լար . վէ տիպինե ֆենա գօգուլու շէյլեր
 եաքաղար . վէ օն զալըմ քիշի՝ թաղե-
 տէյնէքլեր իլէ տէյերլեր իտի : Ս Է եե-
 տի կիւն տահա էյլէճէ ասըլը գալըպ ,
 ասըլտըղը եերտէ ալլահա շիւքիւրլեր է-
 տիպ , չօք աղօթքլար սեյլէտի աղիզ
 միւպարէք սեօղլեր իլէ , քի Ագաթման-
 գեղոս գիրքինտէ եազըլմը տըր : Ս Է
 սուրբ Գրիգոր՝ աղօթքունտա նէ սեյ-
 լէտի իսէ՝ թագաւոր թարաֆընտան
 քեաթիպլեր տուրուպ , եաղա պիտիք-
 լերի գատար եաղըպ՝ թագաւորա կես-
 թերտիլեր : Ս Է սեյլէտիկի սուրբ ա-
 ղօթք՝ պու վէճէ իւզըլ իտի :

Իպթիտա էնէվվէլ՝ պաշլատը ալլահա
 շիւքիւրլեր էթմէյէ , քի պէնի պու եօ-
 լա վէ պու տէվէթէ՝ եանի սէնին աղիզ

միւսպարէք իսմին իջին՝ պու չարչարանքը
չէքմէյէ լայըդ իյէտին , քի լայըդ տէյիլ
իտիմէ 1) է պաշլատը օնտան սօղրա՝ ալ-
լահըն ինսանա էթտիկի մուհապպէթի
զիքը էթմէկէ :

Երամը ետրատըլ՝ ճէննէթէ դօմա-
սընը . վէ շու աղաճըն մէյվէսինտէն տաթ-
մոյասըն , քի էօլմէյէսին տէյի թէնպիհ
էթմէսինի . պուենլար տէտի հէփ մու-
հապպէթտէն կէլիւր : Եկէր պու թէնպի-
հի սադլասայըտըք , պիղէ աղըրսըլ՝ է-
լէմսիլ՝ վէ էօլլւմսիւզ էօմը վէրէճէք
իտին : Եիճէքի նիշանէսինի Ենովքտա
կեօսթէրտին , քի սէնին մուհապպէթինի
կեօնիւլտէն չըքարմատըղը իջին , էօլլւմ
կեօրմէտի :

1) է սէնին ինսանըլա օլան պու մու-
հապպէթլէրի՝ շէյթան կեօրիւպ հասէտ
իյէտի , զէրէ տէտին՝ քի պէն ինսանը
քէնտի քիսլէթիմէ ետրաթտըմ : Պու
սէպէպտէն ատէմի ալտատըլ՝ սէնին ա-
ղիլ մուհապպէթինտէն իխրաճ իյէտի :

| սքին սէն քէրէմ քեանի վէ լահիւմ
 լի լիատիշահ , ինսան զայիՖ Ֆիլքր օլտու-
 ղի իչին՝ կինէ էլտէն դօմայրալ , մարդա-
 րէլէր կեօնտէրտին , քի սէնին ազիզ էմ-
 րինի իզհար էթտիլէր . վէ սէնին օլ լալ-
 նուլահ միածին որդի Յիսուս Քրիստո-
 սուն տիւնեայէ կէլէճէք օլմասրնտան
 խապէր վէրտիլէր : | է օլ սէնին սէվկիւ-
 լի դուլլարըն մարդարէլէր՝ էմրինտէն
 թէճալիւզ օլան քիսնէլէրտէն չօք չօք
 էզիյէթէր չէքիւլ , հաճէթ կէթիրմէ-
 տիլէր :

|մտի պու անարժան դուլուն տախի՝
 պու չարչարանք իչինտէ սանս սրդրնմրշ
 տրր , քի անլա գօրդում եօք տրր : || վ
 տէր միածին որդի՝ սէն քի սիլլիւմ իչին
 տիւնեայէ կէլիւլ , կոյս Մարիամ աստ-
 ուածածինտէն թէն ալլալ , ինսան օլ-
 տուն . վէ օլ թէն իլէ չարչարանք չէք-
 տին , խաչա չքտրն , գան տեօքտիւն ,
 էօլտիւն վէ տիրիլտին : | է կէօյէ համ-
 քառնալ օլտուղուն կիւնտէ՝ առաքեալ-

լարա ու մուտ վէ գուվէթ վէրտին՝ քի
պէն տայրմա սիգտէ խմ:

Իմտի պու անարժան գուլունա տախի
գուվէթլէր վէր , քի պու էգիյէթլէրի
չէքմէկէ գատրր օլամ . թաքի սէնտէն
խապէրսիգ օլուպ՝ փութա թափանլար՝
պու ազխմ գուվէթլէրի կեօրիւպ , սէնին
սուրբ հաւատքընա միւթիւ օլալար: Վ է
պու միլլէթի՝ կռապաշտըքտան խէլաս
էյլէ տէյի՝ փէք չօք նիյազ իյլէտի:

Վ է եւտի կիւն թէմամընտա՝ էնտիր-
տիլէր սուրբ Գրիգորու , վէ թագաւո-
րուն էօյիւնէ կէթիրտիլէր: Թագաւոր
Ճէվապ էթտի , սանա էտէճէյիմ էյլէք-
լէրէ պէտէլ՝ էյի մի քի ահմաք օլտու-
ղուն իչին պու էգիյէթլէրէ նայիլ օլ-
տուն . վէ տահա նէչէ պէօյլէ էգիյէթ-
լէր իլէ էօլտէն կէրէկ տիր:

Գրիգոր Ճէվապ վերտի , պէն էվէթ-
լէրիմ քի պիր կիւն էվիլլէ պու թէնտէն
չըքայրմ տա՝ երկնային փառքընա կիտէ-
յիմ , հէմէն նէ թիւրլիւ էօլիւմ վերէ:

Ճէք խտն , սեօյլէ քի էթսինիւ տէտիւ :

Տրդատ ճէվապ վէրտի , սէն սանմա տէտի քի սէն սէնի հարպիճէ էօլտիււ սէմ կէրէք քի գուրթուլասըն : Վայրո՛ տահա չօք էղիյէթլէր չէքսէն կէրէկ տիր . զէրէ պիղիմ աստուած լարմըզա հէրնէ ալլագ սեօզլէր սեօյլէտին խտ , ճըլարը հէփ չքարսամ կէրէք տիր :

Իւչիւնճի շարշարանիւ ար :

Վ է պուլուրտու՝ իքի թօմրուք կէն թիրիպ այագլարընը իչինէ ալտըլար . վէ օ գատար սըքտըլար , քի փարմալարընըն ուճունտան հէփ գան սաչար ըտր :

Տրդատ ճէվապ էթտի , հիչ տույ եարմըսըն Գրիգորիէ :

Ղրիգոր ճէվապ վէրտի , պանա շիմ տէն կէրի՝ ալլահըմտան գուվվէթլէր վէրիւտի՝ քի ճիւմլէնին խալիգի տիր , կեօրիւնէնլէրին վէ կեօրիւնմէղլէրին :
() Լ քի քէնտինէ թէվէքքիւլ օլան

դու լարընա՝ սասլըրը ու գուլէթ իհսան
խտէր:

Տեօրախ-նձի շարշարանը քլր:

() Լ տէմ թագաւոր Ֆէրման էթտի ,
թօմրուքաան չըքարըպ՝ տապանլարընա
ու գուն էքսէրէր չաքտըլար . վէ էլին
տէն դութուպ՝ աշաղը Եօքարը կէզտիր-
տիլէր , քի այնադլարընտան գանլար
սաչըպ՝ եէրլէրի պօյեսնր ըտը:

Տրդատ իսթիհա իտէրէք ճէվապ
էթտի , Գըրիգոր՝ պոճմու տըր սէնին
ալլահընըն կեօրիւնմէզ իշէրի , քի սէն
կեօրիւյեօրսուն:

Գրիգոր ճէվապ վէրտի , կէրչէք տէ-
տին՝ պէլի պոճ տըր . գէրէ նիճէքի պիր
թօհում եէրէ էքիլտիկի զաման՝ պիր
զայիֆ նէսնէճիք տիր , լաքին պիթտիք-
տէ՝ տալը պուտաքը պիր միւթէշէմ շէյ
օլուր . օնուն կիպի՝ պու շինտիքի միհ-
նէթլէր վէ աղըրլար վէ աղլամաքլար՝

հէփ ճիւմէ շաղլըղա թէպիտիլ օլսալալ
կէրէք տիր:

Պէշիճի շարշարանը պըր:

Տրդատ պու սեօղլէրի մէզադ էտիպ՝
պույուրտու, էօյլէ խէ՝ վնւրուն շունուն
աղլամադ եէրինէ՝ քի սօղրու քէնտիսինէ
շաղլըք կէլէ: Ա՛յ օլ տէմ միւպարէք
կեօղլէրինէ սիլլէլէք իլէ չարփըշտըրմաղա
պաշլատըրալ:

Տրդատ ճէփապ էթտի, Գլիփոր՝
աճապ տէտիկին շաղլըք պնւմու տըր:

Գլիփոր տէտի, պէլի պնւ տըր. գէ-
րէ պիր րէնճպէր եաղըն սըճագտա վէ
աչըքտա եօրուլուպ թէրլէմէյինճէ,
դըշըն օթուրուպ լահաթ օլամաղ:

Տրդատ պու ճէփապը թէքրար իղ-
թիհղա էտիպ, հօշունտու՝ էօյլէ խէ
նէչէքի պունտասըն՝ հէմէն չալըշ, քի
կիտէրսէն՝ օնտա լահաթ օլասըն տէտի:
Խօշ՝ Տրդատ մէզաճըղա սեօյլէտի. լա-

քին կերչէք էօյլէ տիր , քի պունտա
եօրուլան՝ օնտա լահաթ օլուր :

ԱԼԷՆՃԸ ՀԱՐՀԱՐԱՆՔԸ ՄԸՐ :

1) է պույուրտու , արքասը իւսթիւ
նէ եաթրրայ՝ պաշընը մէնկէնէյէ սըք-
տըլար . վէ թնւզ իլէ պօռայը՝ սիքքէ իլէ
գարըշտրրայ՝ գամըշըլա պուռնունտան
եօգարը իւֆիւրտիւլէր : Վիօլ քէսկին
էյլէր գաֆասընա չըքըպ , աղնա՛ քի
օլ ազիզ Գրիգոր նէ՞ տէյնի սըքլէթալ
իսի :

ԼԷՄԻՆՃԻ ՀԱՐՀԱՐԱՆՔԸ ՄԸՐ :

1) է օնտան սօղըա՝ պիր թուլում թօր
պանըն իչինէ քիւլ տօլտուրուպ՝ պաշը-
նա կէչիւրտիլէր վէ թօրպանըն ազգընը
պաղլատըլար , քի սօլուք ալըպ վէրտիք-
ճէ՛ քիւլ ազգընտան պուռնունտան ի
էլի կիտէ : 1) է օլ չէքիլմէյէճէք էզի-

Եւթիւք իլէ՝ ալթը կիւն թամամ գալ-
տըքտան սողրա , Տրդատ պույուրտու՝
էօյիւնէ՝ կէթիրտիլէր . վէ կիւլիւմսիւն-
միկ իլէ ճէվապ էթտի , քի էյ Գրիգոր՝
սաճապ տէտիկին արքայութիւնտան մը
կէլիւօրտուն:

Գրիգոր տէտի , պէլի օրատան կէլի-
րիւմ . զէրէ չիւնքի ալլահ պէնի պու ճէ-
ֆալարը չէքմէկէ լայրք կեօրտի , օ ար-
քայութիւն պանա շինտէն կէրի հաղրը
տոր . օնա հիջ ասլա շիւպհէմ եօք տրը .
թէն իլէ տահա վարմամըշըմ , լաքին
ճան ըլա տայրմա կեօրիւք շաղ օլուրում:

Տրդատ օլ տէմ մալլապըպ , հօշուն-
տու վէք էյի տէտի:

Սէփէլիմի շարշարտնէլ արը:

Ս է պույուրտու , պաշ աշադը թէք-
րար աստըլար , վէ օթուրաք եէրինէ-
թունու գօյուպ՝ թուլում իլէ գառնընա
սու տօլտուրտուլար , քի գառնը թու-

լում կիպի շիշտիւ ՚՛ ի Թէքրար էօյլունէ
կէթիրիպ տէտի , էյ Գրիգոր՝ նէ տէր-
սին , կուռքլարըմըզա սէճտէ էտէրմի-
սին , քի ճիւմլէմիզէ սաղլըք վէ շէնլիք
տիրլէր . եօքսա տաճա էզլիյէթլէր շէ-
քէրմիսին :

Գրիգոր ճէվապ վէրտի , պէն ամենա-
սուրբ երրորդութիւն և մի աստուածու-
թիւն օլան ալլահըմա սէճտէ էտէրիմ .
զէլի՝ օ տրը ճիւմլէմիզին սահապը՝ սաղ
լըղը՝ վէ շէնլիյի ՚՛ ի օլ սէնին (հէթա-
սընա թէօլպէ) ալլահ տէտիկին կուռք-
լարը՝ նէ դասլուլ էթմիշիմ , նէ էտէ-
րիմ :

Տօգո-լու-նճո- չարչարտնիլ արլ :

՛՛ ի օլ տէմ թէքրար պույուրտու , իքի
գօլլարընտան աստըլար . վէ տէմիր փան-
չալար իլէ օլ միւպարէք թէնինի օլ դա-
դատար դազըտըլար , քի քէմիքլէրի
կեօրիւնիւպ՝ եէր իւզի դանա պօյանտը :

Տրդատ օլ է վիճել քի տէտիկիննի թէքրար-
լայրայ ճէվլապ էթտի , էյ Գրիգոր՝ տէ-
տիկիմի էտէրմիսին , եօքսա տահա եօ-
րուլըւրմուսուն :

Գրիգոր ճէվլապ էթտի , պէն նիճէքի
տէմիշիմ , ալլահըմը (խէթասընա թէօլ-
պէ) ինքեար էտիճի տէկիլիմ . վէ շէյ-
թանըն թալիմի իլէ եսփրլան միութլա-
րընա թապի օլանամ . զէրէ պէնիմ ալ-
լահըմ՝ պէնի պու միհնէթլէրտէն գուր-
թարմաղա գատըր տրը : () քի սէնի վէ
սէն կիպիլէրի՝ ճիհէննէմին սեօյլունմէղ
աթէշինէ գարկ իյլէսէ կէրէք տիր . քի
օլ սէնի եարատան ալլահընը քէնտին ին-
քեար էթտիքտէն սօղրա , գայրըսընլուա
սանա պէյգէթմէք իսթէրսին :

Տրդատ ճէվլապ էթտի , աճէպ հան-
կը ալլահ տրը օ՝ քի սէնի պէնիմ էլիմտէն
գուրթարսա կէրէք տիր . վէ եախօտ
պաղըսընը ճիհէննէմին սեօյլունմէղ քէս-
կին աթէշի իլէ գարկ իյլէյիպ՝ էպէտի
եաքսա կէրէք տիր :

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ՀԱՐՀԱՐԱՆՔԸ ՓԼԸ՝

Վ է պույութառու , տէմիրտէն չալը
 Թիքէնլէրի եափտըլար , էօյլէ պիր շէյ՝
 քի հանկը եանընա տիւշսէ , եօքարըսը
 սիւլըի կէլըր , վէ կէթիրիպ եէրէ եայտը-
 լար . վէ օլ աղիղին չըպլաղ Թէնինի օ
 տէմիր Թիքէնլէրին իւսթիւնէ օլ գատար
 եօլալատըլար , քի միւսպարէք Թէնինտէ
 ասլա սաղ եէր գանձատը : Վ է էրթէսի
 կիւն Թէքըսար Տրդատըն էօյիւնէ կէթիր-
 տիլէր , վէ Տրդատ ճէվապ էթտի , փէք
 շաշայեօրում , քի պոլ գատար իսկէնճէ-
 լէրէ տայանտըն գալտըն էօլմէտին , վէ
 էօլմէտիքտէն մատէ՝ տահա ճէվապտա
 վէրիեօրսուն :

Վրիգոր ճէվապ վէրտի , պէնիմ սաղ
 գալտըղըմ քէնտի գուվէթիմտէն տէյիլ
 տիր , իլլա ալլահըն հիքմէթինտէն տիր .
 քի սէն կեօրիւպ պիլէսին՝ քի պիր առամ
 ալլահըն մուհապպէթինէ կեօնիւլ վէր-
 տիքտէն սօղլա , պիր շէյ եօքտըր քի օնու

Օ սէվտատան այրումաղա գատորը օլա: Վ է
ալլահըն պու գատար հիքմէթինի կեօ-
րիւպ՝ սէն կիպի ինանմայեանլար՝ գրեա-
մէթ կիւնիւնտէ պեօյիւք հիճապ չէք-
սէլէր կէրէք տիր:

() նպիւրիւնի շարժարանքը գլխի:

Տրդատ Թէքրար խշմա կէլիպ պույ-
ուրտու, իքի Թանէ տառ տէմիր գօլա
եափտըլար, վէ տիղլէրինէ կէչիւրիպ՝ ա-
ղըր չէքիչլէր իլէ Օ գատար վուրտու-
լար, քի օլ տէմիր գօլալարըն տիպլէրի՝
միւպարէք տիղլէրինէ տայեանրպ, տիղ-
լէրինին գափաքլարը այրըմ այրըմ այ-
րըտը. վէ էօյլէճէ գալտըրըպ աստըլար,
քի տիղլէրի փարէմ փարէմ օլա: Վ է իւչ
կիւն էօյլէ ասըլը գալտըքտան սօղրա,
Թէքրար Տրդատըն էօյիւնէ կէթիրիպ
տուրտուրտուլար. վէ Տրդատ ճէվապ
էթտի, Գրիգոր՝ կեօրտիւնմի քի սէնին
օլ հալա ումուտլարըն՝ սէնի էլիմտէն

դուրթարմադա գատրը օլամատըլար:

Ղրիգոր տէտի, հաւլա ումուտ՝ սէնին
 ումուտլարըն տըր, քի պէնի պու գատար
 իսկէնճէլէր իլէ գօրգուտուպ՝ սանա ույ-
 տուրմադա գատրը օլամատըն: Ղէ է-
 զիյէթ վէրտին իսէ՝ ալլահըն դուվլէթի
 իլէ տայեանտըմ տուրտում. վէ օլ պէ-
 նիմ գամի ումուտում իչին՝ քէնտիմի
 պու էզիյէթլէրէ վէրտիմ: () էրէ կէրէք
 թէզ՝ կէրէք կէճ, պու թէն պօղուլա-
 ճագ տըր. վէ կէլիպ ուստալար ուստա-
 սը՝ օլ պօղուլմուշարը եէնիլէսէ կէրէք
 տիր: Վ է հէր քիմի քէնտի օրէնքինտէ
 պուլուրսա, օնլարը ճանն ըլա թէն իլէ
 էյլէ շագ էթսէ կէրէք, քի տիլ իլէ
 սէյլէնմէք միմքին տէյիլ տիր: Վ է հէր
 քիմի սէնին կիպի ասիլէթտէ պուլուրսա,
 օնլարը ճանն ըլա՝ թէն իլէ ճիհէննէմին
 սէյիւնմէզ աթէշինէ աթսա կէրէք
 տիր:

()Ն տիմ Տրդատ գայէթ իլէ գաղէ-
 պէ կէլիպ տէտի, սէնին ալլահըն սէնի

Եկնիլէմիշ Եկնիլէմէմիշ՝ պանա հաճէթ
տէկիլ տիր . լաքին սէնինկիպիլէրի սեօյ-
իւնմէզ աթէշէ կեօնտիւրէճէք տիր տէ-
տիկին իչին , պէն սէնի պունտա սեօյիւ-
նիւր աթէշ իլէ Եադայըմտա , պաքա-
յըմ սէնին ալահըն պէնի սեօյիւնմէզ
աթէշ իլէ նիճէ Եաքսա կերէք տիր :

() Եկնիլէմիշ Եադայըմտա պըր :

Վ է պույուրտու , տէմիր սաճ ըլա
գուրշուն էրիթտիլէր , վէ սուրբ Գրի-
գորու օթուրտուպ՝ օլ էրիմիշ գուրշու-
նու սու կիպի իւսթիւնէ տօլտուրտու-
լար , քի պիւսպիւթիւն թէնի գալլուլ-
տու : Վ է օնտանտա էօլմէյիպ՝ ալահա
աղօթք էտէր իտի , վէ հէր սօրտուքլա-
րընա՝ հարպի ճէվապ վէրիր իտի :

Վ է Տրդատ զիյէատէլէրճէ թաճիւպ
գալլապ , սյ ատամ տէտի՝ պէն անթըք
շաշտըմ սէնին շինտիյէտէք սաղ գալտը-
ղընա . պու գատար իսկէնճէլէրտէն նի-

մէմէքէթինի վերան էթմէկէ սէպէպ՝
պունուն պապասը օլմուշ տրը: Խմտի
փատիշահըմ չիւնքի պու ատամ օ դալըմ
դանլընըն օղլու տրը , պունա կիւնէշի
տախի կեօթէրմէք ճայիզ տէյիլ տիր
տէտի:

Տրդատ պու ճէվապը տիյնէյիպ՝ եւ ,
չիւնքի պէօյէ խէ՝ կեօթիւրիւն Արտա-
շատ դույուսունա աթըն կիթսին՝ քի
դուրթուլըմ տէյի ֆէրման իյէտի:
1) է օլ դույու էօյէ պիր դարանլըք չու-
քըր ուտու՝ քի նէ գատար դաթլէ վա-
ճիպ՝ մէսէլա սիճիլ օլմուշ դանլը՝ խը-
սըզ՝ վարրա , օ դույուեւ աթարլար-
ըտը . վէ ատընա Խորվիրապ տէրլէր ի-
տի , քի տէրին չուքուր տէմէք տիր . վէ
իչինտէ էօյէ ազկըն երլանլար վարըտը ,
քի ինսանը օ սաաթ եօղ էտէրլէր խտի:

Խմտի օ ազիզ Գրիգորու՝ օլ գատար
օնիքի խսկէնճէլէրտէն վէ տահա կեօնէ՝
կեօնէ՝ էզիյէթլէրտէն սօղրա՝ քի թա-

մամ իբի երլ օլտու , կեօթիւրիւպ էլ
այեագ պաղլը՝ օլ Արտաշատ դույու-
սունա աթարլար։ Վ է դույունուն տի-
պինէ էնտիքտէ , օլ աղկրն երլանլար՝ կե-
լիպ աղիղ Գրիգորուն տապանլարընը
եալարլար ըտր։ Վ է օ կէճէ Հրեշտակ
Աստուծոյ՝ պիր տուլ տիշ էհլիէ կեօ-
րիւնիւպ , ֆալան դույուտա ալլահրն ա-
ղիղ մագպուլ դուլարընտան պիր քիմսէ
վարորը , կիւնտէ պիր էքմէք կեօթիւ-
րիւպ էլպէթ օլ դույուեա աթասըն տէյի
թէնպիհ իյլէտի . վէ օլ թէնպիհ իւղրէ՝
կիւնտէ պիր սօմուն կեօթիւրիւպ՝ օրայա
աթար ըտր։

Վ է ալլահրն աղիմ հէքմէթի իլէ՝ օն-
լւչ սէնէ օլ զալլմ աղկրն դէհիրլի աթ-
տերլէնմիշ երլանլարըն իչինտէ սաղ էսէն
դալտր։ Վ է կեօր՝ քի օլ դարանլըք ի-
չինտէ օ աղիղի սուսուղ սագլայեան ալ-
լահ՝ էքմէքսիղտէ սագլամաղա դատըր
տէյիլ մի իտի , ամէննա՝ նէ սեօղ .
ճիւմէ շէյէ դատըր տըր , լաքին էօյլէ

Էթմէսինտէ հիքմէթլէր վար տրը , քի
պիղլէրէ մալիւմ տէկիլ տիր:

Վ է կեօյիւն տեօրտիւնճիւ դաթընտա
օլան հրեշտակլարտան՝ ալլահ ազիմ իլ-
շան՝ պիր հրեշտակ թայրն էթմիշ իտի ,
քի հէր կիւն կէլիպ օլ ազիզ իլէ մուհապ-
պէթ էտիպ միսիթարէլ իտէր իտի: Հաթ-
տա՝ սուրբ Համբարձումուն տեօրտիւն-
ճիւ կիւնիւնտէ օ ազիզ մէլէք կէլմէտի .
վէ էրթէսի կիւն սուրբ Գրիգոր սօրտու՝
քի եւս ազիզ Հրեշտակ Աստուծոյ , տիւն
քի կիւն նիջին կէլմէտին , ապը նէ իտի:

Հրեշտակ ճէվապ վէրտի , եւս ազիզ
Գրիգոր՝ միածին որդի Յիսուս Քրիստոս
էֆէնտիմիզ կեօյէ համբառնալ օլտու-
ղու զաման՝ տօգուզ կիւնէտէք հրեշ-
տակլարըն իջնտէ՝ կիւնտէ պիր դասընտա
էյլէնիպ , ճիւմլէմիզի միւսպարէք ճէ-
մալի իլէ մէսրուր իյլէտի: Վ է օնտան
սօղրա պիղէ ատէթ գալոր , քի հէր երլ
օ տօգուզ կիւն արասընտա՝ կիւնտէ պիր

դասըմբղտա ազիմ շէնլիքէր օլունուր:
 1) է չիւն քի տիւնքի կիւն Համբարձու
 մուն տեօրտիւնճի կիւնի իտի՝ սրրա պի-
 զիմ օլմաղըլա՝ ազիմ շէնլիքիմիզ վար
 ըտը , օլ սէպէպտէն սիզլէրէ կէլէմէտիմ:

1) է սուրբ Գրիգոր պու ճէվապը ի-
 շիթտիքտէ՝ իւզլիւնի եէրէ գօյուպ՝ ալ-
 լահ հազրէթլէրինէ գոհութիւն վէրտի՝
 քի օ կիզլի սրըր օ կիւնէտէք քիմսէ պիլ-
 մէմիշ իքէն՝ Աստուածութիւն քէնտինէ
 պիլտիրտի:

1) է Տրդատ օլ ազիզ գույուեա աթ-
 տըքտան սօղրա , ճիւմլէ էյեալէթլէրի-
 նէ ֆէրմանլար եազտը , քի ֆէրմանըմ
 վուսուլ պուլտուքտա՝ ճիւմլէնիզէ մա-
 լիւմ օլա , քի սիզ հէփսինիզ պիլիրսինիզ՝
 քի պու ճիւմլէ էյեալէթիմիզին շէնի շէն
 լիկի՝ պու կուռքլարըն գուվէթի իլէ տիր:

Խմտի ճիւմլէնիզ թիւրլիւյ թիւրլիւյ
 փէշքէշէր վէ գուրպանլար ըլա՝ հէր թէմ
 թինիզտէ պուլունան կուռքլարա ըայէթ:

լէր էտէսինիդ: Վ է էկէր գապուլ էթ-
մէյէն քիմսէ պուլունուր իսէ՝ միւհքէմ
հաքընտան կէլմէք իչին Ֆերմանըմ օլ-
մուշ տըր: Նիճէ քի պէն՝ տայըմա խըղ-
մէթիմտէ օլան սէվկիւլի ատամըմը աս-
լա հիչ էսիրկէմէյիպ , կուռքլարըմըզը
գապուլ էթմէտիկի իչին՝ թիւրլիւյ թիւր-
լիւյ իսկէնճէլէրտէն սօղրա՝ էլ այագ-
պաղը Արտաշատ գույուսունա աթտըր-
տըմ , քի ճիւմլէ օ միաիլլի օնլարա սէ-
պէպի նասիհէթ օլա:

Վ է տահա պունա կեօրէ չօք սեօղլէր
եազարրտը , վէ քէնտի Տրդատ օնտան
սօղրա՝ պապասընըն քէնինի միւհքէմ
օլմաղ իչին՝ չօք չօք ապէր ճէմ էտիպ՝
Պարսից մէմլէքէթինի պօզուպ երբըպ
վէրան էթմէքտէ իտի . թա՛ քի գուլվէ-
թինի հէր էեալէթտէ , ըլմտէ վէ
չինտտէ վէ տախի գայըր երտէ նագլ
էտէրլէր իտի:

Սորբ Հոփփիֆ իյսոն , վե սորբ
Գայիանէնին աշիւ եօլաւաւարը իւե՝ Հոօ
Տապան Գաւալ , սորբ եջիֆիին «էՏիինե
իւլիւլի , վե Տրտա Լաֆաֆաֆան նա
Հապաի օլոնաւարը նագլ օլոնոֆ :

() Լ զամանլարտա Դիօկիւլիօիանոս Բու
միստան Թագաւորու՝ ճէմի մէմլէքե
Թինե Թասիլիւրճիլիւր կեօնտիւրտի , քի
նէրէտէ պիւր կիւզէլ գըզ պուլուրլարսա ,
սուրէթ ու էնտամընը եազալար , քի հան
կըսընը պէյէնիւրսէ՝ քէնտինե կին էյլէյէ :

Ս է Թասիլիւրճիլիւր կեզիպ եազալ ի
քէն՝ Հոօմա սէմթինտէ եապան եէրտէ
տաղ արասընտա պիւր կուտանապ վանք
պուլտուլար . վե զօուլա իչէրի կիրիպ
կեօրտիւլիւր , քի պիւր ազ ճգնաւոր գըզ
լար գարալար կիյիպ՝ աղօթք իտէլիւր
իտի . վե իչէրինտէ պիւր գըզ վար ըտը
քի կեօրտիւլիւրի կիպի հէյրան օլտու :

լար . վէ՛ օ սաաթ թասալիւր ու կէնտամըն՛ը
 եաղըս թագաւորա կեօթիւրտիւլէր :
 Վ՛ է Դիտկղէտիանոս կեօրտիւքտէ՛ աղը
 պաշընտան փէրիշան օլտու . վէ՛ օ սաաթ
 տիւկիւն թէտարիքի կեօրիւլսիւն տէյի
 ֆէրման իյլէտի :

Վ՛ է վանքըն իչինտէ օլան աղիղ կոյս-
 լար պու կէվալի պիլտիքտէ , պիր եէրէ
 ճէմօլուպ՝ աղլաշարաղ աղօթքա տուր-
 տուլար . վէ՛ չօք եաշար տեօթիւպ՝ ուլ
 տէր աստուած՝ պիղի պու փորձութիւն-
 տան խէլաս իյլէ տէյի՝ ալլահա նիյաղ
 իթտիլէր : Վ՛ է աղօթքլարըն թէմամ իթ-
 տիքտէ , դալքըս օրատան ֆիրար իթտի-
 լէր : Տէյիլքի էօլմէքտէն դօրդարլար
 ըտը , իլա օլ կռապաշտ թագաւորուն
 տիւնեալք նիթինտէն քէնտիլ՝ ըինին
 փաքըքլարընը դուրթարմագ իչին : Վ՛ է օլ
 դայիֆ պէտէն կոյսլար դայիֆ կիլիմէրի
 իլէ՛ էօյլէճէ տաղլար չեօլէր աշարաղ ,
 եուրոտուղ մէքեանսըղ դալարաղ , կէլ-
 տիլէր Հայոց սէմթինէ տիւշտիւլէր :

Ո՛ր է տուրաք եկրլէրի օլմայրալ , էջմիա
ծին սէմթինտէ պաղլար արասընտա էսկի
զամանտան եափըմըզ պիր շիրէխանէ պու
լուպ , աճ սուսուզ՝ եաթաքսըզ էօր-
թիւսիւզ՝ օրաճըքտա սաքին օլտուլար :
Պաշլարընըն ատը Գայիանէ , վէ պէկէ-
նիլէն կոյսուն ատը Հռիբսիմէ տէնիլմիշ :

Ո՛ր է պունլար նէ իլէ կէջինիր իտի
տէրսէն , օլ աղիզլէրին պիրիտի սըրչա
պունճուքլար եափմագ պիլիր իմիշ . կիւն
տէ եափտըղընը կեօթիւրիւպ շէհիրտէ
սաթըպ , ծնա կեօրէ էքմէք ալըպ՝ հէ-
փիտի ծնունլա կէջինիր իմիշ : Աճէպ հիչ
ֆիքրիմիզէ կիրէր մի պունլարըն հէր պի-
րի՝ քիմի փատիշահ սօյու , քիմի պէյղա-
տէլէր սօյունտան իմիշ :

Ո՛ր է Դիտկղէտիանտա տիւկիւն թէտա-
րիքին թէքմիլ էտիպ , աղիմ սալթանաթ-
լար ըտ դօչուլարընը եօլատը քի՝ օլ ա-
ղիզ Հռիփսիմէյի իզէթլէր իլէ կէթի-
րէլէր : Ո՛ր է վարըպ վանքա կիրտիքտէ՝

կեօրտիւլէր քի ասլա հիւ քիմսէ եօք ,
շաշտըլար՝ մանթ օլտուլար . պու նէ էհ-
վալ տըր տէյի՝ պիր պիրինէ կէչտիլէր :

Վ է թագաւոր իշխթտիքտէ՝ պաշնտա
ադըլ գալմատը . վէ գայէթ գաղէպէ
կէլիպ՝ թէ՛ղ պուլունսուէն տէյի խըմ իյ-
լէտի : Վ է պիւթիւն մէմէքէթինի չալ-
գայըպ պուլմատըքտան սօղրա , խա-
պէր ալտըլար քի՝ Հայոց սէմթինէ ֆի-
րար իթմիշէր : Օլ սաաթ Ղիտիղէտի-
անոս՝ Տրդատ թագաւորա՝ պու սու-
լէթտէ պիր նամէ եաղտը :

Պէնիմ սէվկիւլի դարտաշըմ Տրդատ
թագաւոր քի սէնսին , սանա մալիմ օլա
քի՝ պու քրիստոնեալարըն մէլանէթի
գաթը չօք օլտու պիղէ , թա՛ քի օսան-
տըրտըլար պիղի . պիղիմ գըլըճըմըղ ա-
շընտը , պունլար էօլմէքտէն օսանմատը-
լար . նէ գատար իսկէնճէ էթտիք իսէ՝
օ գատար աղտըլար :

Վեօղիւմիւն էնճամը պու տըր , քի

իջլէրինտէն պիր գըղ կեօրիւպ՝ քէնտիմէ
ալմագ նիէթինտէ իքէն , պուճա՛ պիլէ
իհանէթ էտիպ՝ էլիմտէն դաչըրտըլար .
վէ շիմտի խապէր ալտըմ՝ քի սէնին մէմ
լէքէթինէ կէլմիշլէր տիր :

Իմտի պէնիմ դարտաշըմ՝ մուգայէթ
օլուպ արաւասըն . վէ պուլուրսան , խս
թէր քէնտին սանա ալ , խսթէր պանա
կեօնտէր . իքիսիտէ մագպուլոլմ տըր .
հէմէն պէնի ութանտըրմա . վէ տէվէթ
իլէ սաղ օլասըն , ամին :

Տըդատ պու նամէյի օքուտուղու կիւ
պի՝ շիքեսար պուլմուշ ալճը միսալի՝ օ
սաաթ հէր եանա ատէմլէր սալըպ՝ թէզ
պուլմալըսընըղ տէյի ֆէրման իյլէտի :
Վէ պիր դաչ կիւնտէն սօղըա՝ վարտըլար
օլ տէտիկիմիզ վիրանճա շիրախանէ իչին
տէ՝ քի Հայճա (հնճան) տէնիլիր , օ ազիզ
դըղլարը աղօթքտա իքէն պուլտուլար :

Լլահըն հիքմէթինէ ագըլ էրմէզ .
խսթէսէ սագլամաղա՝ դատըր տէյիլ մի

խօի , նէ՛ քէլամ . լաքին օ աղիզէրին
 հաւանաբը՝ նէ՛ տէկնի մէթին օլտուղու
 պէեան օլսա կէրէք խօի , նիճէքի երա-
 նելի սուրբ Գրիգորուն օլտու : 1) է պի-
 զիմ հաւատքա կէլմէմիզէ սէպէպլէր օ-
 լուպ , ալլահն քէրէմլէրի՝ Թանկրարն
 Թանրմայեան գուլարրնա իզհար օլսա
 կէրէք խօի , վէ տախի հիքմէթլէրի վար՝
 քի անճաք քէնտի պիլիր :

Իմտի պու աղիզ ճգնաւոր գրգլարը
 պուլտուքլարը կիպլի՝ Թագաւորա խապէր
 սալլայ՝ իքի կիւն օրատա ալը գօտուլայ
 1) է օ իքի կիւն արասընտա՝ օլ կիւնէշ
 սիմա աղիզ Հռիփսիմէնին սէյրինէ կէլ-
 մէտիք աճէպ պէկլէր՝ պեանլար գալ-
 տըմը . վէ հէր կեօրէն Թաաճիւպ է-
 տիպ՝ հէյպէթտէ գալըր ըտը :

Իլլա օլ երանելի կոյսլար իւզլէրինի
 եէրէ գօյուպ՝ ալլահ հազրէթլէրինէ ա-
 զաչանք էթմէքտէն տինկմէզլէր խօի :
 Տէր աստուած՝ պիզի պու հէթանոսլարն

նէփաք նիյէթինտէն էզատ իյէ , վէ պիզլմ կուսուծիւնուսուզու՝ պու պիղծ անօրէնիւրտէն սէն սագլա տէյի գան Էաշ տեօքէրլէր իտի:

Վ է չիւն խալք օլ երանելի Հռիփսիմէնին կիւզէլլիկինէ շաշլայ՝ Թագաւորա նագլ էթտիլէր , ֆերման էթտի՝ քի վարըն լիպասլար ըլա տօնատրայ՝ գօչու յէա գօյուայ՝ իզզէթլէր իյէ կէթիլին: Վ է օլ տէմ վարըլ ազիզ Հռիփսիմէյէ միւճտէ վէրտիլէր , քի սէնի Թագաւորուսուզ քէնտինէ լայրդ կեօրիւայ՝ Թագուհի սուլթանն օլաճագ սըն:

Լզիզ Գայիանէ պու ճէվապը իշիթ տիքտէ , նասիհէթէ պաշլայըլ տէտի՝ գըզըմ Հռիփսիմէ կեօզիւմիւն նուրու , ֆիքր էյէ՝ քի նէ շէքիլ տիւնեալք փառքընը գօյուայ՝ քրիստոսուն եօլունա կիրտին , վէ քէնտին փատիշահ սօյունտան իքէն՝ պու ֆագրըլըլը լատէթին իլէ Գասպուլ իյէտին , վէ տահա պունա կեօ-

րէ չօք սեօղլէր սեօյլէտի:

() Լ զէման ազիզ Հռիփսիմէ միւսպարէք տիգլէրինի եէրէ գօյուպ , իմ տէր աստուած՝ սէնտէն դայրը քիմսէմ եօգտըր , ումուտում սէնսին , պէնի տիւն-
եա ջիրքինտէն խելաս իյլէ տէյի ուզուն աղաչանք իյլէտի: Ա՛ է պիւթիւն օնուն կիպի օ պիր ազիզ եօլտաշլարրտա աղօթք խտէրլէր խտի:

() Լ տէմ կեօքտէն կիւրիւլթիւյ իլէ սէտա կէլտի , քի անլա հիւ գօրդմայր-
նըզ , պէն սիզին իլէ պիլէյիմ: Ա՛ է օլ սէսին ազիմ կիւրիւլթիւսիւնտէն՝ չօք քիմսէ աթտան աշաղա տիւշիւպ սէրսէմ օլտուլար:

() Բթալըք պու հալ իւզրէ իքէն՝ վար արլար Թագաւորա էհվալ շու շէքիլ տիր տէյի նագլ իյլէտիլէր: Ա՛ է Տրդատ ջիւն տույտու՝ քի օ ազիզին կամքը քէնտինէ եսրքն տէկիլ տիր , գայէթ գազէպէ կէլլայ՝ Ֆերման էթտի , քի ջիւն քէնտի տէվլէթինի Թանրմատը , վարքն սաչն:

տան դուծունտա՝ չէքէրէք սիւրիւքլէ-
յէրէք կէթիրին:

Վ է վարտըլար օ սաաթ սաչընտան
դաւաթըլար՝ երանելի Հոխիսիմէյի , վէ-
իւղի իւսթիւնէ չէքիշտիրէրէք թագա-
ւորուն սարայընա կէթիրիպ պիր օտայեա
դաւաթարըլար:

Վ է կինէ աղօթքա տուրուպ , չօք ա-
ղաչանք իյէտի: Վ է տահա աղօթքտա
իքէն՝ թագաւոր կէլտի իչէրի կիրտի , վէ-
սուրք Հոխիսիմէյէ էլ վուրուճագ , ալ-
լահըն գուվիլէթի իլէ՝ եէտի սաաթ մըդ-
տարը օ թագէ նիհալ կոյս՝ թագաւոր
ըա էլլէշիպ՝ օլ գահրաման Տրդատը պիր
գուվիլթսիղ չօճուք կիպի եէրէ վուրաու:
()՝ քի Բումիատան սէմթինէտէք գուվ-
իլթի նամ վէրմիշ խտի , պուրաճըքտա՝
հէքմէթի խիւտա՝ պիր զայիֆ գրգա
գուվիլթի եէթիշմէտի . վէ ազիմ հիճապ
ըա տըշարը չըքըպ , հէրսինտէն նէ է-
տէճէկին պիլմէղ խտի: Յէրման էթտի ,
քի թէղ վարըն Գայիանէյի կէթիրին ,

քի քէնտի չըրաղընա՝ Թագաւորուն
կամքընա նիչին դարշը տուրուրսուն տէյի
նասահէթ իյլէյէ:

1) է երանելի Գայիանէ գաւիունուն
էշիկինէ օթուրտու, վէ պաշլատը նասա-
հէթ իթմէկէ: Պէնիմ ազիզ գըզըմ վէ
կեօղիւմ նուրու Հռիփիմէ, տիւնեանըն
Քանի փառքընա ալտանմայասըն, վէ էօլ-
մէքտէն գօրգմայեասըն տէյի պու միսիլ լի
սեօղէր իլէ չօք նասահէթ իյլէտի:

1) է օրատա Ֆրէնկէճէ պիլէն պազը
քիմսէլէր օլուպ, նասիհէթի նէ իւզտէն
օլտուղունու իշիտիպ՝ օ սասաթ Թանշ ըլա
աղղընա վուրուպ տիշլէրինի տեօքտիւ-
լէր: 1) է պաքտըլար՝ քի ասլա հաճէթ
էթմէյիպ՝ կինէ օ միսիլ լի նասիհէթլէր
իտէր, սաչընտան դութուպ տեօյէրէք
տըշարը չէքտիլէր:

1) է Թագաւոր Թէքրար սուրբ Հռիփ-
սիմէնին եանընա վարըպ՝ իւչ սասաթ գա-
տար սալաշտըքտան սօղրա, ալլահըն
լութֆու իլէ կինէ դուվէթլէնիպ, Թա-

դաւորու թէքրար սօյկուն գընաֆէթ եէրէ՛ չալտը , վէ քէնտի սարայտան տը- շարը էօյլէ չըքտը կիթտի՝ քի ասլա հիչ քիմսէ ալըգօյեանմատը:

1) է կիթտի սուրբ Հռիփսիմէ եօլտաշ- լարընա՝ ալլահըն գուվէթի իլէ օլ գահ- րաման թագաւորու եէրէ չալտըմ տէյի միւճտէ իյլէտի: 1) է շաղ օլարագ տէ- տի , պու կիւն պէնիմ տիւկիւնիւմ տիր՝ շաղ օլունուղ սիղ ճիւմէնիղ , գըղըլ գանլար ըլա տօնատըպ՝ պէնի կէլին իյ- լէյինիղ:

1) է տահա պու եօլու պիր գաչ սեօղ տէտիքտէն սօղրա , պիր իւքսէք եէրէ չըքըպ աղօթքա տուրտու , վէ իւզիւն եէրէ սիւրէրէք կէճէ վագթինտէ ա- ղօթքտա իքէն՝ խասասլար եէթիշիպ՝ միւպարէք էլլէրինի արտընա պաղլայըպ , տիլինի չքա՛ր տէտիլէր . վէ հիչ գալըը գօմայըպ՝ չըքարտը քի քէստիլէր:

1) է օնտան սօղրա էսկիճէ շալընը էյնինտէն չքարըպ՝ եէրէ տեօրթ գաղըք

չաքառլար . վէ իբի էլինի՝ իբի սյեաղընը
 օլ գաղըքլարա պաղլայրալ միհքէմ կէր-
 տիլէր . վէ պիր մօմ աթէշի իլէ պիւթիւն
 թէնինի եափ եափ եաքրալ՝ քէսրասլ էթ-
 տիլէր : () նտան սօղրա՝ գուճաղընա իրի
 թաշլար պրըսքրալ , պաղըրասգլարընը
 տըշարը տեօքտիւլէր . վէ ալլահըն գու-
 վէթի իլէ տահա տիրի իբէն՝ իբի աղիղ
 կէօղլէրինի օյտուլար : Ա՛ է օնտան սօղրա
 տախի հէր քլամ փատիշահըն էմրինէ գար
 շը գօյարասա՝ պուռնուն կիպի օլուր տիյէ-
 լէք , միւսպարէք թէնինի փարչա փարչա
 քէստիլէր :

Ա՛ է օլ երանելի կոյսուն աղիղ եօլ-
 տաշլարընտան օթուղ իբի ճան օնտա
 պուլունուսլ , սուրը կոյսուն փարչա փար-
 չա օլան աղիղ թէնինի թօիրաղա գօմագ
 միւրատ էթտիքտէ , հէփիսինի գըլըճտան
 կէչիլտիլէր : Ա՛ է օլ աղիղլէր տախի՝ ճան
 թէսլմ էյլէտիքլէրինտէ շեօյլէ տէտի-
 լէր : Ա՛ է վտիկ սէնի եա՛րապալի , քի իշի-
 տէսին նիյաղըմըղը : Շիւքիւրլէր օլսուն՝

սանա , քի պիղի պու կիւնէ լայրդ իյլէ-
տին . վէ տախի պուսուն կիպի սեօղէր
իլէ՝ միւպարէք ճանլարընը ալահա թէս-
լիմ իթտիլէր:

Վէ օլ աղիգլէրին պիրիտի հաստա օ-
լուպ՝ եօլտաշլարը իլէ կէլէմէյիպ՝ օլ
հնճանըն իշինտէ եաթմըշ իտի , վէ օնու-
տա օրաճըքտա էօլտիւրտիւլէր: Վէ օլ
տախի՝ շիւքիւրլէր իյլէյիպ , դոհութիւն
սանա էֆէնտիմ , քի պէնիտէ եօլտաշլա-
րըմտան այրըմայրպ , լութֆինէ լայրդ
իյլէտին տիյէրէք՝ աղիգ ճանընը թէս-
լիմ իյլէտի:

Վէ էրթէսի կիւն՝ սուրը Գայիանէի
տախի՝ իքի աղիգ եօլտաշը իլէ՝ տեօրտէր
գազըղա պաղլայրպ , թօփուքլարընտան
գամըշ գօյուպ իւֆիւրտիւլէր . վէ էօյ-
լէճէ գուզու կիպի շիշլրտիքտէն սողրա՝
տէրիլէրինի այեաղլարընտան մէմէլէրի-
նէտէք թուլում չքարտըլար:

Վէ օնտան սողրա՝ չիւնքի աղիգ Գա-
յիանէ՝ սուրը Հոխիսիմէյէ նասահէթ

Էթմիշ իտի , օնուհն իչին՝ տիլէրինի էնք-
սէրլէրինտէն չէքտիլէր : 1) Է տահա հիք-
մէթի պարի՝ ճանլարը թէնտէ իքէն ,
պաշարընը քէստիլէր :

1) Է սուրբ Գայիանէ պու չարչարանք-
լար իչինտէ ալահա չօք շիւքիւրլէր է-
տիպ՝ չօք տուվա ու նիյազ իյլէտի . վէ
էօյլէճէ նիյազ ու շիւքիւրլէր իլէ՝ ա-
ղիզ ճանլարընը թէսլիմ իթտիլէր :

1) Է էրթէսի կիւն՝ աղիզ Հոխիսիմէ-
նին վէ սուրբ Գայիանէնին վէ օ պիր ա-
ղիզ կոյսլարըն միւպարէք թէնլէրինի՝ պիր
եապան եէրէ չէքիպ , իթլէր էօյլանէ
աթտըլար : 1) Է ալահըն հիքմէթի իլէ
պիր հայվան եանլարընա վարամայըպ ,
օլ սուրբ մարմինլէր՝ կիւլլէր սիւմպիւլ-
լէր կիպի օրաճըքաա գալտըլար :

ՏԵՐԱԿԱՆ ԽՈՎ ՕԼՏԱՍԸ ԿԱՐԷ:

Այլ ու ճիւղէ իշէրտէն սօղրա , Տըր-
դատ՝ ազիզ Հախիսիմէնին պի մէնէնա
կիւզէլլիյին ֆիքրինէ կէթիրտիքճէ ,
ազիմ գասէվէթլէր իլէ ահ էտիպ՝ տի-
վանէ կիպի իտի: Այլ է ալթըր կիւն միգ-
տարի պու հալ իւզրէ օլուպ , օնտան
սօղրա՝ սէվտասըն պիր ազ տաղըթմագ
իշին՝ ալ թէտարիքի կեօրիւլիւն տէտի:

Այլ է աթընա պինիպ ալա կիտէրքէն՝
գաֆիլէն արապասընտան տիւշիւպ , ալ-
լահըն խշմի իլէ օլ սաաթ տօմուզ օլուպ ,
գամըշլըղա տօղըու սէկիրթ մէկէ պաշլատը:
Այլ է պիւթիւն թէվապիսի տէլի օլուպ՝
էթտիքլէրինի պիլմէզլէր իտի: Այլ հալ
իւզրէ իքէն՝ պիր զամանտան սօղրա Տըր-
դատըն Խոսրովիդուխտ օլան գըզ գար-
տաշընըն տիւշիւնտէ հրէշտակ աստու-
ծոյ պիր քիմսէ կիպի կեօրիւնիւպ , թա՛
Լրտաշատ գուեուսունտա օլան պաղը
Գրիգորու կէթիրմէյինճէ՝ սիզին տէր-

տիննիդէ տէրման օլմաղ տէյի ճէվլապ
իյլէտի:

1) Է Խոսրովիդուխտ՝ սապահ օլտուք-
տա, իշխանլարա կեօրիւճէկի կիպի նա-
գըլ իյլէյինճէ, վաֆիր կիւլլուշիւպ մէ-
զաք իթտիլէր, քի սէն Թահգիգ տէլի
օլմուշտուն: () Էրէ օնպէշ երլտան պէրի
օնտա ատամ մը դալըր. օնու երլանլար
օ սաաթ եօղ էտիպ՝ քէմիքլէրինի պիլէ
գօմամըշլար տըր տէտիլէր: Խոսրովի-
դուխտտա հէճիլ դալըպ՝ գայըր աղըզ
աչամատր:

() նտան սօղրա՝ օլ Հրեշտակ աստու-
ծոյ իւչ տեօրթ քերէ տահա կեօրիւ-
նիւպ՝ կինէ օ ճէվլապը սեօյլէտի. լաքին
Խոսրովիդուխտ՝ կինէ պէնի մէզադ ի-
տէրլէր տէյի՝ ութանտըղընտան քլմսլէ
սեօյլէմէտի:

Այր կէճէ տահա կեօրիւնիւպ՝ դա-
ղէպ էթտի՝ քի էկէր պու տէտիկիմի հալ-
քա սեօյլէմէզսէն, տահա պեօյիւք պէ-
լալարա օղըարսըն: () տա նաչար դալըպ՝

Թէքրար ու թանարագ նազլ իյլէտի:
 Ո՛ր է իշխանլար իշխթտիքտէ՝ ֆիքր էտիպ՝
 պուշտա պիր հիքմէթ օլմագ կէրէք տէ-
 տիլէր: Ո՛ր է օլ սաաթ աճէլէ իյլէ՝ ու-
 լու քիմսէլէրտէն Օտա ատըր պիր իշխան
 իրաալ իթտիլէր, քի վարա օլ Արտա-
 շատտա օլան գանլը գույեռուտան՝ օլ ա-
 զիզ Գրիգորու էկէր սանղըսա՝ չքարըպ
 իղգէթէր իյլէ կէթիրէ:

Ս՝-ԵՖ Գրիգոր՝ Խորհրդապետն չառ-
 ԳԵՆԵՐԸ ԳԼԵՐ:

Ո՛ր է վարըպ Արտաշատ շէհրինէ կիր-
 տիքտէ, շէհրլիաի էհվալը տույեռւպ՝
 օնլան տա կիւլիւշիւպ մեզագ իթտիլէր -
 վէ չօք խալք՝ պագալըմ պու նէ էհվալ
 տրր տէյի՝ պիլէ կիթտիլէր: Ո՛ր է գուեռու
 նուն աղգընա վարըպ՝ պիր ուզուէն իսի ա-
 շալա սալտըրար, վէ օլ կիտէն իշխան,

նիլ Գրիգոր սահմըսըն տէյի սէս իյլէտի:

Սուրբ Գրիգոր ճէվապ վէրտի՝ քի ալահըն լուծֆու քէրէմի իլէ սահմ , վէ ասըլան իփին ուճունու թուծուպ սարսուր:

()'լ տէմ ճիւմլէօի մաթ օլուպ՝ պու նէշէքիլ հիքմէթ տիր տէյի պիրիպիրինին իւզիւնէ պաքարաք շաշա՛ գալտըլար:

Իշխան նիտա՛ իյլէտի՝ քի եա՛ ազիզ Գրիգոր , իփի դութ՝ քի սէնի եօքարը չէքէլիմ . զէրէ սէնին ալահըն՝ սէնի պուրատան չքարմաղա՛ պիզէ թէնպէհ իյլէտի:

()'լ տէմ երանելի Գրիգոր՝ իփին ուճունու դուծուպ եօքարը չքտը , վէ ազիզին թէնի՝ երլանլարըն զէհիրլի դօգուսունտան դուրում կիպի գարալանմըշ ըտը: ()'լ տէմ օլ ազիզ թէնինի եույուպ , վէ եէնի էսպապլար կիյտիրիպ , ազիմ շազըլքլար ըլա ալըպ կիթտիլէր: Սէ վարըպ շէհիրէ տախիլ օլտուքտա , պագտը քի թագաւոր վէ թէվապիսի վէ

շէհիր խաւքը՝ հէփ տիւանէ օլուպ՝ հայ-
վան կիպի էթտիքլէրինի պիլմէզլէր խտի:

() Լ տէմ ազիզ տիգլէրինի եէրէ գօ-
յուպ՝ աղլայեարաք աղօթք իյլէտի . վէ
օ սասաթ ճիւմլէսինին ազլը պաշընա կէ-
լիպ՝ պիրպիրինտէն ութսնարագ էսպապ
լարընը կիյմէկէ պաշլատըլար , վէ սուրբ
Գրիգորուն այեաղընա տիւշլուպ մեղայ
տէտիլէր:

Լ, քաննէլի Գրիգորիոս պունլարը այեա-
ղա տուրտուրուպ՝ նէ եափարսընըզ ,
պէնտէ սիզին կիպի ինսանըմ տէտի: Սիւ-
զէ լազըմ օլան պու՝ քի սիզի եարատան
ալլահը թանըյըպ , օնա՛ սէճտէ խտէսի-
նիզ: Ս է պու շէքիլ պիր գաչ տահա նա
սիհէթլէր էթտիքտէն սօղըա՝ սօրտու-
սուրբ Գրիգոր՝ քի Գրիստոս էֆէնտիմի
զին ազիզ նահատակլարընըն միւպարէք
թէնլէրինի նէրէյէ գօտունուզ: Ղէվապ
վէրիպ տէտիլէր , քի էֆէնտիմ նասը
նահատակլարը սօրարսըն:

Տէտի սուրբ Գրիգոր , օնլարը քի ալ-

լահրն եօլունա շէհիտ օլունայ՝ սիզին էլի-
նիզտէն էօլմիւշէր տիր: Ա՛ է չիւն տույ-
տուլար՝ քի սուրբ Հռիփսիմեանց կուսա
նայ իջին սէօյէր, հարպիճէ վարտըլար
էէրինի կէօսթէրտիլէր:

Երանելի կոյսլարըն աղիզ թէնիլէրինի
աթարքլարը կիւնտէն՝ սուրբ Գրիգորուն
կէլմէսինէտէք տօղուզ կիւն օլմուշ ի-
տի. վէ՛ օ՛ տօղուզ կիւն արասընտա՝ ան-
լա պիր ճանալար եանլարընա վարմատը,
նէ հայլան՝ նէ գուշ, վէ՛ օլ միւպարէք
թէնիլէրի անլա դօղմամըշ ըտը:

()՛ Լ տէմ վարտըլար թիւրլիւ թիւրլիւ
լալասլար կէթիւրտիլէր՝ քի քէֆին խտէ-
լէր: Ա՛սուրբ Գրիգոր ճէվապ էթտի՝ քի
չինտիլէք սիզին գումաշլարընը պու ա-
ղիզլէրին թէնինէ քէֆին օլմաղա լայրդ
տէկիլ տիր, վէ՛ կիւն օլա քի լայրդ
օլալար:

()նտան սօղլա՝ հէր պիրինի քէնտիլէ-
րին էսկիճէ շալընըն իջինէ ալըպ՝ կէօ-
թիւրտի օլսաքին օլտուքլարը հնճանըն

իջինէ իզդէթէր իլէ կեօմտիւ: Վ է քէն
տի սուրբ Գրիգորն ո՛ր կէճէ օրատա սա-
պահատադ աղօթք իյլէտի, վէ աղաչանք
իտէր իտի՝ քի տէր աստուած՝ սէն պու-
միլէթէ ֆէրասէթ վէր, քի սէնին ա-
զիզտէն ազիզ խմինի պիլէլէր:

Վ է սապահ օլտուքտա՝ թաղաւոր վէ
իշխանլար վէ դայրը խալքլար՝ կէլիպ
սուրբ Գրիգորուն՝ վէ օլ ազիզ կոյս նահա-
տակլարըն միւպարէք քէմէքլէրի էօյիւ-
նէ տիւշիւպ՝ աղլաշարադ մեղայ տէր-
լէր իտի:

Վ սուրբ Գրիգորն ճէվիւպ էթտի՝ քի է-
կէր սուշարընըդ աֆ օլմադ, վէ տէրտ-
լէրինիզէ տէրման պուլմադ իսթէրսէ-
նիզ, սիզի եօքտան վար էտէն ալլահը
պիլինիզ, վէ հէքմէթինի ֆիքր էտինիզ:
Վ, իճէ քի օլ ազիզ Հռիփսիմէնին՝ ալլա-
հըն դուլէթի իլէ էթտիկի մէրթլիկի՝ սիզ
կեօղիւնիւզ իլէ կեօրտիւնիւզ: Վ է պա-
հա օլան հիքմէթի ճիւմլէնիզ պիլիւրսի-
նիզ, քի ո՛ր դատար իսկէնճէտէն սօղլա՝

օնիւ չ երլ՝ օլ գարանլըգ զէմինտէ վէ զա
լըմ երլանլար ի չինտէ տիրի գալարմ , վէ
ասլա հիւզ գօրգմատում :

Եւ տի պուռնլարը հէփ Ֆիքր էտիպ թա-
նըյըն օլ ալլահը , քի սիգի գարանլըգ-
տան այտընլըղա չքարտը : Եւ է էթտիկի-
նիզ եօլսուզլուղա վիւշման օլուն՝ քի
ալլահըն քէրէմինէ լայըգ օլասընըգ : Եւ
տահա պուռնուն կիպի չօք նասիհէթլէր
էթտիքտէն սօղրա՝ պաշլատը ալլահըն
պիրլիկինի , վէ օնուն հիւքմէթինի , տիւն-
եանըն էվիլէլինտէն ախրըրնատագ օլմուշ-
լարը վէ օլաճագլարը , վէ մարգարէլէ-
րին կէլիպ՝ Քրիստոսուն տիւնեայէ կէ-
լէճէկինտէն խապէր վէրտիքլէրինի , վէ
Քրիստոսուն կէլիպ չարչարանք չէքիպ՝
պիգի դժօխքտան գուրթարմասընը՝ հէփ
նագըլ իյլէտի :

Եւ լթմըշալթը կիւն թամամ կէճէ
աղօթք էտիպ՝ կիւնտիւզ քարոզ վէրիւ
իտի :

Ասորիք Էջմիածին իշխն կեօրիւնէն Կէսիւն
Հագլ օլոննոր:

Ը թմրշալթը կիւն թամամընտա՝ սբ.
Գրիգոր ճէվապ էթտի , քի տիկնէյինիզ՝
սիզէ ալլահըն պիր հիքմէթինի տահա նա-
գըլ իտէյիմ: Պոլ կէճէնին եարըսընտա՝
սիզ ույքուտա իքէն՝ վէ պէն՝ ալլահըն
սիզէ էթտիկի քէրէմէրի , վէ օլ ազիզ
կոյսլարըն փառքընը ֆիքր իտէր իքէն ,
ֆիլհալ պիր ազիմ կիւրիւլթի իլէ կեօք
իւզի աչլար . վէ նուրչէհրէ պիր ատէմ
սէս էթտի՝ քի Գրիգորիէ . վէ պէն օլ
տէմ դօրդուտան եէրէ գամանտում:

Թէքրար սէս էթտի՝ քի եօքարը պագ՝
քի ալլահըն հիքմէթինի սանա կեօսթէրէ
յիմ: Վէ եօքարը պաքտում, քի կեօքտէն
նուր սաչըլպ՝ եէր իւզիւնէ եայըտը ,
վէ օլ նուր ըլա պիլէ՝ եազ կիւնիւնտէքի
կիւնէշ իչինտէ կեօրիւնէն թօղար կիպի՝
հիսապսըզ հրեշտակլար եէրէ էնտիլէր:
Վէ օլ հրեշտակլարըն արտընճա պիր

հիյակեթէի քիմսէ էնտի , վէ էլնոտէ
ալթըն թօփուղ վար ըտը : ()' ալթըն
թօփուղ ըլա եէրին իւզիւնէ վուրուն-
ճագ՝ զէմինտէն պիր ազիմ կիւրիւլթի
չըքտը , վէ եէր իւզի օլա կիպի տիւմ-
տիւղ օլտու :

1) է կեօրտիւմ՝ քի չըքրըքտան չըք-
մըշ կիպի պիր պեջիւք ալթըն տիրէք
թաշը դօնուլտու , վէ իւզէրինէ աթէշ-
տէն եափըմըշ կիպի պիր տիրէք տիքիւ-
տի , վէ օնուն իւզէրինէ նուրտան պիր
խաչ դօնուլտու :

1) է կեօրտիւմ՝ քի իւչ տիրէք թաշը
տահա , պիրի սուրք Գայիանէնին՝ էքի
եօլտաշը ըլա նահատակ օլտուղու եր-
տէ , վէ պիրի սուրք Հոխիսիմէնին նա-
հատակ օլտուղու եէրտէ , վէ պիրի հըն-
ճանտա նահատակ օլանըն իւզէրինէ գօ-
նուլտու . վէ պունլարընտա իւզէրինտէ
պիրէր տիրէք , վէ պաշարընտա խաչ :

1) է պու տիրէքլէրտէն պիրպիրինէ
կիւզէլ քէմէրլէր աթըտը , վէ իւսթէ-

րինէ՝ օ՛ շէքիլ խորանլար գուրուլաու-
քի կեօրէն հէյրան օլուր։ Վ՛ է՛ օ՛ խորան-
լար իջինտէ՛ պիւթիւնն օ՛ ազիզ կոյսլար
սիֆաթլ նուր՝ պէյեսազ լիպասլար ըլա
շաղ օլուրլար ըտր։

Վ՛ է՛ պէն պոռնլարը կեօրիւպ թաճիպ-
տէ իքէն՝ օ՛ էվլէլէքի կեօրտիւկիւմ լու-
սատեսիլ ատէմ սէս էթտի՛ Գրիգոր՝
պու կեօրտիւքլէրինին բէսիմլէրինի էյի-
ճէ ֆիքրինէ սագլա , զէրէ օ՛ էվլէլէքի
կեօրտիւկիւն տիրէք եէրի՛ Վաթուղիկէ
Եկեղեցի օլաճագ տըր . վէ՛ օ՛ իւչ տիրէք
եէրլէրի՛ ազիզ կոյսլարըն նահատակ օլ-
տուղու եէրլէր տիր քի կեօրտիւն։

Ս՝-րէ Էջֆաթինին , Վէ ս՝-րէ Այսլաւն
Վայարանլարնն Էաթլւմաւ Գլէ։

Սուրբ Գրիգորիոս պու տեսիլքի թա-
մամ նապլ իյլէտիքտէն սօղրա , պույուլ-

սուլ՝ քի սիգէ շիմտիլէք՝ էնֆայտալը իշ՝
 օ սուրբլարըն եէրլէրինի պինա էթմէք
 տիր , զէրէ պու տեսիլք օնուն իչին
 կեօրիւնտի : Վ է օլ միւպարէք ճէվապը-
 նա միւթիւհ օլուպ՝ հարալիճէ թէտա-
 րիք կեօրտիւլէր :

Վ է քէնտի սուրբ Գրիգոր չըրփը ի-
 փինի էլինէ ալըպ՝ կեօրիւնէն բէսմէ կեօ-
 րէ մէյմարլըգ իտէր իտի : Վ է խալքըն
 ճիւմլէսի , էքքէկի վէ տիշիսի օլ խըզ-
 մէթէ մուգայէթ իւզըէ իքէն՝ կէլտի
 Տրդատ սուրբ Գրիգորուն այեաղընա տիւ-
 շիւպ , ովսբ Գրիգոր՝ գայրը եէրիմ տէ-
 յիլսէ՝ պարի էլիմէ այեաղըմա պիր չարէ
 իյլէ , քի պէնտէ պու սուրբլարըն խըզ-
 մէթինտէն մահրում գալմայըմ տէտի :
 Օ էրէ սուրբ Գրիգորուն Վերապտան չը-
 քըպ կէլտիկի վէ օնլար իչին աղօթք էթ-
 տիկի կիւնտէն պէրի՝ Տրդատըն ագլը սեօ
 դի ինսանճասընա օլմուշ իտի , լաքին տա-
 հա քիալէթի տէկիշիլմէմիշ իտի , եանի՝
 տիշի , գուլաղը , այեաղը թիւյիւ , վէ գայ-

ըը եէրի հէփ խոզ կիպի իտի:

()'Լ տէմ սուրբ Գրիգոր աղօթք է տիպ՝ ալահա նիյազ իթտիքտէ , Տըդատուն էլի այեաղը սաղալըպ՝ էվլէէքի հիյէթէ կէլտի: Ս է սուրբ Գրիգոր պույուրտու Տըդատա , քի օ սուրբ մարմինէրին գօնուլաճագ եէրլէրինի գազըյըպ՝ թօփրաղընը տըշարը վէրէ:

Տըդատ թէքրար ըիճա իյլէտի՝ քի էհլինէ վէ գըզգարտաշընա տա իզին վէրէ՝ քի խզմէթէ գարըշալար: Ս է սուրբ Գրիգոր իզին պույուրտութա , ազիմ սէվինճլէր իլէ խզմէթէ պաշատըլար:

Թագաւոր գազմա իլէ գազար ըտը , վէ թագուհիլէր էթէքլէրի իլէ թօփրաղը տըշարը ալըրլար ըտը: Ս է պինա թէքմիլ օլտութա , կէթիրտի սուրբ Գրիգոր օ ազիզ մարմինլէրի եէրլի երինճէ դօտու:

Ս է օնտան սօղրա պույուրտու , քի կէլին օ էվլէէքի կէօրտիւկիւմ տիրէք եէրինիտէ պինա իտէլիմ , դէրէ նիճէքի սիզէ նագըլ իյլէտիմ , օ եէր՝ Սաթու-

ղիկէ Եկեղեցի օլաճագ տըր , քի ճիւմ
լէմիղի տէվէիքիճի տէմէք տիր:

Վ է օրայլտա պինա էտիպ՝ ատընը
Էջմիածին տէտիլէր . զէրէ օլ հիյպէթ
լի քիմսէ՝ քի կեօքտէն եէրէ էնտի , վէ
էլինտէ ալթըն թօփուղու վար ըտը , միա-
ծին որդի այ քէնտիաի խտի , օնուն իչին
Էջմիածին տէնիլտի՝ քի եանի միածինին
էնտիկի եէր տէմէք տիր:

Վ է օլ սուրբ Էջմիածին եկեղեցիաին-
տէ հէվիաի ճէմ օլմուշ իքէն՝ սուրբ Գը-
րիգոր պույուրտու , քի ճիւմլէնիզ տի-
ղինիղի եէրէ դօյուպ՝ ալահա նիյաղ իյ-
լէյինիզ քի տէրտինիղէ տէրման օլա: Վ է
քէնտի սուրբ Գրիգոր՝ պիլէլէրինճէ ա-
ղօթք աղաչանք էտէր իքէն՝ թագաւորու
գաֆիլ պիր թիթրէմէք ալըպ , իւսթիւն-
տէն տէրիաի սըյրըտը տիւշտիւ , վէ ին-
սան սիֆաթընա կիրտի . քի էվէլքի հի-
յէթտէն տահա կիւղէլլէնիպ , հէր վէչհ
իլէ փագ օլտու:

Վ է գայրըւրը տա՝ քիմի ույուղ օլմուշ

ըտը , քիմի չարփրդ , վէ քիմի տահա
գայրը թիւրլիւ թիւրլիւ մարազլարա կի-
րիֆթար . ալահըն քերէմ գափուսու
աչըլըպ՝ ճիւմէսի օլ տէմ սաղլըդ
պուլտուլար :

Վիքր իլէ տույմալը տըր՝ քի օլ տէմ նէ
շէքիլ շաղ ու հիւրրէմ օլմուշլար տըր քի
տիլ իլէ թապլիր օլունմազ . վէ օնտան
սօդրա՝ աստուած տէտիքլէրի կուռքլա-
րա՝ չաստուած տէմէկէ պաշլասըլար :

Վէ քէնտի թագաւոր՝ ապէրի իլէ վէ
սուրբ Գրիգոր իլէ՝ հէր նէրէտէ կուռք
վարըսա՝ վարըր գըլար տեօքէր խտի , վէ
եէրլէրինի երքա՛ր եաքա՛ր ըտը :

Հանի օլ ալըէթ սուրէթինտէ օլան
Անահիտ տէտիքլէրի Նամխտար կուռք ,
քի պիւթիւն Հայոց մէմէքէթի էօկիւ-
նէ սէճտէ խտէր խտի . Տրդատըն էլին-
տէն էօյլէ պիր թօփուզ եէտի , քի եէր
իլէ եէքսան օլտու :

Վէ հէր վարտըքլարը եէրտէ՝ սուրբ
Գրիգոր եկեղեցի եէրլէրի այըրըպ՝ նիշան

խտէր իտի, վէ տէր իտի՝ քի շինտիլիք պու
 շէյթանի կուռքլարը պըրաքըպ՝ ալլահըն
 պիրլիկինի պիլինիզ, թաքի ալլահ սիզէ
 քէնտի լայըգ կեօրտիւկիւ գուլլարընտան
 քահանայապետ վէրէ, քի ճիւմէնիզ
 մկըրտել օլուպ՝ թամամ քրիստոնեայ օ-
 լասընըզ. վէ օ արժանաւոր քահանայա-
 պետ՝ պու նիշան իթտիկիւմ եէրլէրտէ՝ սը
 սեղան օծել էտիպ՝ սիզի օրհնեալ հա-
 ղըրդութիւնա արժանի իյլէյէ:

Լաւանէլի սուրբ Գրիգորոսն՝ Հայոց Հայ-
 րապետ օլմասը գլը:

(Ս) Լ կիւնլէրտէ Տրդատ թագաւոր վէ
 իշխանլարը՝ սուրբ Գրիգորոսն էօկիւնէ
 կէլիպ՝ սիւ հոգւոր հայր՝ չիւնքի պիզէ
 քահանայապետ լազըմտըր, սէնտէն գայ-
 րը քիմ օլաճագ տըր տէտիլէր:

Սուրբ Գրիգոր ճէվապ վէրտի, քի

հանչա՛ պէ՛ն օ՛ աստիճանա լայրդ տէկիլիմ՝
 դէրէ քահանայական աստիճան գաթը
 աղըր խզմէթ տիր։ Պէ՛ն՝ ալլահըն հու-
 ղուրինտէ՛ պու գատար խալդըն ճէվա-
 պընա՛ գատըր տէյիլիմ տէյի ըիզա վէր-
 մէտի։

Վ) է թագաւորուն տիւշիւնտէ հրեշ-
 տակ կեօրիւնիւպ, սիզէ առաջնորդ՝ Գը-
 րիգոր ճայիզ տիր քի օլա տէյի ճէվապ
 իյլէտի։ Վ) է պիր գաչ քէրէ տահա թա-
 գաւոր ըիճա էտիպ՝ քէնտի սուրբ Գրի-
 գոր գայիլ օլմայընճադ, թագաւորա
 կեօրիւնէն տեսիլք՝ Գրիգորա՛ տախի
 կեօրիւնիւպ, պու ժողովուրդա առաջ-
 նորդ սէն օլաճագ սըն, դէրէ ալլահ էօյ-
 լէ ճայիզ կեօրմիւշ տիր, սաքըն եօք տէ-
 մէյէսին տէյի ճէվապ օլունտու։

Սուրբ Գրիգոր տախի՛ ալլահըն էմրի
 շէրիֆինէ ըիզա վէրիպ գայըլ օլտու։

()նտան սօղրա՛ թագաւոր թէտարիք
 պույուրտու՛ քի սուրբ Գրիգորու Գայ-
 սէրի շէհրինէ կեօնտէրէ, քի սուրբ Ղևոն-

դէս Պատրիարգ տան աստիճան ալըպ ,
Հայոց միլլէթինէ քահանայապետ օլա :

Ս) է օնպէշ ուլու պէկլէր ազիմ ապքէր
իլէ , թագաւորուն նամէսի իլէ վէ աղըր
փէշկէշլէր իլէ՝ ալտըլար սուրբ Գրիգոր
ու Գայսէրի շէհրինէ կիթտիլէր : Ս) է
ազիմ սալթանաթ ըլա շէհրէ կիրիպ՝
իզզէթլի Ղևոնդէս Պատրիարգըն Եանընա
տախիլ օլտուլար : Ս) է նամէտէ՝ Եազը-
լան մուհապպէթտէն սօղըա , ինհա օ-
լունան պու վէչհ իւզըն իտի :

Ս) ալիմի շէրիֆինիզ տիր , քի պու
միլլէթիմիզին չօքտան պէրի ճան կեօզ-
լէրի գափանըք օլուպ , Էլ իլէ Եաիրլմըշ
փուլթարա՝ ալլահ տէր իտիք : Ս) է պու-
հալ իւզըն գարանըք իչինտէ գալըպ
գայրպտա իքէն , պու իզզէթլի Գրիգոր
ուն էլի իլէ ալլահըն քէրէմ կիւնէշի
գափիլէն իւզէրիմիզէ կէլիպ՝ պիզտէն
օլ իմանսըզըք գարանըղընը փարալա-
տը , վէ ճան կեօզիւմիւզ աչըլտը , քի

պիղի եօքտան վար էտէն ալլահը թանը-
տըք : 1) է ալլահըն քերէմինտէն տույ օ-
լունտու՝ քի պիղէ առաջնորդ վէ հողեոր
հովիւ՝ պու աղիղ Գրիգոր օլաճագ տըր :

Իմօի պիղ դուլունոհտա , օլ պիղիմ
էհեամըղա սէպէպ օլան աղիղի կեօնտէր
տիք ճէնապի շէրիֆինիղէ՝ քի պիղէ հո-
ղեոր առաջնորդ խտէսինիղ : 1) է տու-
վանըղ պէրէքէթի իլէ՝ ալլահ պիղի քէն-
տի լահմէթինէ լայըղ կեօրիւպ՝ պու միւ
պարէք եօլա՝ սալիհանէ ամէլէր իլէ՝
տայըմա կիթմէք նասիպ իյլէյէ :

1) է սուրբ Ղևոնդէս Պատրիարգ՝ պու
նամէյի օքույուպ , ճիւմլէ եպիսկոպոս-
լարըն ճէմ իյլէտի , վէ հէփսինին իղնի
իլէ՝ սուրբ աւետարանը սուրբ Գրիգո-
րուն պաշընա դօյուպ՝ Հայոց իւզէրինէ
քահանայապետ օծել իյլէտի :

1) է իզղէթլի սուրբ Գրիգորա , վէ կէ-
լէն իշխանլարա լայէթէն՝ սուրբ Արա-
պետին վէ Աթանագինէ հայրապետին

ազիզ թէնլէրինի Հայոց մէմլէքէթինէ
փէշքէշ վէրտի: 1) է տահա իբի թանէ
ատը սանը նամիտար ճգնաւոր վէրտի՝
քի կէլէլէր Հայոց մէմլէքէթինտէ ճրգ-
նաւորըդ թարիքինի թալիմ իյլէյէլէր ,
քի պիրինին ատը Անտօն , վէ պիրինին
ատը Արօնիդէս: 1) է տահա պու եօլու
ազիմ մուհապպէթլէրտէն սօլըա՝ եօլա
րէվան օլտուլար:

1) է իշիտէն էյեալէթլէրտէն , իզէթլի
Գրիգորուն միւպարէք տիտարընը կեօրէ-
լիմ տէյի՝ պիր կիւնլիւք եօլ դատար իլէ-
րի կէլիլիլէր իտի: 1) էրէ օլ ազիզին տու-
վասը իլէ՝ հաստալար վէ սայրը տէրտի-
լէր իւզէրինէ օլան միւճիւզէթլէր հէր
թարաֆտա սեօյլէնիր իտի:

1) է պեօյլէ ազիմ իզէթլէր իլէ կի-
տէրքէն , պազի քիմսէլէր կէլտիլէր սուրբ
Գրիգորա խապէր վէրտիլէրքի , Տարօն
սէմթինտէ Աննահենեան տէտիքլէրի եէր-
տէ՝ քի սօգուզ չէշմէ տէմէք տիր , իբի

կուռք գալմըն՝ քի չօք քիմսէլէր տահա
թափընըրլարմըն:

Սուրբ Գրիգոր պուհու իշխթտիքտէ՝ օլ
սէմթէ րէվան օլտու . վէ տահա վար-
մազտան էվվէլ՝ կոոց քահանալարը խա-
պէրտար օլուպ , ճիւմլէ պէօյիւքլէրինէ
խապէր էթտիլէր , քի եարընքի կիւնտէ
հէփինիզ հազըր օլունուզ . զէրէ ուրա-
ցօղ իշխանլարմըզ՝ եանի մուրթատ
պէկլէրիմիզ՝ Գրիգոր ըսա պիլէ կէլիպ՝
ճիւմլէ կուռքլարմըզը փարալատալար
կէրէք տիր:

Ս է էրթէսի կիւնիւ՝ ճնլարըն պիր
պէօլիւկիւնէ լաստ կէլիպ՝ ազիմ ճէնք
իյլէտիլէր: Ս է սուրբ Գրիգորուն տու-
վասը հիւրմէթի իլէ՝ հաւատացեալ իշ-
խանլար իւսթէ կէլիպ , կոոց իշխանլա-
րընըն քիմինի գըրտըլար , քիմինի գաջըր-
տըլար:

Ս է օլ կուռքլարըն տաճարընա վա-
րլպ եաքլաշտըքտա , դէվլէր գափու-
սունու պաճասընը գայլպ էթտիլէր , քի

իջէրի կիրթ ճէք իղ պուլամստըլար . վէ
նէ գատար գազմա քիւլիւնկ վուրտու-
լար քսա , անլա հիչ իշլէմէտի :

() ' Լ տէմ սուրբ Գրիգոր՝ սուրբ խաչը
էլինէ ալըպ տէտի « Զրեշտակք քո տէր
հալածեցեն զնոսա » : Տէմէք տիր քի ,
եա ըսպալի՝ սէնին մէլէքլէրին գաչըր-
սընլար օլ դէվլէրի :

Պու ճէվլապը տէտիկի կիպի , օլ էլին
տէ օլան խաչտան պիր շիտտէթլի ըուդ-
կեար չըքըպ , տաճարն թաշընը թօփ-
րադընը էօյլէ տաղըթտը , քի անլա նէ
թաշ գալտը՝ նէ թօփրագ : Ալ է ալլահ-
տան մալիմ օլունտու , քի սուրբ Վարա-
պետին վէ սուրբ Աթանագինէնին թէն-
լէրի պուրայան դօնուլաճագ :

() ' Լ տէմ սուրբ Գրիգոր օրատա տա-
ճար եալիմաղա պաշլայըպ թէմամ էթ-
տիքտէ , օլ ազիզլէրին մարմինլէրինի օ-
րաճըքտա իղզէթլէր իլէ տէֆն իյլէյիպ ,
աղօթք աղաչանք իյլէտի , քի տէր ան-
պու ազիզլէրին շիֆայէթի իլէ՝ պու

Հայոց մէմէքէթինի սէն անտորձ սաք-
լա . վէ նիյազ խտէրիմ՝ քի պու Հայոց
ազգըն իջինէ հերձուածըք կիրմէյէ:

() Լ տէմ կեօքտէն սէտա կէլտի , քի նի-
յազըն դապուլ օլտու . հէր նէ աղաչանք
էթտին իսէ՝ թէքմիլ ու թէմամ օլա:

Վ է օլ սուրբ մարմինէրին դօնուլտու
դու տաճար օլ տըր՝ քի շիմտի Մշու նբ
Սարապետ տէնիլիք Բիւրտիստան սէմ
թինտէ , քի հէր սէնէ ուխտաւորլարը-
մըզ կիտէր: Վ է իկիրմի կիւն դատար
սուրբ Գրիգոր օրալըքտա դալըպ , օ սէմ
թին հալքընա վազ իյլէտի:

Վ է օրատան կէջիպ կիտէն Նփրատ
լումադընտա՝ օրանըն խալքընը վէ պիլէ-
սինճէ օլանլարը մկրտել իյլէտի , քի օլ
մկրտել օլանլար՝ իւղտօքսանպին քիշի-
տէն արթըճադ իմիշ: Վ է օրատա սլա-
տադադ իյլէյիպ , ճիւմէնինի քրիստո-
սուն մարմին և արիւնունա հաղորդել
իյլէտի: Իմտի օլ տէմ օրալըքտա օլան
ուրախութիւն՝ անճադ ֆիքր իլէ աղ-

Նանքը: Ս' է ծնտան սողրա՝ չօք նասա-
հաթլար իյէյիսլ օլ էյեալէթտէ, գայրը
սէմթլէրէ տախի վարմաղա պաշլատը:

Ս' է Տրդատ Թագաւոր՝ օլ իզզէթլի
հայրապետին՝ Հայոց սինօրունա կէլտի-
կինի խապէր ալտըքտա, ճիւմլէ թէվա-
պիսի իլէ պիր դաչ կիւնլիւք եօլ իլէրի
վարըպ, սուրբ հայրապետին օծումու-
նու միւսարէքլէյիսլ, ճան ու տիլոէն
ֆէրահ օլտուլար:

Ս' է սուրբ Գրիգոր՝ քէնտի ասրլատ-
թի իւզլէ պաշլատը կինէ քարոզել իթ-
մէկէ, քի ալլահըն քէրէմինի ուննթ-
մայընըզ: Ս' է պույուրտու՝ քի օթուզ
կիւն գատար պագ տուրունուզ, աղօթք
աղաչանք իյէյինիզ, քի սուրբ մկրտու-
թիւնա լայրգ օլասընըզ:

Ս' է օթուզ կիւն թէմամընտա, սա-
պահլայըն Մուրատ սույունուն քէնարը-
նա էնտիրտի. օ քի Աստուածաշունչ
գիրքտէ Եփրատ տէնիլիր, վէ սուրբ մե-

գոնու սույա տեօքիւայ՝ ճիւմլէսինի ա-
մենասուրբ Երրորդութիւնուն խմբի շէքի
ֆինէ մկրտեւ իյլէտի:

1) Է՛ օլ մկրտութիւն արասընտա՝ աստ-
ուածութիւն պեօյիւք միւճիւղաթլար
իյլէտի: Թադաւոր բէնտի վէ ճիւմլէ-
թէվապիլէրի սույա էնտիքլէրի կիպի, օլ
գուվլէթլի կիտէն ըմաղըն սույու՝ օ սա-
աթ կէրի տեօնիւայ տուրա գալար:

1) Է՛ կեօքտէն ազիմ նուր էնիպ՝ օլ
սույուն իւզէրինտէ տիրէք կիպի տիքիւ-
տի, վէ տիրէկին պաշընտա պիր լուսեղէն
խաչ գօնուլտու, քի հէվի ճիւմլէ խալգ-
էշկեարէ՛ կեօրտիւլէր. վէ օլ գատար այ-
տընլըղը վար ըտը քի՝ կիւնէշ օնուն եա-
նընտա պիր գանտիլ կիպի իտի:

1) Է՛ օ սուրբ մեռօն քի սույա սաչըլ-
տը, խալքըն էթրաֆընը ալըպ՝ հալքա
կիպի կէզէր իտի: Իմտի օնտա օլան սե-
վինճլէր մուհապպէթլէր՝ տիլ իլէ Թա-
պիր օլունոլմու: Սուտան տըշարը կե-
լիպ՝ ճիւմլէսի պէյեաղլար կիյտիլէր. վէ

էլէրինէ շէմէր ալըպ՝ միսալի նէճմի սէ-
մա զէյն օլունտուլար: () Լ տէմ աղլա-
շարադ կիւլիւշէրէք սաֆ սաֆ ալայ
պաղլայըպ՝ եօքարը տօղըու օլ էվէլքի
տէտիկիմիզ սուրբ տաճար ազմ իթտիլէր:

1) Է սուրբ Հայրապետ՝ օ սուրբ տա-
ճարտա պատարագ մատուցանել էտիպ,
ճիւմլէսինի Հաղորդել իյլէտի . վէ խալ-
քըն մրգտարը իւզ էլլի պինտէն արթը-
ճագ նագլ օլունուր . վէ ազիմ սէվինճ-
լէրինտէն՝ եէտի կիւն տաՀա օրատա էյ-
լէնտիլէր:

() Նտան սօղրա՝ օլ Հայոց ազգընա
փէշկէշ վէրիլէն իքի ազիզ ճգնաւորլարը՝
օ սուրբ մարմինլէրէ խըզմէթքեար ալը-
դօյուպ , քէնտի սուրբ Գրիգոր՝ Տրդատ
թագաւոր ըլա պիլէ հէր թարաֆա ազմ
էտիպ , սուրբ սեղանլար վէ քահանալար
օծել խտէր խտի:

1) անքլար՝ անապատլար եափըպ , ճրդ-
նաւորլար չօղալտըլար , վէ ճիւմլէսինի

ալլահըն եօլունա տավէթ իթմէքտէն
տուրմազ ըտը: () Լազիզին նասիհէթին
տէն՝ չօք տիրլիք տիւզէնլիք օլտու . չօք
պօրիճլուլար վէ համիրսլար ազատ օլտու
լար . չօք նաշէրի իշլէր՝ մէն օլունտու .
չօք զալըմլար՝ խույլարընը թէրք էթտի
լէր . վէ ճիւմլէսի պիր անատան տօղ
մուշ դարտաշ կիպի խտիլէր:

Վ է սուրբ Գրիգոր, հէր թարաֆտան
օղանճըզլար տէվշիլիպ՝ դպրատունլար
եափտը . վէ իւսթլէրինէ ուստալար թա
յին իյլէտի: Վ է օ դպրատունլարտա՝ քի
մի Հօռօմճա օքուր ըտը, քիմի Ասորի
ճէ . դէրէ օ դաման պիզտէ եազը եօղ
ըտը, օ սէպէպտէն Հայ լիտանը՝ եա Հօ
ռօմ եա Ասորի եազըսըյըլա եազարլար
ըտը: Վ է պիզիմ Այբ բենական եազը
մըզ՝ սուրբ Գրիգորուն հայրապետ օլմա
սընտան՝ իւզ օթուզ պիր սէնէ կէչտիք
տէ՝ երանելի թարգմանիչլէրիմիզ ալլա
հըն շնորքու իլէ փէյտահ իթտիլէր:

Վ է երանելի սուրբ Գրիգոր՝ ալլահըն
 քերէմի իլէ՝ Հայոց մէմէքէթինէ նի-
 զամ վէրտիքտէն սողրա , զաման զաման
 տաղ պաշարընա չըքըպ՝ աշակերտլէրի
 իլէ եապան եէրլէրտէ սաքին օլուր քտը .
 վէ օթլուղըլա կէչինիպ , ճիւմլէ Հայոց
 միլլէթի իչին աղօթք խտէր խտի : Վ է
 պազը քերրէ էնէր վանքլարը անապատ-
 լարը կեօղէտիր խտի . վէ ալլահըն էմրի-
 նի քարոզել էտիպ , թէքրապ տաղ պաշ-
 լարընա կիտէր խտի :

Վ է սուրբ Տրդատ Թագաւորտա՝ էյի
 ամէլլէրէ մուգայէթ օլուպ , հէր Թա-
 րաֆա՝ ալլահըն էմրինտէն տըշարը իշ
 էթմէյէսինիզ տէյի՝ թէնպէհլէր վէ նա-
 սիհէթլէր եաղանր քտը : Վ է չօք քերրէ՝
 տայրմա եանըմտա տոլր տէյի՝ սուրբ
 Գրիգոր Լուսաւորիչէ ըիճալար խտէր ի-
 տի : Վ քին սուրբ Գրիգորիոս՝ հալքտան
 քայէթլէր կեօրիւպ՝ գաֆիլ քէնտինէ
 մաղրուրըզ կէլմէյէ տէյի՝ տաղտա եա-
 պանտա կէզլէր խտի :

Վի է օլ Տրդատ սուրբ Թագաւոր՝ քէն
տի Թէվապիլէրի իլէ՝ վէ ճիւմլէ խալգ՝
որ Գրիգորուն միւսարէք ճէմալինէ ,
վէ ինճիտէն մագպուլ ճէվահիր ճէվապ
լարնա դայէթ իլէ հասրէթ դալապ՝ ա-
ղիմ դասէվէթլէր իտէրլէր իտի :

() Լ կիւնլէրտէ պազըլար կէլտիլէր
Թագաւորա խապէր վէրտիլէր , քի երա-
նելի սուրբ Գրիգորուն Գայսէրի շէհ-
րինտէ իքի սալիհ էվլատը օլմուշ տըր -
պիրինին ատը Վրթանէս , վէ օ պիրինին
Արիստագէս :

Վի ըթանէս պէօյիւք օղլու՝ տիւնեայէ
կիրմիշ , վէ սօղրա քահանա օլմուշ . վէ
Արիստագէս՝ քիւչիւքտէն պէրի ճգնա-
ւորըդ եօլունա Թալիպ օլուպ , տաղ
պաշլարնտա ծոմըլա պադըլա տուրուր
ըմըշ :

Թագաւոր պունու իշիթտիկի կիպլի՝ օ
սաաթ պիր մուհապէթլէմէ նամէ եա-
ղապ՝ իւչ փառաւոր իշխանլար կեօնտէր-

տի՝ քի հարալիճէ իբիսինիտէ ալըպ կէ-
լէլէր:

() Լ իշխանլար տա վարտըլար վրթա-
նէսի Գայսէրիտէ , վէ Արիստագէսի կի-
նէ Գայսէրիյէ եագըն պիր անապատտա
պուլտուլար : Ս է նամէյի կեօսթէրիպ
տավէթ էտինճէ , Արիստագէս անա-
պատտան էնմէք իտէմէտի , թա՛ քի
ճիւմլէ շէհրլիսի ճէմ օլուպ տէտիլէր՝
քի սէնին տաղտա աղօթք էթտիկին-
տէն , օրայա վարտըլըն էֆզալ տըր .
ղէրէ չօք քիմսէնին իսլահ օլմասընա սէ-
պէպ օլուրսունուղ . վէ տահա պունա
քէզալըք սեօղլէրիլէ՝ ըիզա էտիպ կեօն-
տէրտիլէր: Ս է սէլամէթ իլէ կէլիպ թա
գաւորուն եանընա տախիլ օլտուքտա , ա-
ղիմ մուհապէթլէր իլէ տիլչատ օլտուլար:

Ս է օնտան սօղրա՝ թագաւոր օ իբի
աղիղլէրի ալըպ , երանելի սուրբ Գրիգո-
րու արամաղա չքտը , թա՛քի կէլիպ էր-
ղինկեան էյեալէթինտէ պիր անապատտա
պուլտուլար: Ս է չօք սէվինճլէր աղլայըն-

լար էթալիքտէն սողըա՝ Թագաւոր նիյազ
էթաի, քի ով երանելի սուրբ Հայրապետ՝
չիւնքի պիղիմ իլէ տուրմաղա ըիզա օլ-
մատրն, վէ պու տաղիստանլարտա սա-
քին օլմադ միւրստ իյլէտին, վէ պիզի
կիւլ ճէմալինտէն վէ ազիզ ճէվապլա-
րընտան Հասրէթ դօտուէն, իմտի ըիճա
իտէրիզ՝ քի պա՛րի սէնին պու Արիստա-
գէս էվլատրնը՝ սանա պէտէլ՝ պիզէ հո-
գւոր առաջնորդ իյլէյէսին:

Երանելի սուրբ Գրիգոր՝ Թագաւո-
րուէն ըիճասընը դապուլ էտիպ՝ օլ իզզէթ
լի Արիստագէս էվլատրնը՝ Հայոց իւզէ-
րինէ քէնտիսինէ պէտէլ եպիսկոպոսապետ
ձեռնադրել իյլէտի: Վ է օլ Արիստագէս
սուրբ Հայրապետ՝ իզէթլի փէտէրինէ
ույկուէն օլուպ՝ պաշլատը ալլահըն քէլա-
մընը ճիւմլէսինէ վազ էթմէկէ:

Վ է երանելի սուրբ Գրիգոր Լուսա-
ւորիչիմիզ՝ դաման օլուր կէզէր վազ ի-
տէր իտի, վէ դաման օլուր՝ կիտէր անա-
պատլարտա սաքին օլուր ըտը, վէ ազիզ

վախճանընատագ՝ դրոգ կիւնտէ ... պիտի
 քէրրէ եէմէք քէնտինէ ատէթ իյլէտի:
 Աիւմէ շէյին գատիրի ալլահ՝ կեօր
 քի գուլունա նէ գուլվէթլէր իհսան ի-
 տէր: 1) է երանելի Թագաւորտա՝ տայը-
 մա ալլահըն օրէնքինտէ օլուպ՝ ճգնա-
 ւոր կիպի կէջինիր իտի:

Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչին վախճանէլ
 օլսալ պըր:

Իզէթլի սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ
 Հայոց Հայրապետ՝ պունճա չարչարանք-
 տան վէ զահմէթտէն սօղըա՝ նիճէ քի
 զէքր իյլէտիք, ինսան կեօղիւնտէն նի-
 հան օլուպ, տաղ պաշլարընտա եապան
 եերլէրտէ իւրտսուզ մէքեանսըզ կե-
 ղիպ, տայըմա ալլահա աղօթք իտէր իտի:

Պեօյլէ նագլ օլունուրքի՝ Նիկիոյ Ժո-
 ղովքունտան էվլէլ նէջէ օլուր ըտը՝ քի

տաղտան էնիպ՝ պազը վանքլարա վարըպ՝
 ալլահա մագպուլ օլան ամէլէրի թարիֆ
 էտիպ , կէնէ տաղա կիտէր իտիւ Լաքին
 սուրբ Արիստագէս հայրապետ՝ սուրբ
 Լուսաւորիչին քիւչիւք օղլու՝ Նիկիոյ ժողով-
 քունտան կէլիպ , Նիկիոյ ժողովքուն-
 տա եազըլան Հաւատամքը երանելի Լու-
 սաւորիչէ կեօսթէրիպ , օլ տախի պէյէ-
 նիպ՝ « Իսկ մէք փառաւորեսցուք » տէ-
 տիքտէն սօղրա , սուրբ Արիստագէսի
 քէնտի եէրինէ դօյուպ , վէ քէնտի տա-
 ղա կիտիպ՝ դայրը ինսան իւզի կեօրմէտիւ

Երզնկեան սէմթինտէ՝ Հայճա (Սե-
 պուհ) լեառն տէնիլէն տաղտա՝ պիրար-
 տրճ՝ աղաճը դօվուղունտա աղօթք է-
 տիպ՝ օրաճըքտա սաքին օլուրումուշ-
 ի է պի էմր իլլահ՝ միւպարէք վախճանը
 եէթիշտիքտէ՝ քէնտիսինէ մախլամ օ-
 լուպ , օլ աղաճ դօվուղունտա աղօթքա
 տուրուպ , էօյլէճէ այեաղ իւզրէ ազիզ
 ճանընը ալլահա կիւլ կիպի թէսլիմ իյ-
 լէտի՝ քի ասլա քիմսէ կեօրմէտիւ

Վ) է պիր կիւն՝ պիր դաչ չօպան օրա-
լըգտան կէչէր իբէն՝ պագտըլար քի ա-
ղաճ՝ գօվուղունտա՝ միւշէք. քէլ ադ սա-
գալլը՝ իրի պօլլու՝ հիյպէթլի իւղլիւ՝
նուր չէհրէ պիր քիմսէ՝ սյեաղ իւղրէ՝
գաւաղան էլինտէ՝ ճանընը թէսլիմ իյ-
լէմիշ էմմա , հիչ էօլմիւշէ պէնկզէմէզ :

()՝ Լ տէմ չօպանլար՝ պու թէքին ա-
տամ տէկիլ տիր՝ պէլլի քի՝ ալլահըն մագ-
պուլ գուլլարընտան տըր տէյիպ , օլ գօ-
վուղուն իւղլինէ թաշտան տուվար էօր-
տիւլէր՝ քի հայվան վէ գուշ վէ ճանա-
վար եանընա վարըպ օլմայեաքի ինճիտէ-
լէր : Վ) է հայլի զաման էօլլէճէ գալլապ ,
պիր կիւն Գառնիկ ատըր պիր ճգնաւո-
լուն տիւշիւնէ կէլիպ , պէնի ֆալան ա-
ղաճըն գօվուղունտան կէլ չգա՛րտա՝ գե-
րեզմանա գօ տէյի ճէվապ իյլէտի :

()՝ Լ տախի տիւնեալէրճէ սէվլինէրէք՝
վարտը օրաճըգտա էօլլէ վաք սէլիմ
պուլտու , քի սանըրսըն հէնիզ ճան թէս-
լիմ իյլէմիշ : ()՝ Լ տէմ եէրին հալգընա

տուլ իյլէյիպ , ազիմ իզգէթլէր իլէ կեօ-
 թիւրիւպ գերեզմանա դօտուլար . քի
 շիմտի օ եէր՝ Թորթան վանքը տէնիլիր:
 Վ է չօք միւճիւղէթլէր օլուպ՝ չօք հաս-
 տալար վէ չօք քեօթիւմլէր , վէ սարա
 տէրտինէ կիրիֆտար օլանլար , վէ թիւր-
 լիւ թիւրլիւ մարաղլըլար շիֆա պուլտու-
 լար . վէ ալլահ ազիմ իլլան հազրէթլէ-
 րինէ շիւքիւրլէր վէրիպ՝ չօք հէմտ ու
 սէնա իթտիլէր:

Իմտի պիզ տախի իւղիւմիւղ եէրէ
 սիւրէրէք ալլահ հազրէթլէրինէ նիյազ
 իտէլիմ , քի օլ ֆազիլէթլի սուրբ Հայ-
 րապետին , վէ ազիզ Հռիփսիմէ կոյսուն ,
 վէ սուրբ Գայիանէնին , վէ պիլէլէրինճէ
 օլան կոյս նահատակլարըն շիֆայէթի իլէ՝
 պիղիմ կիւնահ ըլա հաստալանմըլ ճանը-
 մըզա շիֆա իյլէյէ , եանի՝ եթտիկիմիզ
 կինահլարա թողութի վէրէ: Վ է հէրնէ
 կիւնահա միւպթէլա օլմուշ իսէք՝ պիղի
 օլ ալլազ խուլարտան խէլաս իյլէյէ:

Սաղըրուըղուգտան , հասիւտիւք-
 տէն , տառըմաղտան , թէմպէլիքտէն ,
 թամահտան , պօղաղ տէրտինտէն , զինա-
 քեարըքտան , քի պուէնլար կիւնահ չէշ-
 մէսի տիրլէր , ճիւմլէսինտէն պիզի էզատ
 իյլէյէ : Ս է պու սուրբ հաւատքտա՝ վէ-
 սուրբ Լուսաւորիչին օրէնքինտէ հաս-
 տատ սագլայեա , ամին :

Համառօտ խորագրաւոր-իւն :

Պուրաճըղտա սուրբ Լուսաւորիչին
 ազիզ Պատմութիւնու ալլահըն իհսան
 կէթիրմէսի իլէ մուսթասարիճէ թէ-
 մամ օլտուքտա , Լուսաւորչի օլան էզ-
 բայրլարըմա պէնիտէ պիլէ գաթըպ՝ մու-
 հապպէթ իւզըէ պիր գաչ սիթէմիւմ վար
 տըր , քի իսթէր իսթէմէզ տիյնէմէլիյիզ :

Պու տըր քի , պիզիւմ պու սուրբ հա-

ւատքա կէլմէմիզ իջին՝ սուրբ Գրիգոր
 Լուսաւորիչ ալլահըն քերէմի իլէ նէ տէկ
 նի չարչարանքլար չէքտի, վէ ալլահ պի-
 զի նէ գատար սէվտի՝ քի պու ազիզ նբ
 հաւատքա արժանի իյլէտի, պունլարը
 հէփ միւպարէք գուլաղընըզ իլէ պու
 քիւչիւրէքճէ գիլքտէն իշիտիպ վու-
 քուֆ օլունուզ:

Իմտի պագալըմ պիզտէ էլիմիզտէ
 հազրը պուլունմուշ պու ազիզ հաւատ-
 քըն գըյմէթինի նէ գատար աղնասօրըզ:
 Վրիստոս էֆէնտիմիզին աւետարանա-
 կան թէմպիհի, վէ սուրբ առաքեալա-
 րըն, վէ հայրապետէրին գուրտուղու
 օրէնքի՝ կերէկի կիպի հանկիմիզ պիլիեօ-
 րըզ. վէ պիլմէյինճէ՝ նիճէ թէքմիլ էթ-
 մէլիյիզ. վէ թէքմիլ էթմէյինճէ՝ նիճէ
 քրիստոնէայ օլմուշ օլուրուզ:

Եւ յինտի էօյլէ պիլմէլիյիզ, քի քրիս-
 տոնէալըղըն շարթընը՝ ազ պուչըզ գուա
 րէթիմիզէ կեօրէ աղնասագ կերէք. գերէ

աղնամատրդ շէյին գըյմէթին նէ շէքիլ
 պիլսէք կէրէք: Շիմտի հէփիսի շէօյլէ
 տուրսուն , պիր քրիստոնեայ իւզիւնէ
 տողրու խաչ չքարմասընը պիլմէսէ՝ պեօ
 յիւք այըպ տէկիլ մի: () քումագ տէյիլ
 քի՝ օքումագ պիլմէմ տէյէսին . վէ պիր
 ինճէ աղնայըշ տէյիլ քի՝ ադլըմ եէթիշ-
 մէզ տէյէսին . գօփգօլայճա պիր շէյ ի-
 քէն , պիլէնի նատըր պուլունուր:

Տէյիլ քի սալթ օքումագ պիլմէյէն-
 լէր իչին սեօյլէրիմ , օքումագ պիլիպ պիլ-
 կիճ օլան տախի պուլունուր՝ քի տողրու
 խաչ չքարմագ . վէ պեօյիւք էքսիքլէք
 տիր: 1) է նէ սէպէպտէն գայըր շէյի գօ-
 յուպ պունու անկտըն տէրսէն , օնուն
 իչին՝ քի քրիստոնէական հաւատքըն թէմէ
 լի պու տըր . էն էվէլ պունու էօյրէնիպ ,
 սողրա գայըրլարըն էօյրէնմէք կէրէք:

Գայըր միլլէթ պիզէ տախլ իտէր՝ քի
 պիր խաչ չքարմագ պիլէ պիլմէզլէր .
 եա պու ինսաֆ ու լայըգ մըտըր , սուրբ
 Լուսաւորիչ պունա գայըր օլմըմու:

«Այլ խաչ չքարմագ պիլմէյէն՝ դայրը
 շէյի նէշէքիլ պիլսէ կէրէք . եա պուշ-
 լար պիլտէն սօրուլմանգմը . սօրուլուր
 եղբայր՝ սօրուլուր , վէ նիչին պիլմէտին
 տէյի դագէպ օլունուր :

Նէտէն տիր՝ քի սէնահաթընա լազըմ
 օլան շէյլէրի , վէ դայրը նէչէ տահա լա-
 զըմ օլմայան շէյլէրի մուգայէթ օլուպ
 էօյրէնմիշսին , վէ հաւատք իչին իքթիզա
 օլան շէյտէն՝ ասլա խապէրտար տէյիլսին :

«Պու եօլ իւզըէ չօք սեօզ վար սեօյլէ-
 նէճէք , լաքին չիւնքի էկէր ալահ իհ-
 րան պույուրուրսա , իգթիզա օլան պիր
 դաչ շէյ իչին մուխթասարիճէ պիր քիւ-
 չիւք գիրքճիյէզ կինէ թիւրքճէ տիւզ-
 մէք միւրատըմըզ տըր , շինտիլէք իւզիւ-
 միւզէ խաչ չքարմանըն շարթընը սեօյ-
 լէյիպ , սեօզիւմիւզէ դաթ վէրէլիմ :

Խաչ չքարմանըն շարթը պու տըր , քի
 էլիմիզի տեօրթ եէրտէն՝ դայրը եէրէ
 կեօթիւրմէսէք կէրէք :

Վ է պու տեօրտ եէրին էվէլի՝ աննը
մըղ տըր:

Իքինճիսի՝ իւրէք իւստիւ տիր , քի
գուշաղըն իւստ եանը տըր:

Իւչիւնճիսի՝ սօլ մէմէնին իւստ եա
նը տըր:

Տեօրտիւնճիսի՝ սաղ մէմէնին իւստ
եանը տըր:

Պու տեօրթ եէրտէն՝ գայրը եէրէ էլ
կեօթիւրիւրսէք , չքարտըղմըղ խաչ
էյրի օլուր: Վ է պու տեօրթ եէրէ՝ պի
րէր քէրրէ էլ տօգանտըրմալըյըղ: Վի
ճէքի պաղըլար՝ իւրէք իւստիւնէ էլ
կեօթիւրտիւքտէ՝ պիր գաչ քէրրէ օրա
նընը տօգանտըրըր:

Վ է պաղըլար էլինի սալթ իւչ եէրէ
կեօթիւրիւր . պաղըլար տախի՝ հէմէն
պիր աննընա գօր , պիր տէ գուշաղընա .
վէ տախի չօք թիւրլիւ թիւրլիւ իտէր
լէր . քի պունլար հէփ եօլսուղ տըր ,
տօղըու խաչ չքարմագ տէկիլ տիր:

Ղաճտան եա պիր գայրը շէյտէն պիր

խաչ եամիսան , տեօրթ գօլունու նէ՛ կիւ
զէլ էնտամլը ույտուրուրսուն . եա իւ-
զիւնիւն խաչըն՛րտա օնա ույտուրսանա ,
օլ եամիւրլան խաչլար պիղէ եէթէր էօ-
րիւնէկ տէկիլ մի :

Ս է նիճէքի օլ խաչըն գօլու տեօրթ
տիր , խաչ չքարմագտա՛ տէնիլէն սեօզ
տախի տեօրթ տիր , քի հէր գօլունտա՛
պիրին տիմէլիյիզ : Պիր շէյէ պաշլար-
սագ , պու տեօրթ սեօզիւ տէրիզ « Յա-
նուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ » :

Պիր շէյ օգույուպ թէմամ էթտիք-
տէ , նիճէ քի Սաղմոսուն հէր փառքըն-
տա կինէ պեօլէ տէրիզ . լաքին Յանուն
եէրինէ՛ Փառք տէրիզ , քի կէնէ տեօրթ
սեօզ օլուր , եանի պու շէքիլ . « Փառք
Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ » : Ս է
պունուն արտընճա՛ պու նիհայէթ սեօյ-
լէնիր . « Այթմ և միշտ , և յաւիտեանա ,
յաւիտենից , ամէն » :

Ո՛ր է գիտէի՞նք ի՞նչ համար օլտոուդու հալէմ օլտա:

Պո՛ւ գիրքին է վիճելն տէ՛, սուրբ Գրիգոր պիղիմ Լուսաւորիչ՝ նէրէտէ տօղտու վէ նէրէտէ էհեա օլտու տէյի՛ պիղէ պիլմէք վաճիպ տիր տէտիք . լաքին իքթիզա տիւշմէտիկին տէն՝ տօղտուդու եէր զէքր օլունմատր:

Ո՛ր է պիլմէք իսթէրսէն , Անակ Խոսրովուն եանընտա իքէն՝ ազիզ Գրիգոր տօղմուշ տրր: Սաքին էհեա օլտուդու եէր , օրհնեալ Ահաարիա Թօփրադը տրր . քի Պատմութիւն գիրքէրին տէ՛ Առաջին Հայք տէնիլիր: Նիճէքի Հոռոմլար տախի՛ Բրօդօն Արմէնիեան տէրլէր , քի Առաջին Հայք տէմէք տիր . քի Շարականտա՛ տախի տէնիլիր , « Ի Ահաարիա Հայք Առաջին »:

Իմտի՛ չիւնքի սուրբ Լուսաւորիչիմիզ օրատա էհեա օլտու , պու վէճհ իւզրէ՛ սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ՝ Ահաարիալը տէնիլէպիլիր: Ո՛ր է օլ ազիզ Ահաարիա

Թօփրադընտան՝ ալլահ պիղէ իւչ պեօյ-
իւք քէրէմ էթմիշ տիր:

Են էփլէլի պու, քի ճան կեօղիւմիւ-
ղի աչան սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ օ-
րատան զուհուր իյլէտի:

Իքինճիաի պու, քի սուրբ Յօնանէս
կարապետին վէ սուրբ Աթանաղինէ հայ-
րապետին աղիզ մարմինէրինի նք Ղևոն-
դէս Պատրիարք՝ Գայսէրի շէհրինտէն
Հայոց միլլէթինէ վէշքէշ վէրտի, քի
պիւթիւն տիւնեա օնա պահա օլամադ:

Իւչիւնճիաի պու, քի օլ իքի աղիզ
ճղնաւորլարը պիղէ պարգէք իյլէտի,
քի նորընծայ Հայոց միլլէթինէ կրօնա-
ւորըդ Թարիգինի Թէմաճ Թալիմ իթ-
տիլէր:

Ո՛ր է տահա պունլարտան սօղլա, Բար-
սեղ կեսարացի եօթնալոյս սուրբ հայ-
րապետ, Գրիգոր աստուածաբան, վէ
Գրիգոր Նիւսացի տին ուլուլարումը
օլ աղիզ շէհրտէն զուհուր էթմիշլէր
տիր, քի օլ աղիզլէրին գիրքլէրինի հայ-

ճայեա թէրճիւմէ էտիպ , շինտիյէտէք
օքուր վայելել իտէրիզ : Վ է սուրբ Բար
սէղ Սեսարացիներն կիւնլէրի իչին ուզուն
ուզուն աղօթքլարը վար . քի ճաշու դիր
քիմիզտէ եազըլըպ , կիւնի կէլտիքճէ
եկեղեցիտէ օքունուր :

Վ է տին ուլուլարըմըզ տէտիք իսէ՝
տէյիլ . քի հէմէն պունլար տրր . իլլա Սե-
սարիա շէհրի անկրտըղը իչին տիր՝ քի
պու ազիզլէլ զէքր օլունտու : Վ է սուրբ
Վարապետին եարը մարմինի հալայ օրա-
տա եաթրր . քի հալայ Հայոց էլինտէ
օլուպ՝ պայծառ պատուական վանք
տրր . քի Սեսարիոյ սուրբ Վարապետ
վանքը տէնիլիր : Վ է նէչէ տահա սուրբ
լար եաթաղը օլմաղըլա , միւպարէք թօի
լագ՝ ազիզ մագամ տրր :

Վ է չիւնքի պու խաքիր էտնա դու-
լունուզուն տախի ասը օլ Սեսարիա
թօիրաղընտան տրր , օլ էյալէթտէ օլան
հայճա պիլմէյէն եղբայրլարըմա պու քիւ
չիւրէք գիլքճիյէզի փէշքէշ իյլէտիմ ,

մազուր օլա:

1, կէր մազպուլա կէչէրսէ, (նիճէ քի
զիքը իյլէտիք,) ալլահըն քէրէմի իլէ
պիր հոգեւոր շէյէ տահա էլ վուրմազ
միւրատըմըղ տըր:

1) է սուրբ Երրորդութիւն և մի Աստ
ուածութիւն օլան Ալլահ հազըէթլէրի-
նէ փառք՝ պատիւ՝ երկրպագութիւն
յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Ա՛ջ կեօղիւնի պիլ եօլու
աղնա սաղընը սօլու

նու.
նու:

«Պո- գիրքի է նազել օլո-նան պաշտէմ լէյ-
լէրէն Յանիւր ԳԼԵ՛:

Լ'նակըն՝ Հայոց սէմթինէ կէլիպ Խոսրովու-
էօլտիւրմէսի. Ժ:

Սուրբ Գրիգորու Թայեասը ալրպ Գայսէ-
րիյէ գաչմասը. ԺԱ:

Սուրբ Գրիգորուն հաւատքը՝ Տրդատա պէյ-
եան օլմասը. ԺԷ:

Սուրբ Գրիգորուն օն իբի չարչարանքընըն իսի-
թիտասընը. ԺԹ:

Սուրբ Լուսաւորիչին՝ Խորվիրապա պաղլը
պրաքըմասը. ԼԵ:

Հռիփսիմէ կոյսուն, մէ պիլէսինճէ օլանլարըն
նագլի. ԽԶ:

Տրդատըն խող օլմասը, մէ սուրբ Գրիգորուն
վիրապտան չքմասը. ԾԳ:

Սուրբ Գրիգորա՝ սուրբ Էջմիածին իչին կեօ-
րիւնէն տեսիլք. Կ:

Սուրբ Գրիգորուն Գայսէրիյէ վարրպ՝ Հայոց
հայրապետ օլմասը. ԿԷ:

Սուրբ Գրիգոր Հայոց ազգըն հաւքընը մկր-
տել էթմէսի. ՀԳ:

Սուրբ Լուսաւորիչին աղաճ գովուղունտա ա-
ղիզ վախճանը. ՁԱ:

Հարցոսն արքայն Գրիգորի Լուսաւորչին
Ընդ հրէշտիկն:

Պիւրաճրգտա մալիւմ օլա՝ քի պու
քիւղիւրէք գիրքճիյէզին պու իւղիւնճի
քէրրէ պասմա օլաճաղընտա, պիր դաչ
եղբայրլարն խնդիրք էթմէսի իչին, երա-
նելի սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչին՝ հը-
րեշտակ ըլա էթտիկի հարցմունքու, վէ-
տահա պիր դաչ ֆայտալը շէյլէր պիւէ
դօմաղա միւրատ օլունտու. քի օգույան
վէ տիյնէյէն ճանլար՝ պունլարտանտա
նիչէ հիսսէ ալալար:

1) Է նիճէ քի պու գիրքճիյէզին սէք-
սէն սէքիզ քեհատընտա զիբր օլունտու
քի, երանելի նք Գրիգոր Լուսաւորիչի-
միզ՝ սուրբ Արիստագէս ազիզ միւպա-
րէք օղլունու քէնտի եերինէ դօյուպ,
Հայոց աթոռունու օնա թէսլիմ էթտիք

տէն սողլա, քէնտի աղիղ երանելի վա-
րըս տաղ պաշարընտա սաքին օլտուղու
էսնալէրտէ, գըրդ կիւնտէ պիր քէրէ
եէմէք եէմէյէ քէնտինէ ատէթ էթմիշ
իտի, նիճէ քի սահիհ պատմութիւնլար
սեօյլէմիշլէր տիր:

(Օ՛լ գըրդլարըն պիրինտէ, մախսուս
աղօթք աղաչանք էթտի՝ քի տէր նծ
ճիւմլէնին եարատըճըսը՝ սէնին աղիղ
սուրը հրեշտակլարընտան պիրիսինի կեօն
տէր, քի կէլէ պանա արդարլարըն վէ
մեղաւորլարըն կիտէճէք եէրլէրինի, վէ
նէշէքիլ օլաճաղլարընը պիլտիրէ: Վի
հրեշտակ՝ ատամըն ճանընը ալտըղը զա-
ման նէշէքիլ կեօթիւրիւր, վէ նէրէյէ
կեօթիւրիւր, վէ կիթտիքլէրի եօլար նի-
ճէ տիր, վէ ճանլարա գարշը կէլէն դէվ-
լէրին ճէնկի, վէ տահա պունուէն կիպի-
լէրի՝ պէն սօրտուգճա՝ պիլտիրէ պանա:

Խօշ՝ օ՛լ աղիղին՝ հրեշտակլարըն զա-
ման զաման կեօրիւշմէսի էքսիք օլմաղ
ըտը, լսքին պու արդու իչին մախսուս

խնդիրք իյլէյիպ նիյազ իյլէտի: 1) է պունու նէտէն պիլտիլէր տէրսէն, պեօլէ տէրլէր՝ քի Արիստագէսէ քի նէչէ կէլիր կեօրիւնիւր սեօյլէշիր մխիթարել իտէր իտի, գայրը սեօզլէր արասընտա՝ պունու տա նազլ իյլէմիշ տիր, քի օ տա գայրըսընա սեօյլէմիշ տիր: Նիճէքի օլ երանելի՝ Խորիլիրապտա իքէն, հրեշտակ ըլա կեօրիւշմէսի՝ կինէ քէնտինտէն նազլ օլունմուշ տրը. եօքսա քէնտի սեօյլէմէսէ, քիմ պիլէ պիլիր իտի: 1) է տահա պունուն կիպիլէր պեօյլէ օլմուշ տրը:

1) է անութիւն՝ քի սթգըլա խնդիրք էտէնլէրէ իշիտիճի տիր, քէնտի ազիզ դուլունուն խնդիրքինի դապուլ էտիպ, երկնային սուրբ հրեշտակլարտան պիրիսինի կեօնտէրտի, քի կէլէ սուրբ Գրիգորու իրշատ իյլէյէ:

1) է կէլիպ օլ նք հրեշտակ տէտի՝ ով Գրիգորիէ, իշտէ սէնին խնդիրքին իչին անուի պէնի սանա կեօնտէրտի, իմտինէ սօրա ճաղըն վարըսա՝ սեօյլէ քի տէյէյիմ սանա:

Ս՝-ԴԲ Լ՝-սս-րէէն հրէշտիս սօրհաշտ
 Կ՝ՀԼԿԼԼԼ Կ՝ԼԵ՛

Հ. Եւ տի սուրբ Գրիգոր, եւ ազիզ սուրբ հրեշտակ աստուծոյ, ինասնընձանը թէնինտէն չքորդը զաման, կէնէ շինտիքի կիպի հէր շէյի թանըմասը պիւմէսի վար մը:

Պ. Եւ տի սուրբ հրեշտակ՝ պէլի, կէնէ շինտիքի կիպի հէր շէյի թանըր պիւլիւր նէ քի քէնտինէ մախսուս տըր. վէ քէնտինին ճնտան սօղրա նէ հալ իւզըէ օլաճաղընը օսաաթ տույեար: Լանի արդար իսէ՝ տույեար քի նէ շէքիլ փառքա արժանի օլմուշ տըր, վէ մեղաւոր իսէ՝ քէզալիք տույեար շէքէճէք չարչարանքընը:

Հ. Եւ տի սուրբ Գրիգոր, ճան նէ շէքիլ շէյ տիր:

Պ. Եւ տի սուրբ հրեշտակ, արդարըն ճանը լոյս կիպի տիր՝ քի կիւնէշ կիպի ըշլար. նիճէ Պօղոս առսքեալ տէտի,

քի տըշարը քի ատամըմըղ պօղոլուր ,
լաքին իչէրիքի ատամըմըղ տահա զիյա-
տէ կիւղէլէնիր: Տըշարըքի ատամ տէյի՝
թէն իչին տէտի , վէ իչէրիքի ատամ
տէյի՝ ճան իչին տէտի: Վ է մեղաւորուն
ճանը դարանլըղ տիւման կիպի չիւքին
կեօրիւնիւր , զէրէ կիւնահ իչինտէ դա-
լարմըշ տըր:

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , մեղաւո-
րուն ճանրնը նէ՛ շէքիլ ալըրսընըզ:

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , մեղաւո-
րուն ճանրնը ալմաղա կէլտիյիմիզ զա-
ման՝ դաթը խըշմըլա հիյպէթլի կեօրիւ-
նիւրիւզ , վէ էլիմիզտէ հրեղէն սուր կեօ-
րիւնիւր: ()՝ Լ տէմ պիզի կեօրտիւղի կի-
պի՝ դօրգուսունտան տիլի պաղլանրը՝
կեօղլէրին դափար , պաշընը սագլար , լու-
ղիւն չէվիլիր , էօթէ պէրի դաշընրը , լա-
քին ասլա դաշընամաղ . զէրէ հէր թա-
րաֆտան կեօրիւնիւրիւզ քէնտինէ: Վ է
օլ զաման ճան կեօղլէրի աշըլըր , քի կի-
տէ՛ճէք սըքլէթ դարանլըղ եօլարընը ,

վէ չէքէճէք սէրէնճամէրինի հէփ աշիւ
քեարէ կեօրիւր: Պագար սօյլարընա՝
էվլատլարընա վէ տօսթլարընա , աղլար
եարլար օլուր աման չաղըրըր՝ քի պէնի
դուրթարընը: \ պքին օնլար պուշլարը
ասլա տույմաղլար , զէրէ տիլի պաղլը
տըր . քէնտի սանըր քի սէսի չքար եալ-
վար օլուր , անճագ նէ սէսի չքար , նէ
սեօղիւ աղնանըր . վէ պիղի՝ քէնտինտէն
դայրը օնտա օլանլար կեօրէմէզ:

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , ճանը հրեշ-
տակ մը ալըր , եօքսա քէնտի քէնտինէմի
սեօքիւլիւր:

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , ճանը աղ-
ըսը սեօքէր , վէ հրեշտակ ալըր կիտէր:

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , մեղաւո-
րուն ճանը նէ՛ գլըգտա տըր:

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , նիճէքի
տէտիմ գարա տուման կիպի տիր . վէ
կիւնահլար իչինտէ գարկ օլուս , չիւրիւկ
մուրտար շէյլէր կիպի դօգար քի եանը-
նա վարըմազ:

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր, եա արդա-
րն ճաննը նէ շէքիլ ալըրսընը:

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ, արդարն
ճաննը ալմաղա կէլտիկիմիզ զաման՝
նիճէ քի պիր քիմսէ պիր քիմսէյի տիւյ-
իւն էվինէ տալէթ իյլէյէ, օնուն կիպի
ահէստէ ահէստէ թադլը թադլը սէլամ
վէրէրէք վէ կիւլէր իւզ կեօթէրէրէք
կեօրիւնիւրիւզ. պույուր կիտէլիմ տէյէ-
րէք, քի սէնի արքայութիւն շէնլիյինէ
կեօթիւրսէմ կէրէք: Վ է օլ արդար ճան՝
պիղի կեօրտիւկի կիպի, ճան ըլա թէն իլէ
սէվինմէյէ պաշար. զէրէ պիլիր. քի քէն-
տինի պու կէջիճի ֆանի տիւնեանն
թիւրլիւ թիւրլիւ զահմէթինտէն, դը-
րախտըն թիւքէնմէզ սօնսուզ շէնլիյինէ
վէ զահմէթսիզ ըրահաթլըղնա կեօթիւ-
րէճէիզ:

Լէջիճի տիւնեատան վէ ինսանլար իւ-
ջինտէն, գալըճը տիւնեայէ վէ հրեշտակ
լար իջինէ ուչուրսագ կէրէք տիր, օնուն
իջին սէվինիւր շաղ օլուր: () Ը զաման

ալըրըղ օ արդար ճանը չօք չօք իղէթ-
լէր իլէ կեօթիւրիւրիւզ:

Ա . Եւ վէլէլքի աստիճանտա դէվէր
դարը կէլիլէր, լաքին արդարըն ճանը-
նա ասլա եադլաշամազլար . զէրէ ար-
դար ճանըն կիւնէշ կիպի փարլամասըն-
տան՝ դէվէրին կեօզլէրի դամաշըր քի
ասլա պադամազլար: Անճագ օնու կեօ-
րիւրլէր, քի արդարըն տիլի հէր զաման
ալլահա փառաբանութիւն վէրմիշ, վէ
տայրմա ալլահա մադպուլ էյի սեօզլէր
սեօյլէմիշ՝ քի ադզընտան քէմ սեօզ խէ-
թա սեօզ չըքմամըշ:

Եւ լի՝ ադքատլարա ողորմութիւն վէր-
միշ, վէ տայրմա բարեգործութի էթմիշ:

Այադը՝ եկեղեցիէ կիթմիշ, վէ նա-
չարլարը կեօրմէք իչին զահմէթ չէքմիշ:

Սէ կեօրիւրլէր՝ քի արդարըն տայր-
մա քահանայա խոստովանել օլմասը՝ պէ-
լինտէ դըլըճ՝ կիպի տիր, վէ սուրը հաղոր
դութիւն՝ ճան պարմադընտա ճէվահիր
հաթէմ կիպի հեօթիւմ կեօսթէրիւր:

()' Լ տէմ ճիւմէ գէւիւր մաթ օլուպ
հիյպէթտէ գալըրլար , քի ասլա եագ-
լաշմաղա գատըր օլմագլար :

Բ . Լ քինճի աստիճան՝ գարանըգ զու-
լումաթ տըր , քի պիր գարանըգ օնա
պէնկզէմէզ . Լաքին արդարըն ճանը հիչ
գօրգմազ , զէրէ քէնտի կիւնէշ կիպի
փարըտար , վէ կիտէճէք եօլարը կիւն-
տիւզ կիպի այտըն կեօրիւնիւր . Իլլա մե-
ղաւորա գարանըգ տըր :

Գ . Լ չիւնճի աստիճան՝ գայէթ վէ
գայէթ սօղուգլըգ պուգլըգ տըր . Իլլա
արդարըն ճանընա ասլա սօղուգ տօգան
մազ , զէրէ քրիտոոսուն մուհապպէթի
քէնտինէ էօյլէ ըսընմազ վէրմիշ տիր՝
քի տիւնեա պիւթիւն պուգ օլսա , օնա
սօղուգլըգ տօգանմազ :

Դ . Տեօրտիւնճի գաթ՝ գայէթ վէ
գայէթ հէրարէթլի աթէշլէր տիր , Իլլա
արդարըն ճանընա սէրին միչայիմ հաւա
տըր . օ հէրարէթլէր օնա ասլա հիչ տօ-
գանմազ , սապահ վագթինին ըիւզկեարը

կիպի սէրին տօգանըս՝ սէֆա պաղըշար:

Ե. Պէշինճի դաթ՝ գայէթ վէ գայէթ
տառ իզէր վէ սքէթ եօլար տրր , քի
պիր սքէթէրէ պէնկզէմէզ . լաքին
արդարն ճաննա պօլ իզէր վէ աչք
եօլար տրր:

Զ. Մթննճր դաթ՝ կիւնէշտէն տահա
նուրանի քէմէր քէմէր նուրլար տրր ,
քի արդարն ճանը օրայեա վարտըգտա՝
սէվինճինտէն շաշար զմայլել օլուր:

Է. Ետինճի աստիճան՝ հրէշտակլա-
րն տուրագլարը տրր , քի արդար ճանը
կեօրտիւքէրի կիպի՝ սէվինիր շազ օլուր-
լար , քի օնլարն կեօզիւ տայրմա պա-
գար՝ քի նէ զաման պիր արդար ճան
կէլիր տէի: Վ է նէ գատար քի արդար-
լար իչին սէվինիրլէր , օ գատարտա մե-
ղաւորլար իչին թէէսսիւֆ իտէրլէր ,
եանի տրտմել օլուրլար:

Ը. Սէքիզինճի աստիճանտա տէրու-
թիւնք՝ զօրութիւնք տրրլար . օնլար տա-
խի արդարը կեօրտիւքէրի կիպի , սէվի-

նիպ շաղ օլուպ , Սաղմոս տէյերէք վէ
ալլահա փառաբանութիւն վէրէրէք ի-
զէթէր իլէ գարշը չքարլար , վէ հօշ կէլ
տին սէֆա կէլտին տէյերէք սէլամլար-
լար . օլ տէմ օնտա օլան շէնլիք շէթա-
րէթ՝ տիլ իլէ թապիր օլունդումու : 1) է
օնլարը տա կէչտիքտէն սողրա օլ արդար
ճան կիտէր երկնաւոր թադաւորուն
էօյիւնէ երկրպագութիւն իտէր :

()' Ը զաման իշիտիր օլ ազիզ միւպա-
րէք սէսի , վէ արդարլարըն ումուտ էթ-
տիկի աւազը , քի հօշ կէլտին պէնիմ ա-
զիզ գուլում , շինտէն կէրի շաղ ըրահաթ
օլսան կէրէք տիր տիւնեանըն զահմէթին
տէն , վէ թէնտէ իքէն չէքտիկին էլէմ-
լէրտէն :

1) է նուրտան տիւղիւլմիւշ՝ կեօրիւլ-
մէմիշ լիպասլար կէթիրիպ կեօթէրիւ-
լէր հրեշտակլար՝ քի պուլումսեղէն պատ-
մուճանլար հէփ սէնին իչին տիր . նէ զա-
ման քի ճանլար թէնլէրինէ գալուշուր
գատաստան կիւնիւնալ , օլ զաման սէն

պու լիպասլարըլա տօնանտան կէրէք տիր .
շինտիլէք վար ըրահաթլան տիւնեանըն
մէհնէթինտէն:

Վ է օնտան սօղըա ալըր կեօթիւրիւր
լէր հրեշտակլար օնուտա օ պիր արդար
ճանլարըն իչինէ , քի դրախտըն դարշը-
սընտա տըր . վէ օրատա սուրբ ճանլար
ըլա տայըմա սէվինիր շաղ օլուր , ալըսհա
տայըմա օրհնութիւն՝ փառաբանութիւն
վիրէրէք:

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , եա մեղա-
ւորուն ճանը նէ չէքիլ կիտէր:

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , փէք չօք
սըղլէթ մէշադդէթ չէքէր: \ Վվէլէթ
աստիճանտա՝ դէվլէր չէքիրկէ կիպի հի-
սապսըղ չօղլուղ ըլա դարշը կէլիպ եօղ-
լարլար , քի քէնտի ամէլլէրինտէն ամէլ
պուլունուրմու օ կիտէն ճանտա: Վ է
դէվլէրին չօղլուղու՝ քի պեօլիւք պեօ-
լիւք տիր , քիմիսի հպարտութիւն էթ-
տիրմէյէ թային տիր սադաէլտէն , քիմի
նախանձութիւն , քիմի բարկութիւն , վէ

քիմիտէ օ պիր կիւնահլար իջին վէտվէմէ
վէրմէսինէ թային օլմուշ տրր:

1) է պունլարըն հէր պիր պեօլիւկիւ՝
մեղաւորուն ճանընա պաշգա պաշգա
գարշը կէլիպ, չաղըրըր պաղըրըրլար շա-
մաթա խտէրլէր՝ քի պու ճան պիղէ խըզ
մէթ իթմիշ տիր պիղիմ տիր նէրէյէ կեօ
թիւրիւրսիւն տէյի հրեշտակըն էլինտէն
գափմաղա չաղըրըրլար. քի օ սէֆիլ մէ-
ղաւոր աճապ նէ պքլէթլէր չէքէր օնրա
ըրն հէր պիրինտէն դուրթուլունճա: Հէր
պիրէր պեօլիւկիւն էլինէ տիւշտիւքճէ,
աման զաման պիլմէզ երրթըրճը ճանա-
վարլար վէ աղկըն երլանլար իջինէ տիւշ-
միւշ կիպի աղըար սըզլար չաղըրըր ֆի-
ղան խտէր, վէ պիր թարաֆտան չարէ
պուլամաղ:

1) է կեօթիւրէն հրեշտակ ասլա եար-
տըմ իթմէզ, քի օ տա իյրէնիր մեղաւոր
տան. անճագ հէմէն օ դատար՝ քի գօ-
մազ դէվլէրէ քի զապդ խտէլէր մեղա-
ւորուն ճանընը. զէրէ դատաստան կիւ-

նիւնէտէք իզին եօք տըր դէվլէրէ՝ մե-
 ղաւորուն ճանրնը զապդ թմէկէ։ Սէ
 հէրնէ հալ ըսա՝ պու սքլէթլէրի կէ-
 չիպ, իքինճի աստիճանա վարտըդտա՝
 պադար կեօրիւր, քի եօլարը դարա տիւ
 ման պիւրիւմիւշ. օրատատա ազիմ դօր-
 դուլար զահմէթլէր սքլէթլէր չէքիպ,
 օնտան սօղրա կիտէր սօղուգըդ աստի-
 ճանրնա, վէ օնտա տա հայլի զաման սօ-
 ղուղու չէքտիքտէն սօղրա, կիտէր օսա-
 տիճանա՝ քի տօլու աթէշ տիր։ (Նտա՝
 տա հայլիճէ եանըպ դուղուշուպ՝ ա-
 ման չաղըրըպ ազիմ ֆիղանլար էթտիք-
 տէն սօղրա, տառ սքլէթ եօլարա օղ-
 րար. օնտա տա չօք սքլէթլէր չէքիպ՝
 լուսեղէն աստիճանա կիտէր, լաքին քէն
 տինէ գայէթ դարանլըդ ղուլումաթ տըր։
 (Նտան սօղրա հրեշտակլարն թապա-
 դասընա վարըր, վէ հրեշտակլար կեօր-
 տիւքլէրի կիպի՝ պադարլար քի մեղա-
 ւոր տըր, ազիմ գասալէթլէր էտիպ՝ վայ
 վէրիլլէր օ մեղաւորուն պաշնա։

1) Է սէքիդլինճի աստիճանա վարտըգ
 տա , տէրութիւնք՝ զօրութիւնք դարշը
 կէլիրէր . վէ պագարլար քի մեղաւոր
 տըր , չաղըրըրլար՝ քի նէրէյէ կեօթիւրիւր
 սիւն շու մուրտարը կէրի չէվիր : ()՝ զա
 ման կէրի չէվիրիպ կեօթիւրիւրլէր օ պիր
 մեղաւոր ճանլարըն իչինէ , դալըր օնտա
 թա՛քրիստոս դատաստանա կէլէնէ տէք ,
 քի դատաստան կիւնիւ տիր : 1) Է օլ դա
 տաստան կիւնիւնտէ՝ ճան թէնինէ դա
 վուշուպ , դժոխքուն սեօյիւնմէղ աթէ
 շինէ աթարլար . քի օնտան սօղըա յա
 խտեան : յաւիտենից օաթէշտէն վէ չար
 չարանքսան հիչ ասլա դուրթուլուշ եօք
 տըր : \ իճէ քի քրիստոս է ֆէնտիմիղ պու
 յուրտու , քի « Երթիցեն նոքա ՚ի տան
 ջանսն յաւիտենականս » քի էպէտի չար
 չարանքս կիթսէլէր կէրէք տիր :

Հ . Տ՝տի սուրբ Գրիգոր , աստուած
 նէշէքիլ զաթ տըր :

Պ . Տ՝տի սուրբ հրէշտակ , անձ էօյլէ
 պիր սոպր ազիղ զաթ տըր՝ քի հիչ պիր

շէյէ պէնկղէմէղ , ճիւմէշ շէյտէն վէ
 ֆէքիւրտէն տըշարը տըր . նուրտան վէ
 կիւնէշտէն իւղ պին քէրրէ իւղ պին
 դաթ աղիղ տիր . վէ քիմսէ օնու կեօր
 մէյէ դատըր տէյիլ տիր : \ աքին արդար
 լար՝ սուրբլար՝ դատաստան կիւնիւնտէ
 վէ արքայուծիւն իջինտէ օնուն աղիղ
 լէրտէն աղիղ միւպարէք ճէմայինի դա
 տըր օլտուդլարը դատար կեօրսէլէր կէ
 լէք տիր , եանի ալլահ հէր պիրինէ նէ
 դատար կեօրմէքլէք իհսան խտէրսէ :

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , կէօյլէր
 դաչ գաթ տըր , վէ հրեշտակլար դաչըն
 ճը գաթտա տըր :

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , կէօյլէր օն
 գաթ տըր , վէ հրեշտակլար օնունճու
 գաթտա տըր՝ քի օնունճու կէօյ տէնի
 լիր . վէ օնունճու կէօյ օ տըր՝ քի լուսե
 դէն երկինք տէնիլիր : \ է օլ կէօյտէ՝
 հրեշտակլարն տուրադլարը տօդուղ
 գաթ տըր , քի պիր պիրինտէն իւքսէք
 տիրլէր : \ է ճիւմէշի տայըմա տուր

մայրա՛ սուրբ երրորդութիւնա՛ փառա-
բանութիւն վերիւրէր։

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , ալլահըն
փառքը վէ սուրբ շնորհքու պու տիւն-
եայէ վէ ինսանլար իւզէրինէ նէ շէքիլ
էնէր։

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , հէր նէ
շնորհք քի ալլահտան պու տիւնեայէ է-
նէր , էն էփվէլ հրեշտակլարա էնէր , վէ
սօղրա ինսանլարա եայրլըր։

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , ննջեցեալն
ճանրնա՛ պաքտան՛ աղօթքտան՛ վէ ողոր
մութիւնտան՛ հանկըսը փէք ֆայտա-
լը տըր։

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , ննջեցեա-
լն ճանրնա փէք ֆայտալը օլան՛ աղօթք՛
ողորմութիւն տըր . զէրէ պագըն ֆայտա-
սը՛ տաղլայանա տըր , ննջեցեալա ֆայ-
տասը եօք տըր։ Վ՛ է սուրբ պատարադ՛
քի մատուցանել էտէն քահանայ՛ ար-
դար մաքուր քիմսէ օլա , ճիւմլէ ննջեց-
եալլարա ֆայտասը վար տըր։ Վ՛ պին

հաւատքսրդ ինթիգաթսրդ վէ կիւնահրն
տան փիւշմանսրդ անգեղջէօլէնլէրէ հիւ
պիր շէյտէն ֆայտա եօք տրը , նէ աղօթք
տան՝ նէ ողորմութիւնտան՝ վէ նէ սուրբ
պատարագտան . զէրէ պունլար՝ քրիստո-
սուն սուրբ հաւատքը իլէ՝ վէ կիւնա-
հրնտան զղջալ օլմաղըրլա կիտէնլէր իչին
տիր . օ պիրլէրէ պունլարտան ֆայտա
եօք տրը :

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , պիր քիշի
քի հէր սաղլըղը զամանրնտա չօք չօք
կիւնահրն ըլա պաղլանմըջ օլա , վէ խոստո-
վանել օլմայա , վէ էօլէճէք զամանրնտա
թամամ զըղջում իլէ փիւշման օլուպ ,
իւչ կիւն էվվէլ՝ եա իքի կիւն , եախօտ
պիր կիւն , մեղայ տէյէ՝ վէ խոստովանել
օլա , աղլայա սըղլայա՝ քահանանրն այա-
ղընա տիւշիւպ հաղորդութիւն իաթէյէ ,
օնա հաղորդութիւն վէրմէք ճայիլ մի
տիր՝ եօքսա տէյիլ մի :

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , ճայիլ
տիր , զէրէ ալլահ ողորմած տրը . թէմամ

վիւշման օլուպ մեղայ տէյէնտէն իւղ
 չէվիրմէզ: \, իճէ քրիստոս քէնտիսի պու-
 յուրմուշ տրը, քի հէր քիմ պէնիմ մար-
 մինիմի վէ արիւնումու ալըպ հաղորդել
 օլուրսա, օ պէնտէ օլուր՝ պէն օնտա՛ .
 քի պունա շիւպհէ եօք տրը, քի քրիստոս
 քէնտի պույուրմուշ տրը:

\ աքին օ կիւնլէրէ դալմամագ, եանի
 էօլէճէք կիւնլէրի կէլմէզտէն թէտա-
 րիքտէ պուլունմագ չօք էֆղալ տրը .
 դէրէ քիշի պիլմէզ քի հանկը սաաթ էօլ-
 սէ կէրէք տիր, եա դաֆիլ տիրի պաղւա-
 նրսա՝ հալը նէրէյէ վարրը: \ եղայ
 տէյէմէզ, խոստովանել օլամագ, էկէր էվ
 վէլինտէն թէտարիքտէ պուլունմամը
 իսէ, դայրը օնա չարէ եօք տրը, վարա-
 ճաղը դժոխք տրը:

\ ունուն իչին պույուրտու քրիստոս,
 քի օյանըդ տուրունուդ, դէրէ պիլմէզ
 սինիզ քի նէ զաման էվ սահապը կէլիր .
 եանի պիլմէզսինիզ՝ քի ալըհ նէ զաման
 ճանրմըղը իսթէյէճէք տիր: \ է օյանըդ

սուրուն տէմէք , տայրմա կիւնաստան
դաչընըղ . վէ դաթիլ կիւնահ էտէրսէ-
նիղ , թէղճէճիք խոստովանել օլունուղ
տէմէք տիր :

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , հանկի կիւ-
նահ պեօյւք տիր , քի ատամը դատաս-
տան կիւնիւնտէ վէք ութանտըրըր :

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , օ կիւնահ
պեօյւք տիր քի , քիչն՝ քիւջիւք տիր
տէյի խոստովանել օլմայա :

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , խոստովա-
նել օլմագ , ապաշխարանք չէքմէք , վէ
աղայըպ եաշ տեօքմէք , կիւնահլարը նէ
շէքիլ սիլէր :

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , նիճէ մոմ
աթէշտէն էրիր , վէ դարանլըղ կիւնէշ-
տէն դաչար , վէ թօղ ըիւղկեարտան տա-
ղըլըր , օնուն կիպի՝ խոստովանանք վէ ա-
պաշխարանք՝ կիւնահլարը եօղ էտէր .
քի դատաստան կիւնիւնտէ քրիստոս օ
կիւնահլար իչին ապլա սօրկու սիւվալ
էթմէղ : Ղշտէ օ միսիլլի քիմսէ իչին

տէտի Դաւիթ մարդարէ , « Մուծլու
 օնա քի կիւնահլարրնա թողուի օլտու ,
 վէ էօրթիւլտիւ ճիւմէ սուչարը » :

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր , պիր քիշի
 խոստովանել օլտուքտան սօղրա՝ օ կիւ-
 նահը թէքրար իշէսէ վէ թէքրար փիւշ
 ման օլուպ մեղայ տէյիպ խոստովանել
 օլսա , օ ատամ թողութիւն պուլլումու :

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ , քիշի նէ՛
 դատար տիւշէրսէ՝ գալգմադ ճայիդ
 տիր . քի նէ դատար կիւնահ էթմիշ օլ-
 սա , ումուտունու քէսմէյիպ ապաշխա-
 լել օլմադ կէրէք տիր : Օ կէրէ միածին
 քրիստոս՝ Պետրոս առաքեալա տէտի ,
 քի պիր քիմսէ եէտի եէթմիշ քէրէ սա-
 նա սուչ էտիպ մեղայ տէրսէ , թողու-
 թիւն էթմէլիսին : Պունու պէօյէ կա-
 նոնք գօյան էֆէնտիմիդ քրիստոս քէնտի
 գուլարրնա , քէնտիսի եա նէ՛ դատար
 տահա ողորմած տրը : Վլահըն ողորմու-
 թիւնունու պիր տիպսիդ քէնարօրդ տէր-
 եա տրը , ինսանընքի՝ օնուն եանընտա

պիր գաղբէ գատար պիլէ կէլմէղ , նէ
գատար չօք օլսատա :

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , պիր ատամ
տէրեատա՝ տաղտա՝ պէլտէ՝ եապան
եէրլէրտէ պուլունուպ , գաֆիլ էօլիւր
իքէն կիւնահլարընը ֆիքր էտիպ մեղայ
տէսէ , վէ խոստովանել օլմագ խթէսէ ,
լաքին քահանայ պուլունմասա տէ , օ
սէպէպտէն խոստովանանքսըղ էօլսէ , օ
նուն հալը նիճէ՝ օլուր :

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , հէր.քիշիյէ
ճայիղ տիր.քի կիւնահընը հէր կիւն խոս
տովանել օլա , եախօտ հաֆթատա պիր
քէրրէ . հիչ տէյիլ խէ՝ այտա պիր.քէր-
րէ , եախօտ պարի երլտա պէշ ալթը
քէրրէ : Վ է էկէր քահանասըղ եէրտէ
պուլունուրսա , հէր քիմ օլուրսա՝ օնա
խոստովանել օլմագ ճայիղ տիր . օնու
քրիստոս դապուլ խտէր . զէրէ քէնտինին
ազիղ դանը պահասը տըր , վէ աւազան-
տան տօղմուշ տըր , վէ սուրբ երրորդու-
թիւն դաւանել օլուր , վէ քրիստոսուն

սուրբ Խաչընա երկրպագութիւն խտրի:

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր, պահք նե՛
շէքիլ շէյ տիր:

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ, պահք
էօյլէ պիր ազիզ շէյ տիր, քի ինսանը
հրեշտակլարա պենկզէտիր. վէ շէյթանը
պենտ խտրի, քի օլ պահքը դուդան ա-
տամ ըլա ճենկլէշէմէզ, եանի քէնտինէ
ույտուրուպ կիւնահա տիւշիւրէմէզ:
() Էրէ պահք՝ տէմիր դալէ օլուր դու-
դանա, քի տիւշմանը օլան շէյթան իչէրի
կիրէմէզ, եանի դալպինէ կիրիպ վէսվէ-
սէ վէրէմէզ:

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր, աղօթք նե՛
շէքիլ շէյ տիր:

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ, աղօթք օ
շէյ տիր՝ քի ատամըն ֆիքրինի ալլահա
չքարըր: Պիր ատէմ փազ ֆիքր իլէ ա-
ղօթքա տուրսա, օ աղօթք՝ օք կիպի կէօյ
լէրի կէչիպ, ալլահա չգար. վէ ատէմի
կիւնահատան կէրի դուդար. զէրէ ֆիքրի
ապրմա աղօթքտա օլան քիմսէնին՝ կիւ-

նահ ֆիլքը խտեճէք վաղթը եօք տրու

Հ . Տէտի սուրբ Գրիգոր , մեղաւորուն էօլմէսի նիչին Սաղմոստա չար տէնիլմիշ տիր :

Պ . Տէտի սուրբ հրեշտակ , պիր քիշի կիւնահրնտան փիւշման օլմայրալ մեղասրդ խոստովանանքսրդ կիթսէ , կէրչէք քի օ ատամըն մահը քէնտինէ չար օլուր . զէրէ իշխտեճէք տիր դատաստան կիւնիւնտէ օ սէսի օ զարհուրելի ձայնը ,
 « Երթայք յինէն անիծեալք ՚ի հուրն յաւիտենական » : Տայրմա շէյթանըն արտընձա կիթտինիզ տէ՝ ճանընրզը կիւնահրլա գարալատընրզ : Ա է օնտան սօղրա դժոխքա կիթմէքտէն գայրը պիր ումուտլարը տահա եօք տրը . վէ դժոխքա կիթտիքտէն սօղրա , չգմաղա տահա պիր եէրտէն չարէ պուլամաղլար : Ա է ալահ քի տայրմա ողորմած տրը , օնճուլային անգեղջ մեղաւոր քիմսէլէրէ ասլա ողորմել օլմազ , վէ տայրմա օնլալա խըշմ ըլա նազար խտէր , օնուէն իչին օնճուլային

մեղաւորլարքն մահը չար տէնիլմիշ տիր։

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր, եա արդաւորն մահը նէ՛ շէքիլ աղիղ տէնիլիր։

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ, զէրէ տիւն եայէ ալոսանմայրա՛յ՝ քէնտինի կիւնահտան սաքընտը. վէ պու տիւնեանըն սէֆասընա գարշը՝ քէնտինի էօլմիւշ կիպի կեօսթէրտի, վէ յոյսունու հէմէն քրիատոսուն արքայութիւնունա դօտու. օ՛նուն իչին օ՛ սուրբ փառքա արժանի օլտու, վէ տայըմա շաղլըք շէնլիք իչինտէ տիր։ ()նուն իչին արդարըն մահը միւպարէք տիր տէնիլտի, զէրէ էօլմէյինճէ՛ փառքա լայրգ օլամազ. արդարըն ումուտու գալի օլտուղու իչին՝ տայըմա կեօղիւ էօլմէքաէ՛ տիր։ Նիճէ՛ քի Պօղոս առաքեալ տէտի «Արդու չէքէրիմ՝ քի շու թէնտէն չքայըմտէ քրիատոսա կիտէյիմ»։ Օ՛ էրէ արդարլարա պու տիւն եա զընտան կէլիր։

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր, դատաստան կիւնիւնտէ քիշինին գործքունա

կեօրէ վերիլմէք նիճէ տիր:

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ, արդարաւորաւ էօյլէ պիր փառք վերիլիր, քի Պօղոս առաքեալն տէտիյի կիպի՝ նէ կեօզ կեօրմիւշ, նէ գուլագ լշիթմիշ, վէ նէ ինսանն ֆիքրինէ կէլէպիլիր. զէրէ պուտիւնեանն հիչ պիր փառքնա պէնկզէմէզ՝ քի առամն ֆիքրինտէ կէչէ: Վ է մեղաւորլարատա էօյլէ պիր չարչարանք վերիլիր, քի հիչ պիր չարչարանքա պէնկզէմէզ: Նիճէ քի արքայուծիւն նէ շէքիլ փառք օլտուղու ֆիքիրտէն եօքարը տըր, օնուն կիպի՝ դժոխքունտա չարչարանքը՝ ագըլտան տըշարը տըր: Ա՛տէր կիպի գուրդլարը էօլմէզ, շէտիտ հէրաբէթլի աթէշի սեօնմէզ, վէ չարչարանքը ասլա թիւքէնմէզ:

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր, հանկի գործք փէք ֆայտալը տըր առամա:

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ, հէր գործք տան էյի գործք՝ զղջում՝ խոստովանանք՝ ապաշխարանք տըր: Հէր քիմտէ պու

իւչ գործք պուլունուրսա, արքայութիւն
օնուն իչին տիր շիւպհէսիդ:

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր, եա հէր
գործքտան ֆէնա հանկի գործք տրի:

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ, օ տրբ քի
քիշի զղջումսուղ՝ խոստովանանքսրզ գա-
լա. դէրէ զղջումսուղ էօլէն քիշի քի ան-
ղեղջ տէնիլիր, հիչ շիւպհէսիդ դժոխքա
կիտէր, վէ յաւիտեանս յաւիտենից դը-
ժոխքտան չգմադ:

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր, պիր ատամ
քի կիւնահընր խոստովանել օլա՝ վէ քա-
հանանրն գօտուղու ապաշխարանքը չէք
մէղտէն էօլէ, օնուն իշի նիճէ օլուր:

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ, թամամ
զըղջալ օլմուշ իաէ՝ սուրբ եկեղեցինին
աղօթքու վէ սուրբ պատարագ՝ օնուն
կիւնահընր քաւել իտէր. գէրէ նիյէ-
թինտէ էօլէ իտի՝ քի սաղ գալայրտը,
ապաշխարանքընր շիւպհէսիդ էտա իտէր
իտի. օնուն իչին՝ օ քրիստոնեանըն էքսի-
կինի եկեղեցի տօլտուրուր:

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր, թէնտէն
չգան ճանլար՝ նէ գայրըրըլար:

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ, արդարլար
տայրմա պունու գայրըրըլար՝ քի ահ նէ
զաման օլուր քի քրիստոս կէլէ դատաս-
տան էտէ՝ քի թէնկէրիմիզէ գալուշուպ
վարալըմ արքայու թիւնուն թիւքէնմէզ
փառքընը վայելել խտելիմ: Ա է մեղա-
ւորլար տայրմա գասալէթ խտելլէր, քի
ահ դատաստան կիւնիւ կէլտիյի զաման՝
օ կիւն պիղիմ սէֆիլ հալմըզ աճապ
նէ շէքիլ օլուր. զէրէ դժոխքուն սեօյ-
իւնմէզ աթէշինէ վէ թիւքէնմէզ չար-
չարանքընա կիրիֆթար օլսագ կէրէք:
Ա եղաւորլար տայրմա պունլարը ֆի-
քիրլէնիպ՝ ասլա շազ օլմաղլար, իլլա հե-
մէն տայրմա աղլաշըրլար:

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր, կիտէն ճան
լար՝ կէրի գալմըշլարընը գայրըրըլարմը,
եօքսա հիչ ֆիքիրլէրինմէ կէլմէզ մի:

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ, տայրմա
կեօղլէրի օնլարտա տըր. վէ էկէր պիլ

քիշինին կէրի գալմը յիշատակը՝ կէջմիշ-
 լէրինին ճանը իջին ողորմութիւն վէ պա-
 տարագուց վէրէ, օ ճան տայրմա յիշա-
 տակընա տուլա խտէր՝ քի ալլահ օնլարա
 էօմիւր ուզունլուղու վէրէ վէ իշինի կիւ
 ճիւնիւ իհսան իյլէյէ: Վ է էկէր կէրի
 գալմը քիշի՝ քէնտի ննջեցեալարրնը
 փէքրինէ կէթիրմէյիպ՝ ճանրնը գայրը-
 մագսա, օ տա յիշատակընը ասլա հիւ
 գայրմագ. վէ տայրմա անէծք վէրիք,
 քի տէր աստուած՝ պէնիմ յիշատակը-
 մը եօղ իյլէ, վէ պէնի յիշատակսըզա-
 րըն սրբասընա գօ: () էրէ օնուն իջլն
 պունու պեօյլէ նիյազ խտէր, քի անյի-
 շատակ ննջեցեալար իջին ողորմիս չքա-
 րըլորքտա, պարի օնտան հասէմէնտ օլա:

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր, ճանլարտան
 պիրպիրինի կեօրմէք՝ թանրմագ՝ սէվ-
 մէք վարմը:

Պ. Տէտի սուրբ հրեշտակ, կեօրմէք
 օլմասան՝ կեօզսիւզ կիպի օլուրլարըլը.
 վէ թանրմագ սէվմէք օլմասան, հայլան

կիպի օլուրլար ըտը . վէ ծնտան սողրա
արքայութիւն՝ դժոխք լազըմ կէլմէզ
խտի ծնլարա: Վմտի պէլլիքի կեօրմէք՝
թանըմադ՝ վէ պիրպիրինի սէվմէք վար-
տըր պուրատաքինտէն չօք զիյատէ:

Հ. Տէտի սուրբ Գրիգոր , արքայու-
թիւնտա պիրպիրինի սէվմէք նէ՛ շէքիլ
տիր:

Պ. Տէտի սուրբ Հրեշտակ , օրատա
մարմնաւոր սէվմէք կիպի տէյիլ տիր , իլլա
հէփ հրեշտակլար կիպի հողեւոր մուհապ-
պէթտէ տիրլէր . օ մուհապպէթ՝ ինսա-
նըն ֆիքրինտէն եօքարը տըր: Վ է հէր-
պիրիտի ալլահըն վէրտիկի տէվլէթին փառ-
քը իլէ տօնանմըշ տըր . վէ տայըմա շաղ-
լըզ իջինտէ օլուպ , ալլահա փառաբա-
նութիւն իտէրլէր:

Լ. րանէլի սո-րբ Գրիգոր Լո-սա-որէշի-Ռիւն՝
սո-րբ հրեշտակ ըլա էլ-պիլի հաւոյճո-նալար
պո-րաճըգրա թէ՛մա՛ օլլաո-:

Տէր Աստուած ամենասուրբ Երրորդ-
 դուժիւն և մի Աստուածուժիւն , պիղ
 կիւնահօգեար դուլարընատա շնորհք վէ
 հոգեւոր իմաստուժիւն վէրէ՝ քի տայլմա
 կիւնահտան դաչրսլ , զղջումտա՝ խոստո-
 վանանքտա՝ վէ ասպաշխարանքտա օլուսլ ,
 դժոխքուն աթէշինտէն խէլաս պուլմա-
 ղա , վէ արքայուժիւն փառքընա լայրդ
 օլմաղա արժանի օլալմ , ամին :

Պիւղի՛Տ Հայոց աւագն խիստէն զոհոս-րա կէ-
տիկէ նազւ օլոհոս-ր:

Հայոց ազգըն ասլը թէմէլի նէրէ-
տէն օլտուղունոտա՝ պու գիրքճիէզտէ
ազ պուչուգ պէյան իթմէք մինասիպ կեօ
րիւնտի: Օ կէրէ չիւնքի սուրբ Գրիգոր
Լուսաւորիչիմիզին ասլը թէմէլի նէրէ-
տէն օլտուղունու պիլտիք, ազգըմըզն
ասլընրտա պիլմէք ճայիզ կեօրիւնտի. քի
դայրը ազգ պիզէ՝ սիզին ասլընըզ նէրէ
տէն զուհուր էթմիշ տիր տէյի սիւվալ
իթսէ, չօղումուզ տէմէյիմ՝ հէփիմիզ
կէրէկի կիպի պիլէմէյիզ, վէ պէօյիւք այ-
լպ տըր. զէրէ քիշի քէնտի ասլընը պիլ-
մէմէք՝ գաթը փէք ճէհալէթ տիր, նի-
ճէ քի պու գիրքճիէզին իպթիտասընտա՝
տա զիքր օլունտու:

Իմտի պիլմէք կէրէյիզ , քի Նոյ նա-
հապետ զամանընտա՝ (Տըհեղեղ) Սու-
թուֆանը պիւթիւն տիւնեայը պասըպ ,
ճիւմէ ինտան ու հայւլան հէլագ օլտու :
Ս է տահա պուշլար օլմագտան , ան Նոյ
նահապետէ պուշուրտու՝ քի եարաթ-
տըղըմ ինսան հէփ կիւնահ իչինտէ դարկ
օլտու , վէ սալթ սէնի պուլտում արդար
պէնիմ էօյիւմտէ :

Իմտի շու թարզ՝ շու թարզ պիր կէմի
թէքնէսի եամի քի գառնը կէնիշ՝ աղղը
քիւչիւք օլա , քի կիրէսին իչինէ սէն
քէնտին վէ իւչ օղլուն , վէ սիզին տիշի
քիշիլէրինիզ : Ս է եէնմէսի հէլալ օլան
հայնվանլարտան եէտիշեր եէտիշեր , վէ
օ պիրլէրինտէն իքիշեր իքիշեր եքքէքլի
տիշիլի պիլէ ալըպ պէսլէյէսին : Բի պէն
պու տիւնեայը սույա վէրսէմ կէրէք
տիր , սէն դուրթուլասըն սէնին իլէ պիլէ
օլանլար ըլա :

Ս է Նոյ նահապետ ալահըն էմրինէ
միւթի օլուպ , հէփ տէտիկի կիպի էթտի :

Վ է պիւթիւն տիւնեա սույա կիտիպ ,
 քէնտի իւչ օղլու իլէ վէ եօլտաշլարը ի-
 լէ սալթ հէմէն սէքիզ քիշիճիք դալ-
 տըլար տիւնեա իւղիւնտէ , քի Աստուա
 ծաշունչուն ճննդոց գիրքինտէ թամամ
 նազլ օլունուր : Վ է իւչ օղլունուն ատը
 պունլար տըր . Սեմ . Բամ . Յաբէթ . քի
 պունլարտան թէքրար տիւնեա ինսան
 րլա տօլտու . վէ հէրպիրինտէն թիւրլիւ
 թիւրլիւ միլէթ զուհուրա կէլտի :

Վ է պիղիմ Հայոց Ազգըմըզ՝ Յաբէթ
 տէն զուհուր էթմիշ տիր , քի Նուհուն
 քիւլէք օղլու տըր : Պունա պէյլիւք իս-
 պաթ պու տըր , քի պիզէ պատմութիւն
 գիրքլէրինտէ՝ Յաբէթական Ազգ տէր-
 լէր , քի Յաբէթտէն կէլմիշ՝ Յաբէթին
 սինսիլէսի տէմէք տիր : Վ է Յաբէթտէն
 սինսիլէմիզ պէյլէ կէլմիշ , քի Յաբէթին
 իլք օղլու՝ Գամէր , պու Գամէրտէն տօղ
 տու թիրաս , թիրաստան՝ թորդում , քի
 պիղիմ պիր ատըմըզ տա՝ թորդումական՝
 եախօտ թորդումեան Ազգ տէնիլիր . քի

Թորդոմուն սինսիլէսի տէմէք տիր:

Ո՛ր է պու Թորդոմտան տողտու Հայկ
քաջ Գահրաման, քի պիղէ Հայոց Ազգ
վէ Հայկական Ազգ տէնիլմէք՝ պու Հայ-
կրն ատընտան կէլտի: Ազգըմըզըն Թէ-
մէլինէ պունլար պէյիւք խապաթ տըր ,
քի Յաբէթտէն՝ Յաբէթական , Թոր-
դոմտան՝ Թորդոմական , վէ Հայկտան՝
Հայկական ազգ տէնիլտիք վէ տէնիլի-
րիզ շիմտիյէտէք հալայ:

Ո՛ր է պիլմէլիյիզ , քի օլ զեքր օլունան
Սու Թուֆանը՝ քի հայճա Տըհեղեղ
տէնիլիր՝ օլտուգտան սողրա , Թէքրար
Նուհուն օղուլարընտան հալգ պիրազ
չօղալտըգտա , եթմիշ իքի ուլու քիմ-
սէլէր . մալ ու դուվիլէթ սահիպլէրի ,
պիր եէրէ ճէմ օլուպ Պաղտատ չեօ-
լունտէ , Թէրքիմ էթտիլէր , քի կէլին
շուրատա պիր մէթին գուլէ եափալըմ ,
քի պաշը կէյէ եէթիշսին . եանի գայէթ
վէ գայէթ խքսէք օլսուն , քի պիր վա-

գըթ տահա Սու թուֆանը կէլիրսէ՝ օ
 գուլէնին իչինէ կիրիս գուրթուլայլմ .
 չիւնքի գուլիլէթ սահիպի տիրլէր , ալլա-
 հըն էլինտէն գաչսալար կէրէք , նիճէ
 քի շիմտի պիզ իտէրիզ :

Ս) է պունու պէօյլէճէ թէրքիմ է-
 տիս , եափմաղա պաշլատըլար . վէ նի՛
 գատար իւքսէք եափտըլար տէրսէն ,
 Աստուածաշունչտա եաղըլմըշ , քի Սու
 թուֆանը տիւնեայը պաստըղը զաման ,
 պու տիւնեանըն էն իւքսէք տաղլարըն-
 տան՝ օն պէշ արշըն գատար տահա եօ-
 քարը չըգտը սու :

Ս) է պունլար չիւնքի պունու պիլլի-
 լէր իտի , օլ գատար իւքսէք եափտըլար ,
 քի սու կէնէ օ գատար՝ եա տահա ար-
 թըգ չգարսա , օ գուլէնին պօյունա եէ-
 թիշմէյէ , քի ագըլտան տըշարը պիր իշ
 տիր : Ս) է Ագամտան օ զամանա կէլէ-
 նէտէք՝ պիւթիւն տիւնեա պիր տիլ
 գուլլանըլար ըտը , քի գայըլ տիլ եօզ
 ուտու , վէ օ տիլ՝ իպրանի իմիշ :

Վ) Է պուճնլար պուճ գուճնի եափըպ՝
 դայէթ իւքսէք չգարքէն, ալլահ պուճն
 լարա պիր շէտիտ ըիւզկեար էստի, քի
 օ ըիւզկեարտան հէր պիրինէ պաշդա պաշ
 դա տիլ մէրիլտի, քի պիր տիլ իքէն՝
 եէթմիշ իքի տիլ օլտու, մէ պիրպիրինին
 տիլինի աղնամամաղա պաշլատըլար. պիրի
 կէլ տէսէ, օ պիրի թաշ աղնար ըտը. օ
 պիրի թաշ տէսէ, տահա օ պիրի պիր
 դայըր շէյ աղնար ըտը, եախօտ հիչ պիր
 շէյ աղնամաղ ըտը:

Պէյլէճէ պիրպիրինին տիլինի աղնա-
 մատըղլարը իչին՝ եափմագտան ֆարիդ
 օլուպ, հէր պիրի պիր թարաֆա տաղըլ-
 տըլար: Վ) Է ագըլտան տըլարը պիր շէ-
 տիտ ըիւզկեար տահա չըգըպ, օլ ֆի-
 քիրտէն կեօզտէն տաշրա եափըմըշ ա-
 զիմ պինայը էյլէ տաղըթտը, քի թա-
 շընտան թօղունտան ասլա էսէր գալմա-
 տըգտան մատէ, եափըտըղը եէրի պիլէ
 պէլլիսիդ օլտու:

Շէյ գատըր ալլահ. քի պիր կեօզ ա-

չքալ իւմմագտա, իւզ պին տիւնեա եօղ-
տան վար էտիպ, կինէ եօղ էթմէկէ
գատրը սրն:

Պու Աշտարակըն պուրաճըգտա զէքը
օլունմասընըն ասը պու տըր, քի օլ
եէթմիշ էքի ուլու քիմսէլէրին պիրի պու
պիզիմ Հայկ ըմըշ, քի Նուհտան պէշին-
ճի կեօպէք տիր, վէ Հայ տիրի օնա վէ-
րիլմիշ տիր: Ս է պունլար հէր պիրի պիր
թարաֆա տաղըլտըգտա, պիզիմ Հայկ՝
Էջմիածին սէմթինէ կէլիպ քի Էրէվան
թօփրաղը տըր, օրատա մէքեան դուծ-
տու:

Ս է օլ եէթմիշ էքիտէն պիրիտէ Նեք
րուլթ խտի, քի Նուհուն էքինճի օղուն-
տան կէլմէ խտի, վէ պիր ատը տա Բէլ
տիր: Պու Բէլ էսկի Պաղտատը եափան
տըր, քի օ մէմլէքէթի զապդ էթտի, վէ
հատտէն աշըրը պիր իրի քիմսէ խմիշ:
Ս է մալտա գուլէթտէ իլէրի օլուպ,
գայրըլարա հեօքմ իթմէք խթէր խտի.
քի պիզիմ Հայկատա խապէր սալտը, քի

կէլ պէնիմ հեօքմիւմտէ օթուր . վէ Հայկ
միւթի օլմայըպ , դալգտը Բէլ կէլտի
Հայկըն իւսթիւնէ չօք ասքէր իլէ . վէ
քէնտիտէ վիւր սիւահ , պաշընտա տէմիր
պաշըդ , գօլարընտա տէմիր գօլչագ ,
կեօքսիւնտէ արքասընտա տէմիր Թահ-
տա , ասքէրինն օրթասընտա գուլէ կիպի
պիր շէյ քի կեօքէնէր շաշար ըտը :

Պիզիմ Հայկ տա գահրաման , սալթ
իւչ իւղ ատամըյըլա դարշը չըդըպ , Ներ
ըովթուն իւսթիւնէ հովատըղը կիպի ,
տեօնտիւ Ներըովթ պիր Թէփէճիք վար
ըտը՝ օրայա չքմաղա էվէր իքէն , քաջ
Հայկ՝ եայընը կէրիպ , իւչ չաթալ տէմ-
րէնի օքունու Բէլին արքասը օրթասը-
նա օղրաթտըղը կիպի , իքի տէմիր Թահ-
տասընը կէչիպ , օլ եօքուշուն Թօիրաղը
նա սաիլանտը , վէ Բէլ օլ տէմ երքըլըպ
երըլըլա գալտը վէ ասքէրի Ֆիրար էթտի :

Պու Հայկտան տօղտու Արմանեակ ,
Արմանեակտան՝ Արմայիս , օնտան՝ Ամա-
սիս , օնտան՝ Գեղամ , Գեղամտան՝ Հար

մա, վէ Հարմատան տողտու Արամ քաջ:

Պու Արամ քի Նուհտան օն պիր կեօ-
պէք տիր, չօք ճէնքլէր էտիպ, դայէթ
նամը նիշանը օլտու. քի պու Արամըն
ատը իլէ՝ պիզէ Արմէն՝ Արմէնօս՝ էրմէնի
տէտիլէր. վէ պիզիմ տիլիմիլճէ՝ Արա-
մեան տէնիլիրիզ. քի հէփիսիտէ պիր
սեօղ տիր՝ Արամըն Ազգը տէմէք:

Վէ Մովսէս Խորենացի եազար, քի
Սեասրիա շէհրինի պու պիզիմ Արամ եափ
մըշ տըր. Մըշակ ատը պիր իշիլիւղար
քիմէսի օլուպ, օնու օլ շէհրի եափմա-
սընա միւպաշրի դօտու. վէ թէնպիհ էթ-
տի՝ քի օ մէմէքէթտէ հէփի հայճա սեօյ
լէսինլէր. քի Հոռոմլար՝ օ սէմթէ շիմ-
տիյէտէք Բրօդօն Արմէնօս տէրլէր. քի
էվլէլքի Հայաստան տէմէք տիր. վէ
պիզտէ օնլարտան սլըպ, Աւաջին Հայք
տէրիզ քի օ տա էօյլէ տէմէք տիր:

Վէ քաղաքըն ատընա Հոռոմլար եա-
փանըն ատընտան ալըպ, Մաթագ տէտի
լէր՝ Մըշակ տէյէմէտիքլէրի իչին: Վէ

սօղորս օլ շէհիր Հոռոմ էլինէ կէչտիկի
իչին Գէսարիա տէտիլէր . զէրէ Հոռոմ-
լար Հոռոմ Թագաւորունա Գէսարիա
տէրլէր : Ո՛ր զտէ օնլարտան ալըպ , Մա-
ժակ վէ Սեսարիա տէտիք՝ քի Թիւրքճէ
սիտէ Գայսէրի տէնիլիլ :

Կէլէլիմ քի պու տեօրտիւնճի իս-
պաթ տըր պիզիմ Ազգըն ասլը Թէմէլի
նէրէտէն կէլտիլինէ , քի Արամ քաջ
Թագաւորունտա ատըյըլա՝ Արամեան ,
Արմէն , Արմէնօս , Էրմէնի տէնիլտիք :
Ո՛ր է պու Արամ՝ քի Նուհտան օն պի-
րինճի կեօպէք տիր տէտիք , հայր Աբ-
րահամըն զամանընտա իտի . քի օ տա
Նուհտան օն պիր կեօպէք տիր էվէլքի
օղլունտան կէլմէ , եանի Սէմտէն :

Ո՛ր է պու պատմութիւն պու դատար-
ճա քէֆայէթ իտէր՝ կէլտիք պիզիմ
քաջ Արամատագ : Օ՛րէ պիզիմ միւ-
րատըմըզ Հայոց Ազգն պիւթիւնիւնիւ
նազլ իթմէք տէյիլ տիր , իլա հէմէն
ասլըմըզն նէրէտէն կէլտիլինի տույմագ

իչին տիր: յ| է պուլ պիղիմ Հայոց Աղ-
 գըն պատմութիւնունու՝ ինչպիսի մու-
 թասսալճա մէ աչքճագ հայճա իլէ պիր
 գիրքճիէզ շարադրել էտիպ՝ պատմա
 էթմէք միւրատըմըզ տըր՝ էկէր ալմէ
 տա միւրատ իտէրսէ:

Սուրբ վարդապետէր պույուրմուշ-
լար , քի տեօրտ պաշլըճա ֆիքիր վար
տըր , քի ինսանը կիւնահտան սաքընտըրը :

Պիր օ տըր՝ քի քիշի էօլէճէք կիւ-
նինի ֆիքր էտէ , քի աճապ նէ չէքսէ
կէրէք տիր . զէրէ անճագ հէմէն քէն-
տի տույար :

Իքինճիաի՝ դատաստան կիւնինի ֆիքր
իթմէք տիր , քի օլ ահեղ հէյպէթլի թա-
դաւորա՝ հէր կիւնահը իչին նիճէ ճէ-
վապ վէրսէ կէրէք տիր . զէրէ հրեշտակ-
լար թիթրէր օնուն հէյպէթինտէն :

Իւչիւնճիաի՝ դժոխքուն սէյիւնմէզ
աթէշինէ վէ թիւքէնմէզ չարչարանքընը
ֆիքր էթմէք տիր :

Տեօրտիւնճիաի օնուն կիպի՝ արքայ-
ութիւնուն սօղսուղ փառքընը վէ զէվ-
դինի ֆիքր էթմէք տիր :

Լլաս հէփիմիզէ ֆէրասէթ վէրէ ,
ամին :

Լուղես որ ազնիւ կենաս՝ որ ամէն
մարդ ըզքեզ սիրէ, դու հողի նման կե-
ցիր՝ որ ամէն որ ըզքեզ կոխէ:

Տէ՛՞՞՞՞ ԳԻՐ ՏԻ

Խաթերսին քի ազիզ օլասըն՝ քի հէր
ատէմ սէնի սէվէ, սէն թօփրաղա պէնկ-
ղէ՝ քի հէր քիմսէ սէնի պասա:

Վան զերկաթն այլ ինչ ամուր՝ որ
կրակն ըզնա կու հալէ, դու ջրի նման
էզիր՝ որ կրրակն ՚ի քեզնէ վախէ:

Տէ՛՛՛՛՛ ԳԻՐ ՏԻ

Տէմիրտէն փէք նէ վար տըր՝ քի ա-
թէշ օնու էրիտիր, սէն սույա մէնէնտ
օլ՝ քի տէմիր սէնտէն խէֆ խտէ:

Թէ մեծ ու թէ փոքրը մարդու՝ մի
մըտներ դու հետն ՚ի կըռիւ, ամէն մար-
դու մօտ ըզքեզ՝ համարէ կտոր մի խըռիւ:

Տէ՛՞՞՞՞ ԳԻ՛՛՛՛՛

Եկէր պէ՛՛՛՛՛՛՛ Էկէր քիչիւք քիմսէ՛՛
 նին պիլէսինճէ՛՛ նիզա էթմէ՛՛, հէր քիմ-
 սէնին եանընտա սէնի՛՛ պիր չալը չեօլի-
 ճիւյէզի սան։

Սարգու՛ն ետեէն բարի՛ թէ խօսիս
 խօսիր հանապազ, յերեսն ըզմարդ մի՛
 դովեր՝ որ մէկէ դովելն ու տրնազ։

Տէ՛՛՛՛՛ ԳԻ՛՛՛՛՛

Քիչինին արտընտան էյլիք՝ սէ՛՛՛՛՛
 սէն սէ՛՛՛՛՛ տայրմա, իւզիւնէ քիմսէյի
 է՛՛՛՛՛ քի պիր տիր դէվդէնմէկ իլէ։

Չանա՛ դու որ քիչ խօսիս՝ շատ լը-
 սես ու շատ իմանաս, լեզի ու զուր խօս-
 քերու՝ շատ լըռես ու շատ դիմանաս։

Տէ՛՛՛՛՛ ԳԻ՛՛՛՛՛

Ղահտ իյլէ քի ազ սէ՛՛՛՛՛՛՛՛ն չօք
 իշտէսին վէ չօք աղնայասըն, աճը վէ
 պուհտան սէօղէրէ՛՛ չօք սապո էտիպ
 չօք տայանասըն։

ՍԵ՛՛՛՛՛

U L

200000

